

Jaarverslag en Jaarrekening 2023

Gemeente Leusden

Inhoudsopgave

Aanbieding	4
Jaarverslag.....	8
Domein Bestuur	9
1. Strategische raadsagenda	9
2. Dienstverlening	9
3. Veiligheid	10
Wat heeft het gekost 2023	12
BBV-indicatoren	13
Domein Leefomgeving	15
1. Energie- en warmtetransitie	15
2. Duurzaamheid, klimaatadaptatie en versterking groene kwaliteit	19
3. Beleid maatschappelijk vastgoed.....	21
4. De Korf	22
5. Onderwijshuisvesting.....	22
6. Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	23
Wat heeft het gekost 2023	24
BBV indicatoren	25
Domein Samenleving	27
1. Beleidskader Sociaal Domein	27
2. Opvang vluchtelingen en inburgering statushouders	28
3. Zorg en ondersteuning.....	29
4. Transformatie	30
Wat heeft het gekost 2023	32
BBV indicatoren	36
Domein Ruimte	39
1. Wonen	39
2. Leusden op de kaart.....	41
3. Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort.....	42
Wat heeft het gekost 2023	42
BBV indicatoren	44
Overhead.....	46
Algemeen	46
Wat heeft het gekost 2023	46
Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien.....	48
Algemeen	48
Wat heeft het gekost 2023	48
Paragrafen	50
Paragraaf A lokale heffingen	50

Paragraaf B Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	53
Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen.....	58
Paragraaf D Financiering	62
Paragraaf E Bedrijfsvoering	66
Paragraaf F Verbonden Partijen	71
Paragraaf G Grondbeleid.....	83
Paragraaf H Wet Open Overheid (Woo)	88
Jaarrekening	89
Overzicht van baten & lasten 2023.....	90
Onvoorziene uitgaven algemeen	90
Overzicht van baten & lasten per taakveld.....	91
Overzicht van incidentele baten & lasten	92
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)	97
Rechtmatigheidsverantwoording.....	100
Balans per 31 december 2023.....	101
Toelichting op de balans	103
Grondslagen voor waardering en resultaatsbepaling.....	103
Toelichting Vaste Activa.....	109
Toelichting Vlottende Activa GB	112
Toelichting Vlottende Activa AD	113
Toelichting Vaste Passiva - Eigen vermogen	115
Toelichting Vaste Passiva – Voorzieningen	115
Toelichting Vaste schulden	116
Toelichting Vlottende Passiva	116
Sisa bijlage	121

Aanbieding

Hierbij presenteren wij u de jaarstukken 2023. Deze jaarstukken zijn de verantwoording van het college aan de raad over het gevoerde beleid en beheer.

Jaarstukken

De jaarstukken hebben dezelfde opzet als de programmabegroting 2023.

In het eerste deel, het jaarverslag, staat het gevoerde beleid centraal en de gerealiseerde baten en lasten per domein. Het tweede deel, de jaarrekening, bevat de financiële verantwoording. Alle bedragen in de kolommen worden in duizendtallen weergegeven.

Positief resultaat

De jaarrekening 2023 van gemeente Leusden laat een voordelig saldo zien van € 5,1 miljoen. Het saldo is het verschil tussen de gerealiseerde baten en lasten versus de begrote baten en lasten bij de najaarsnota 2023.

Het nettoresultaat 2023, na de najaarsnota en budgetoverheveling is € 3,7 miljoen. Van dit bedrag bestaat € 1,7 miljoen uit nagenoeg niet beïnvloedbare onderdelen vanwege een grote externe afhankelijkheid, zoals de algemene uitkering, wethouder pensioen en ontwikkelingen binnen het sociaal domein.

Daarnaast zijn er positieve afwijkingen die bij nader inzien al in de najaarsnota 2023 verwerkt hadden kunnen worden. De oorzaak hiervoor kan gevonden worden in het feit dat 2023 een bijzonder onrustig jaar is geweest door de vele personele wisselingen met de daarbij gepaard gaande periodieke onderbezetting en de inhuur van medewerkers. Hierdoor zijn bijvoorbeeld de personeelskosten per abuis te hoog tussentijds bijgesteld en is een aantal budgetten niet tijdig naar beneden aangepast bij de najaarsnota 2023.

Ontwikkeling algemene reserve in 2023

Bij deze jaarrekening wordt voorgesteld om € 1,2 miljoen aan incidentele middelen over te hevelen naar boekjaar 2024 en € 0,15 miljoen naar de reserve grondbedrijf. Vervolgens het restant jaarrekeningresultaat van € 3,7 miljoen te storten in de algemene reserve.

In 2023 is tussentijds bij de voorjaarsnota een nadelig saldo van € 0,9 miljoen ten laste van de algemene reserve gekomen.

Dat betekent dat in 2023 de algemene reserve per saldo € 2,8 miljoen (€ 3,7 miljoen (rekeningresultaat) -/- € 0,9 miljoen (tussentijds resultaat) is toegenomen door het jaarrekeningresultaat.

Het college van burgemeester en wethouders van Leusden

Rekeningresultaat 2023

De jaarrekening 2023 sluit, na de mutaties in de reserves, met een voordelig resultaat van € 5.064.000. Dit is het resultaat 2023 ten opzichte van de bijgestelde begroting tot en met de najaarsnota.

Lasten en Baten

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	73.449	85.643	83.369	2.274
Baten	72.285	86.584	88.938	2.354
Resultaat voor bestemming	-1.164	941	5.569	4.628
Toevoeging aan reserves	3.804	23.327	21.716	1.611
Ottrekking aan reserves	4.968	22.386	21.211	-1.175
Resultaat na bestemming	0	0	5.064	5.064

Het voordeel wordt veroorzaakt door een aantal eenmalige mee- en tegenvallers.

We noemen de belangrijkste:

• Resultaatsbestemmingen	voordeel	€ 1.194.000
• Algemene uitkering	voordeel	€ 619.000
• Treasury (rente schatkist)	voordeel	€ 276.000
• Vrijval voorziening pensioenen wethouders	voordeel	€ 120.000
• Grondbedrijf	voordeel	€ 145.000
• Salarissen	voordeel	€ 783.000
• Inhuur	voordeel	€ 439.000
• Aantal budgetten Milieubeheer	voordeel	€ 198.000
• Leerlingenvervoer	voordeel	€ 78.000
• Ambtelijke inzet SPUK IZA	voordeel	€ 132.000
• Maatwerkvoorzieningen Woon-Rol-Vervoer	nadeel	€ 152.000
• Huishoudelijke Hulp	nadeel	€ 126.000
• Afr. voorgaande jaren zorgkosten	voordeel	€ 356.000
• Jeugd (zorg)	voordeel	€ 509.000
• Fonds Samenlevingsinitiatieven,	voordeel	€ 50.000
• Extra inkomsten Omgevingsvergunningen	voordeel	€ 264.000

Voorstel bestemming rekeningresultaat 2023

Het college stelt voor:

-het resultaat van het grondbedrijf ad € 145.000 te storten in de reserve van het grondbedrijf

-incidentele middelen beschikbaar te stellen voor besteding in 2024 (overhevelingen € 1.194.000)

• CUP Addendum Burgerparticipatie	€ 50.000
• Restant sloopkosten IKC Groenhouten -> Reserve Grondb.	€ 64.000
• CUP herontwikkeling de Korf	€ 152.000
• Eigen bijdrage gemeente aan project Groen	€ 10.000
• Amendement visievorming toekomst Fort33	€ 32.000
• RWA doelgroep beschut	€ 107.000
• Restant inburgering	€ 122.000

• Restant budget OEK -> Reserve OEK	€ 67.000
• Fonds Samenlevingsinitiatieven	€ 10.000
• Garantstelling school AMV	€ 80.000
• Middelen SPUK GALA	€ 164.000
• Volkshuisvesting 3x onderzoek	€ 14.000
• Ecologisch en landschappelijk advies	€ 28.000
• Formatie CUP Woon(zorg)visie	€ 40.000
• Algemene Uitkering Omgevingswet -> Res. Aangewezen best.	€ 200.000
• VPB voorgaande jaren -> Reserve Grondbedrijf	<u>€ 54.000</u>
Totaal	€ 1.194.000

-het restant voordelig resultaat van € 3.725.000 te storten in de algemene reserve basisdeel.

Tussentijds verwerkte resultaten 2023

Tussentijds is de begroting 2023 een aantal keer bijgesteld. Dat doen we via de voorjaars- en najaarsnota. Het tussentijds verwerkte resultaat beïnvloedt het uiteindelijke rekeningresultaat van de algemene dienst. Samen met de tussentijdse resultaten van totaal +/- € 921.000 is in 2023 totaal € 2.804.000 aan resultaat ten gunste van de algemene reserve basisdeel gekomen.

Toelichting op het voorstel incidentele middelen beschikbaar te stellen in 2024:

Dit betreft voornamelijk budgetten die in 2023 beschikbaar zijn gesteld maar niet volledig tot uitvoering zijn gekomen of afgerekend zijn. Een aantal zaken heeft vertraging opgelopen of is pas later in het jaar opgestart. In 2024 worden deze zaken alsnog uitgevoerd.

- Addendum CUP Burgerparticipatie; bij de Najaarsnota 2023 is € 50.000 geraamd voor de kosten van onderzoek en oriëntatie om te komen tot een visie op burgerparticipatie. In 2023 zijn hiervoor nog geen kosten gemaakt. Voorgesteld wordt om dit bedrag in 2024 beschikbaar te houden voor het onderzoek.
- De kosten voor de sloop van IKC Groenhouten vielen € 64.000 voordelig uit. De bijdrage vanuit het grondbedrijf (via de reserve) is wel conform oorspronkelijke raming geweest. Voorgesteld wordt nu om het voordeel op de daadwerkelijke kosten weer terug te storten in de reserve van het grondbedrijf.
- Via het CUP is € 152.000 beschikbaar gesteld voor inhuur van externe deskundigheid voor procesmanagement rondom de herontwikkeling van de Korf. In 2023 zijn hiervoor nog geen kosten gemaakt. Voorgesteld wordt om dit bedrag in 2024 beschikbaar te houden voor deze inhuur.
- De bijdrage van de gemeente van € 10.000 aan het project Groen Leusden is nog niet uitgegeven, mede door de iets vertraagde subsidieverlening van de provincie Utrecht. Voorgesteld wordt om dit bedrag te bestemmen voor 2024.
- Via amendement op de begroting 2023 is € 50.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een toekomstbeeld over Fort33. Hiervan is € 32.000 nog niet uitgegeven en daarom wordt voorgesteld dit bedrag te bestemmen voor 2024.
- De voordelige afrekening 2022 van € 107.000 RWA is via de Najaarsnota 2023 beschikbaar gebleven voor de doelgroep beschut. Er waren echter geen nieuwe beschutters en het bedrag is over gebleven. Voorgesteld wordt bij de jaarrekening om dit bedrag over te hevelen naar 2024. Bij de voorjaarsnota 2024 zal voorgesteld worden om dit bedrag te gebruiken voor de gestegen kosten voor inburgering.
De uitvoeringskosten 2024 gaan namelijk stijgen door nieuwe inburgeringstaken en de toename van het aantal inburgeraars. Deze kosten worden onvoldoende gecompenseerd vanuit het Rijk (Algemene Uitkering).
- Van het inburgeringsbudget blijft € 122.000 over. Voorgesteld wordt om deze incidentele middelen te bestemmen voor inburgering 2024. Het aantal inburgeraars is gestegen en de afrekening 2023 voor de uitvoeringskosten is nog niet ontvangen.
- Bij de Najaarsnota 2023 is een groot deel van het overschot voor de opvang ontheemden Oekraïne in de bestemmingsreserve Oekraïne gestort. Voorgesteld wordt om het bedrag van € 67.000 wat einde jaar nog resteert ook in de bestemmingsreserve te storten.
- Op het jaarbudget 2023 van het fonds Samenlevingsinitiatieven blijft € 10.000 over. Voorgesteld

wordt om dit mee naar 2024 te nemen, dit is conform de regels van het fonds.

- Het college is akkoord gegaan (collegebesluit 80053) met het beschikbaar stellen van een bijdrage (garantiesubsidie) in het exploitatietekort 2023 (incidenteel) van maximaal € 80.000 aan het Element (onderwijs voor Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen). De definitieve afrekening is echter nog niet ontvangen. Voorgesteld wordt om hiervoor € 80.000 te reserveren voor 2024 op het taakveld Onderwijsbeleid.
- Het Rijk heeft aan alle gemeenten middelen beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis, de zogenaamde Brede SPUK-regeling (SPUK GALA). In 2023 zijn reguliere, al in onze begroting geraamde budgetten, verantwoord in deze SPUK-regeling. Daardoor ontstaat een incidenteel voordeel van € 164.000 binnen het domein Samenleving. Voorgesteld wordt om dit bedrag van € 164.000 beschikbaar te stellen voor 2024 en 2025. Via de meeneemregeling van de Brede SPUK gaat nog eens € 42.000 mee voor de komende 2 jaar, totaal een bedrag van € 206.000. Dit bedrag is beschikbaar voor Stichting Buurtgezinnen (€ 42.000 en € 50.000), ondersteuning mensen met psychische kwetsbaarheid (€ 20.000 en € 20.000) en voor Stichting Lariks (€ 74.000)
- Op het budget van volkshuisvesting blijft € 14.000 over omdat een drietal onderzoeken (woningbehoefteonderzoek, DPIA Urgentie en woonwagenbeleid) nog niet zijn afgerond. Voorgesteld wordt dan ook om het bedrag beschikbaar te houden in 2024 voor deze onderzoeken.
- Van het inhuurbudget voor een beleidsadviseur ecologisch en landschappelijk advies is € 28.000 over. Voorgesteld wordt om dit beschikbaar te houden voor diverse opdrachten in 2024 (milieuadvisering, ecologie, bodeminformatie en bodemloket).
- De beschikbaar gestelde middelen € 40.000 voor formatie CUP 4.1.2 voor (en aanpassen van) woonvisie extra aandacht betaalbare woningen zijn niet uitgegeven in 2023 omdat de nodige onderzoek data nog niet beschikbaar waren. Voorgesteld wordt om deze € 40.000 beschikbaar te houden in 2024.
- Via de algemene uitkering zijn middelen ontvangen t.b.v. de Omgevingswet. In afwachting van nadere bestedingsvoorstellen wordt voorgesteld deze middelen € 200.000 te storten in de reserve met aangewezen bestemming.
- Door de fasering van de opbrengsten van Mastenbroek II is de inschatting dat over belastingjaar 2024 een hogere aanslag opgelegd gaat worden. Daarom stellen we voor om het voordeel van € 54.000 (voordeel als gevolg van gecorrigeerde aanslagen 2020 en 2021) te storten in de reserve van het grondbedrijf zodat dit beschikbaar blijft om VPB te dekken.

Jaarverslag

Domein Bestuur

Ons bestaansrecht is inwoners, organisaties en bedrijven faciliteren in een goed in leven in de gemeente Leusden. De opgaven en vraagstukken waar we voor staan willen wij in verbinding, samenspraak en samenwerking met onze bewoners, organisaties en bedrijven oplossen. Wij werken samen aan een sterk en inclusief Leusden waarin inwoners met elkaar verbonden zijn, naar elkaar omkijken en waar iedereen van betekenis is.

Relevante beleidsnotities domein Bestuur

- Regionale veiligheidsstrategie 2019-2022
- PGA-convenant (2020)
- Integraal Veiligheidsplan

1. Strategische raadsagenda

Ambitie, context en achtergrond

In het coalitieakkoord 2022-2026 was opgenomen om op een beperkt aantal onderwerpen politiek bindende afspraken met elkaar te maken. En op de overige onderwerpen met wisselende meerderheden kaders en prioriteiten te stellen door middel van een z.g. Strategische Raadsagenda.

Wat hebben we bereikt?

B.1 We versterken het dualisme door te werken met een strategische raadsagenda

De in 2023 nieuw aangetreden coalitie heeft via een addendum de ambities van het CUP uitgebreid, en er zijn nieuwe plannen ontwikkeld o.a. in het mobiliteitsplan. Het samenstellen van de Strategische raadsagenda, bedoeld voor het prioriteren en uitvoeren van onderwerpen buiten de coalitieafspraken om, is hierdoor in een ander perspectief komen te staan en niet meer noodzakelijk. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2023 nam de raad unaniem het amendement aan om de voor de raadsagenda gereserveerde € 250.000 te laten vervallen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

B.1.1. de raad stelt een strategische raadsagenda op

De raad heeft besloten het opstellen van de strategische raadsagenda te laten vervallen.

2. Dienstverlening

Ambitie, context en achtergrond

Dienstverlening is een belangrijke kerntaak van de gemeente. In alle interactie tussen gemeente en samenleving is sprake van dienstverlening. De vormen waarin dit gebeurt zijn heel divers van aard. Van informatie via het klantcontactcentrum tot het onderhoud van de buitenruimte, de aanvraag van ondersteuning in het sociaal domein of het ondersteunen van initiatieven in de fysieke ruimte. Kortom dienstverlening raakt de gehele organisatie.

De gemeente wil slagvaardig diensten verlenen aan de samenleving. Daarvoor is een robuuste en wendbare organisatie nodig. We hebben te maken met complexe vraagstukken in een voortdurend veranderende samenleving, denk daarbij bijvoorbeeld aan de coronacrisis en de vluchtelingencrisis. Dat is geen gemakkelijke context. Het is daarom belangrijk om samen te werken, zowel extern met de samenleving als intern met raad,

college en ambtelijke organisatie. Samen te werken aan haalbare en uitvoerbare plannen. Om de wettelijke taken uit te voeren en de politieke ambities waar te maken is een kwalitatief en kwantitatief goed medewerkersbestand nodig. Om de dienstverlening aan inwoners, raad en college in stand te houden is het nodig de organisatie te versterken.

Wat hebben we bereikt?

B.2.1. We willen komen tot een robuuste en slagvaardige organisatie

We willen een wendbare, slagvaardige en robuuste organisatie zijn die in staat is om veranderingen/ontwikkelingen op tijd te signaleren en er adequaat op in te kunnen spelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

B.2.1.1 We versterken de organisatie met de benodigde formatie voor structurele taken

Op een aantal taakvelden is tijdelijk personeel ingezet om direct de taken te kunnen uitvoeren. De raad heeft middelen beschikbaar gesteld om een inhaalslag te maken en de organisatie weer op orde te krijgen. Hoewel de rust op de arbeidsmarkt nog niet is weergekeerd, wordt waar mogelijk op structurele formatieplaatsen incidentele bezetting vervangen door structurele bezetting

B.2.1.2 We stellen een dienstverleningsvisie op

Per december 2023 is de Kwaliteitsadviseur Publieksdienstverlening gestart. Zij zal de rol van projectleider opstellen dienstverleningsvisie gaan vervullen. De inzet is om eind 2024 de dienstverleningsvisie gereed te hebben.

3. Veiligheid

Ambitie, context en achtergrond

De gemeente heeft meer verantwoordelijkheid gekregen op het gebied van veiligheid. Veiligheid is in toenemende mate een aspect om rekening mee te houden. Het gaat daarbij niet alleen om de fysieke omstandigheden maar ook om cybercriminaliteit en de verbinding van onder- en bovenwereld ofwel ondermijning. Leusden is weliswaar geen onveilige gemeente, maar ook in Leusden vindt er een significante verschuiving plaats van klassieke inbraken naar ondermijning en cybercriminaliteit. Er is daarbij sprake van een waterbedeffect¹: ondermijning en cybercriminaliteit richten zich op de zwakkere plekken in de samenleving.

In Leusden werken we ook met de Persoonsgerichte Aanpak (PGA). Personen die ernstige veiligheidsproblemen, of ernstige overlast veroorzaken, kunnen het beste worden aangepakt met integrale en op de persoon toegesneden maatregelen. Ketenpartners, als gemeente, politie, Openbaar Ministerie en hulpverlening, werken hierbij samen. Deze afspraken zijn in een convenant vastgelegd. Het doel is altijd om criminele, of overlast gevende gedrag te laten stoppen of terug te dringen en de levenssituatie rond de persoon duurzaam positief te beïnvloeden. Lokaal hebben we de afgelopen jaren een goede samenwerkingsstructuur opgebouwd, waarin partners elkaar snel kunnen bereiken. De PGA-casussen vraagt permanente aandacht om het aantal stabiel te houden en terug te kunnen dringen.

Wat hebben we bereikt?

B.3.1. We creëren in de gemeente Leusden een klimaat waarbij criminelen worden ontmoedigd.

In Leusden blijven we inzetten op de aanpak van ondermijning, criminaliteit, woonoverlast en crisisbeheersing.

We anticiperen snel op maatschappelijke ontwikkelingen en vertalen deze naar de situatie van Leusden.

Het Regionaal Veiligheidscollege heeft op 12 april 2023 de Regionale Veiligheidsstrategie 2023-2026 vastgesteld. De afgelopen jaren is er flink geïnvesteerd in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit binnen de

¹ een ongewenste toestand die op een bepaalde plaats tegengegaan wordt, maar elders opnieuw opduikt

regio Midden-Nederland, maar ook binnen het Basisteam ZBLW (Zeist, Bunnik, Leusden en Woudenberg). Ondanks dat er veel stappen gezet zijn, blijft georganiseerde ondermijnende criminaliteit een ernstig maatschappelijk probleem. Bestrijding van georganiseerde ondermijnende criminaliteit is daarom één van de prioriteiten binnen het Basisteam ZBLW, waarin de komende vier jaar intensief wordt samengewerkt. Om gezamenlijk een vuist te maken tegen de onderwereld is het belangrijk dat wij als overheidspartners krachten blijven bundelen en duidelijk zicht krijgen en houden op wat er speelt. Daarnaast worden gemeenten nu actief door het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum) ondersteund bij het houden van controles en acties.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

B.3.1.1 We stellen de speerpunten van veiligheid vast in de regionale veiligheidsstrategie 2023- 2027

Inmiddels is het gezamenlijk integraal veiligheidsbeleid van de gemeente Zeist, Bunnik, Leusden en Woudenberg vastgesteld. Hierin zijn ook de gezamenlijke prioriteiten voor ondermijning opgenomen: Een persoonsgerichte aanpak op de toename van jonge criminelen en doorgroeiers; Het verstoren en terugdringen van criminele geldstromen, het aanpakken van branches die betrokken zijn bij of kwetsbaar zijn voor criminele samenwerkingsverbanden en meer zicht krijgen op de problematiek van mensenhandel. De concrete acties zijn opgenomen in het gezamenlijk uitvoeringsplan Veiligheid 2024-2025, dat begin januari 2024 aan alle colleges wordt aangeboden. Daarnaast staat hier een intensievere samenwerking beschreven met de eerder genoemde gemeenten op dit onderwerp met ondersteuning van het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum).

B.3.1.2 We werken aan een effectieve samenwerking tussen veiligheid en zorg

We zien een forse toename van meldingen bij het Meldpunt Advies en Bezorgd (GGDrU) waaronder meldingen over overlast door personen met verward gedrag. Helaas kunnen deze signalen vaak niet snel en effectief genoeg opgepakt worden. Dit heeft een negatief effect op de capaciteit van politie, de acute zorg, de woningbouwvereniging en het lokaal wijkteam. Maar ook op de veiligheid van de betrokken personen en het veiligheidsgevoel van alle inwoners. Daarom is in 2023 een start gemaakt met de pilot Wijk GGD'er en is hiervoor subsidie aangevraagd. Hierdoor verwachten we snellere en 'meer passende' zorg voor kwetsbare inwoners te realiseren, escalaties te voorkomen en daarmee minder kosten voor o.a. hulp- en dienstverlening. Maar bovenal zorgt een Wijk-GGD'er voor een sterker gevoel van veiligheid voor alle inwoners.

Ook is in 2023 de PGA-systematiek doorontwikkeld, waarbij o.a. een triage team is opgezet voor de beoordeling van nieuwe casuïstiek, er een start is gemaakt met een nieuw registratiesysteem (wat beter aansluit op de AVG), wordt er onderscheid gemaakt in lokale casuïstiek (volwassenen, jeugd en wonen) en is in 2023 inzichtelijk gemaakt welke overlegtafels nog ontbreken.

Daarnaast hebben we in 2023 een start gemaakt om met vier gemeenten uit het basisteam en ketenpartners een laagdrempelige Learning Community Zorg & Veiligheid te vormen waar we in gezamenlijkheid willen leren van elkaars casuïstiek en aanpak. Ook zijn we met de gemeenten uit het Basisteam ZBLW onder regie van het Zorg- en Veiligheidshuis Utrecht (en met subsidie van ZonMw) gestart met een regionale analyse op personen met onbegrepen gedrag en gevaarsrisico. Deze regionale analyse heeft betrekking op alle 26 gemeenten in de regio. Op dit moment is er in de regio onvoldoende beeld bij de ernst en omvang van de doelgroep personen met onbegrepen gedrag. Een goede analyse is nodig om op regionaal niveau goed zicht te krijgen op problematiek en de vraag wat nodig is om deze problematiek vanuit een domein overstijgende samenwerking (nog beter) vorm te geven.

Wat hebben we bereikt?

B.3.2. We voorkomen en beperken gevolgen van branden, crises en rampen

De gemeente was ook in 2023 verantwoordelijk voor het organiseren van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De Veiligheidsregio Utrecht heeft deze taken uitgevoerd voor de gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

B.3.2.1 We gaan verder met het professionaliseren van de gemeentelijke crisisorganisatie

De Veiligheidsregio Utrecht heeft opleidingen en trainingen gefaciliteerd voor medewerkers van de gemeente Leusden. De Veiligheidsregio Utrecht traint echter niet alle lokale crisisfunctionarissen en daarom is er in 2023 niet ingezet op alleen de softwareapplicatie CrisisSuite, maar is de focus gelegd op het opleiden van deze crisisfunctionarissen op het gebied van crisisbeheersing en bevolkingszorg, zodat we goed voorbereid zijn op een incident, ramp of crisis. Daarnaast is er actief geworven om de crisisorganisatie dusdanig compleet te krijgen, zodat er diverse medewerkers op kanspiket gebeld kunnen worden ten tijde van een incident, ramp of crisis. Halverwege 2023 is er een handboek voor de lokale crisisorganisatie geschreven met onder andere concrete stappenplannen zodat de crisisfunctionarissen weten hoe te handelen en wat er van hen verwacht wordt. Er is een opleidingsstrategie opgenomen in het handboek waarbij we ons in 2023 hebben gefocust op het uitleren van de basis van crisisbeheersing en bevolkingszorg en het daarna volgen van een verdiepingstraining door een extern opleidingsinstituut. Dit hebben we samen georganiseerd met 4 andere gemeenten binnen het district Eemland. Op dit moment wordt er onderzoek gedaan naar een eventuele andere softwareapplicatie die in het district Eemland of zelfs regionaal gebruikt kan gaan worden, waardoor we een eenduidige werkwijze hebben voor onder andere het piket Officier van Dienst Bevolkingszorg.

Wat heeft het gekost 2023

Lasten en baten Domein 1 - Bestuur

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	5.643	6.814	6.866	-52
Baten	308	421	596	175
Resultaat voor bestemming	-5.335	-6.393	-6.270	123
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	44	27	29	2
Resultaat na bestemming	-5.291	-6.366	-6.241	125

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

		Lasten		Baten		Saldo
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
0.1	Bestuur	2.209	2.240	0	120	89
0.2	Burgerzaken	1.737	1.690	392	441	96
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.204	2.234	12	27	-15
1.2	Openbare orde en veiligheid	664	702	17	8	-47
	Domein Bestuur	6.814	6.866	421	596	123
0.10	Mutaties reserves	0	0	27	29	2
	Resultaat na bestemming	6.814	6.866	448	625	125

Verschillenanalyse

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening 2023. Alleen de taakvelden waar het verschil groter is dan € 50.000 nemen we mee in de analyse. Daarbij worden alleen de belangrijkste afwijkingen benoemd.

0.1 Bestuur € 89.000 (voordeel)

- Op salarissen een nadeel van € 84.000
- De voorziening pensioenen wethouders wordt jaarlijks geactualiseerd op grond van de ontvangen actuariële berekeningen. Dit jaar kon, door de stijging van de rekenrente per 31-12, een bedrag van € 120.000 vrijvallen om de voorziening in lijn te brengen met de actuariële berekeningen.
- Een voordeel van € 61.000 op de bestedingen wethouderwachtgelden en outplacementtrajecten doordat een van de betreffende wethouders een nieuwe dienstbetrekking in 2023 heeft gevonden.
- Een nadeel van € 73.000 op de samenwerkingsverbanden. De jaarlijkse bijdrage aan Bureau Regio Amersfoort is met € 73.000 toegenomen. Door personele wisselingen is verzuimd om de toezegging om deze bijdrage te verhogen niet tussentijds meegenomen met de bijstelling van de begroting.
- Het budget voor het addendum CUP Burgerparticipatie € 50.000 bleef over. Door onderbezetting hebben we prioriteiten moeten stellen. Voorgesteld wordt om dit bedrag via de resultaatsbestemming over te hevelen naar 2024.

0.2 Burgerzaken € 96.000 (voordeel)

- Op salarissen een voordeel van € 28.000
- Op inhuur bleef € 30.000 over
- Op software burgerzaken bleef een bedrag van € 20.000 over
- Door hogere legesinkomsten (-/- bijbehorende extra inkopen Rijk) een voordeel van € 25.000

BBV-indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. Op de website kunnen ook vergelijkingen worden gemaakt met andere gemeenten.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	1,2	0,7	1,1	1,3
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	1,2	1,0	1,1	1,3
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2,0	1,8	1,0	1,4
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners	3,6	2,9	3,4	4,0

Indicator: Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners

Toelichting: Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Diefstallen

Indicator: Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

Toelichting: Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Diefstallen

Indicator: Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

Toelichting: Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Criminaliteit

Indicator: Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners

Toelichting:

Het aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners.
Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernielingen en misdrijven tegen de
openbare orde en openbaar gezag.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Criminaliteit

Domein Leefomgeving

In het Domein Leefomgeving zijn de volgende beleidsterreinen opgenomen: Energie en warmtetransitie, duurzaamheid, water, riolering en klimaatadaptie, versterking groene kwaliteit, maatschappelijk vastgoed inclusief onderwijshuisvesting, waaronder De Korf en Burgemeester Buiningpark en Jan Banninkpark, wegen en infrastructuur en onderhoud buitenruimte. Het domein Leefomgeving heeft op diverse onderdelen raakvlakken met het domein Ruimte en domein Samenleving, bijvoorbeeld waar het gaat om ecologie, gezondheid, de omgevingsvisie en ruimtelijke plannen of maatschappelijk vastgoed ten behoeve van culturele of sportvoorzieningen.

We zetten in Leusden in op een duurzame ontwikkeling en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Ons vastgoed gebruiken we om in maatschappelijke behoeften te voorzien. We werken toe naar een duurzamere samenleving, waarbij de ecologische voetprint van onze inwoners, bedrijven en organisaties wordt verkleind.

1. Energie- en warmtetransitie

Ambitie, context en achtergrond

De energietransitie, de opgave om tot een fossielvrije energievoorziening voor de gebouwde omgeving te komen in 2050, is een grote opgave die veel vraagt van onze inwoners en bedrijven. De opgave wordt bovendien sterk beïnvloed door recente ontwikkelingen zoals de oorlog in Oekraïne en de daaruit volgende gestegen energieprijzen en de wens om minder afhankelijk te zijn van Russisch gas. Dit heeft als gevolg dat de business case van verduurzaming beter is geworden, maar tegelijk is de financiële ruimte om te investeren voor veel huishoudens slechter geworden.

Wij kunnen het als gemeente Leusden niet alleen. Soms hebben wij de kennis (nog) niet in huis en soms gaan wij er niet over. Daarom zetten wij in op een constructieve en effectieve samenwerking met de logische samenwerkingspartners. Dit zijn bijvoorbeeld buurgemeenten, de Provincie en instellingen en bedrijven.

Daarnaast gaan wij een actieve rol pakken op de beïnvloeding van landelijk beleid en versterken daarmee onze succesvolle inzet op het binnenhalen van cofinanciering bij Provincie, Rijk en Europa. Daarbij zetten we in op het - zoveel als mogelijk - wegnemen van barrières en drempels, zodat eigenaren de energie- en warmtetransitie van hun woningen, kantoren en bedrijven maximaal kunnen oppakken. Wij willen extra inzetten op het verleiden en belonen van inwoners die bijdragen aan de verduurzaming.

De energie- en warmtetransitie begint met bewustwording en beperken van gebruik. Wij zetten in op zon op dak én vlak. Er is nog veel ruimte in de versteende omgeving van de gemeente Leusden om te gebruiken voor energieopwekking. Denk aan op daken, aan muren, op geluidschermen, boven parkeerplaatsen en aan randen van bedrijfsterreinen. Wij willen innovatie de ruimte geven in onze gemeente. Wij denken dan bijvoorbeeld aan lokale energie- en warmteopslag en isolatie van woningen en bedrijven. De stevige inzet op de wijkwarmtetransitie wordt voortgezet.

Wat hebben we bereikt?

L.1.1 We verminderen de vraag naar energie, we wekken innovatief op en we beschermen de waarden van het buitengebied

De laatste gegevens over de totale energiebesparing in Leusden zijn van 2022. In de tabel hieronder is te zien dat in Leusden veel bereikt is. Het doel van het jaar 2030 is reeds bereikt.

Doelstelling Routekaart 2040			Resultaat
2025	2030	2040	2022
22,5%	30%	50%	30,1%

Energiebesparing totaal reductie ten opzichte van 2010

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.1.1.1: We stellen het actieprogramma energie- en warmtetransitie op

Het concept van het programma warmte- en energietransitie 2030 is in 2023 aan de raad aangeboden maar niet aangenomen. Ondertussen worden diverse activiteiten gedaan om energie te besparen.

Wat hebben we bereikt?

L. 1.2 We versnellen de energietransitie met een programmatische aanpak van de gebouwde omgeving

Het aardgasverbruik van alle woningen is in 2021 met 12,5% gedaald ten opzichte van 2010 (zie tabel hieronder). Na Het aardgasverbruik van alle woningen is in 2022 fors gedaald naar 24% ten opzichte van 2010 (zie tabel hieronder). Daarmee is de doelstelling voor 2025 in beeld. Het energiegebruik voor woningen is gedaald met 22,3% in 2022 ten opzichte van 2010.

De aardgasbesparing voor de gehele gebouwde omgeving ten opzichte van 2010 komt uit op ruim 32%.

Doelstelling Routekaart 2040			Resultaat
2025	2030	2040	2022
25%	50%	90%	24%

Aardgasverbruik woningen reductie ten opzichte van 2010

Er liggen in Leusden inmiddels al meer dan 75.000 zonnepanelen op de daken van woningen (zie tabel hieronder). De doelstelling van 2040 is reeds gehaald.

Doelstelling Routekaart 2040			Resultaat
2025	2030	2040	2023
35.000	45.000	65.000	75.183

Aantal zonnepanelen op woningen

Voor de bescherming van vleermuizen, zwaluwen, huismussen e.a. bij het isoleren van woningen is een aanvraag ingediend bij de provincie voor een gebiedsgerichte ontheffing voor de Wet Natuurbescherming. Hiertoe is een ecologisch onderzoek en een soortenmanagementplan opgesteld. Uit een verkenning naar rio- en aquathermie blijkt dat de exploitatie van een warmtenet onder bepaalde randvoorwaarden en aannames financieel aantrekkelijk kan zijn

In 2023 zijn we in 5 wijken actief met de Handreiking Wijkaanpak voor participatie.

In Rozendaal heeft de gemeente in 2023 443 contacten gehad met bewoners naar aanleiding van vragen, die o.a. via de website Eurowoningentoeekomstbestendig.nl binnenkwamen. 129 bewoners hebben proeftuinsubsidie ontvangen van de gemeente voor 143 maatregelen. 80 x voor het vervangen van het dak, 59x voor het vervangen van het isolatieglas, al dan niet in combinatie met nieuwe kozijnen en 2 woningen zijn all electric geworden en tevens afgesloten van het gas.

In de wijken Alandsbeek West en Oost is in beide wijken een buurtteam gevormd en een buurtplan opgesteld. Daarnaast is in 2023 de wijkaanpak uitgebreid met 2 nieuwe wijken Akkerhoeve en Noordwijk.

Via het individuele spoor zijn vanuit het energieloket IkWilWatt 57 huisbezoeken gedaan, 79 maatwerkadviesgesprekken gevoerd en zijn er 41 aanvragen voor warmtescans binnengekomen. De informatieavond Energiezuinig Wonen (organisatie door vrijwilligers) is bezocht door 100 inwoners. Voor energie-armoede zijn extra middelen ontvangen (totaal € 391k) en de aanvraag vanuit het Nationaal Isolatiefonds is goedgekeurd (€ 462k). Voor het beperken van energiearmoede is/zijn bij circa 350 huurders een energieadvies gegeven en/of kleine energiebesparende maatregelen uitgereikt of geïnstalleerd. Op basis van de fysieke producten die zijn uitgereikt betekent dit gemiddeld een reductie van ca € 184,- per jaar per huishouden en ca 197 kg CO2 reductie per jaar per huishouden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.1.2.1: We ondersteunen inwoners en bedrijven individueel en collectief bij de voorbereiding op een aardgasvrije toekomst en bij duurzame energie-opwek

Binnen de wijkaanpak faciliteren we in kennis en buurtbegeleiding. We werken volgens de Handreiking Wijkaanpak voor participatie.

Rozendaal zit in de opschalende fase voor uitvoering en het betrekken van de rest van de wijk. Het Buurtteam weet zichzelf te bestendigen en samen met het projectteam steeds meer bewoners te bereiken met de verschillende activiteiten. De focus ligt op het isoleren van de woning. Inmiddels wordt zichtbaar veel duurzaam gerenoveerd in de wijk. Bewoners waarderen de collectieve inkoopacties en sluiten op grote schaal aan. Ook de beschikbaarheid van voorbeeldoffertes helpt bewoners op weg bij het verduurzamen van de woning. Zelfs toekomstige bewoners, die zich oriënteren op een aankoop van een woning zoeken contact met het Buurtteam voor informatie. Deze voorbeelden geven aan dat het Buurtteam inmiddels niet alleen de innovators/early adopters weet te bereiken, maar inmiddels ook de majority. Sleutelwoorden voor het succes in de wijk Rozendaal zijn: inspireren, ontzorgen, vertrouwen, communicatie, participatie en financiële ondersteuning.

Alandsbeek west en 3) Alandsbeek oost kenmerken zich door een skidak en als ruimtewoningen. Alandsbeek Skidak heeft gewerkt aan een toolkit samen met bewoners en een kennisconsortium van professionals zodat bewoners alle info kunnen vinden om hun dak toekomstbestendig te renoveren. Een isolatie actie voor de spouwmuur en vloer is in voorbereiding. Alandsbeek Ruimtewoningen In samenwerking met het kennisconsortium en bewoners is een inspiratierapport ontstaan voor dit type woningen, met verdieping in dakproblematiek zoals veel voorkomende lekkage. Een bewonersavond is georganiseerd, waarop door 2 leveranciers een totaal aanbod is gepresenteerd. Beide Buurtteams (van de skidak- en ruimtewoningen) gaan nu samen verder en starten samen de isolatie acties op. Er wordt gewerkt aan een website. Er worden inloopspreekuren georganiseerd in de Wijkkamer, die zeer gewaardeerd worden. Het deel van Alandsbeek (Langenbeek) met de Golfdakwoningen is in de onderzoeksfase. Er is huis aan huis een enquête uitgedeeld en samen met een aantal bewoners een energiedoorlichting uitgevoerd. Van de uitkomsten komt een rapport en er zijn een aantal actieve bewoners die samen aan de slag gaan.

In Akkerhoeve en Noordwijk zijn twee bewonersbijeenkomsten rondom vloer en spouwmuur collectieve isolatie gehouden. Veel burens zijn vervolgens aan de slag gegaan. Met een warmtecamera is een warmtesafari uitgevoerd: van alle woningen in 1 straat is de voorgevel opgenomen. De opnamen zijn in een 3e bewonersbijeenkomst met elkaar besproken.

Via het individuele spoor lopen veel activiteiten via het energieloket IkWilWatt. De website is aangepast op informatie voor huurders en de Placemat 24 energiebesparende tips heeft een update gekregen. Iedere zaterdag wordt via IkWilWatt, samen met DEEL en COOL een inloopspreekuur in de bibliotheek gehouden. Ook verzorgt IkWilWatt digitale nieuwbrieven.

Voor de uitvoering van de rijksregeling voor energiearmoede voor huurders is Klimaatroute ingeschakeld voor energieadvies en -coaching aan huis. Ook ontvangt de bewoner een adviesrapport. Aan de hand van dit rapport gaat de energiecoach in gesprek over gebruiksgewoonten ten aanzien van verwarmen, sliepverbruik, eco-stand witgoed en verlichting om een gericht advies te geven dat past bij de behoefte en leefstijl van de bewoner. Op basis hiervan kiest de bewoner een pakket aan gratis energiebesparende producten, zoals ledverlichting, radiatorfolie en tochtstrippen. Belangrijke conclusie uit de actie van Klimaatroute is dat de bewoners uit deze doelgroep lastig te bereiken zijn: 37% van de huishoudens deed de deur niet open voor de energiecoaches. Bij de nieuwe aanpak voor zowel huurders als woningeigenaren zal extra aandacht aan worden gegeven aan het bereiken van de doelgroep. Het fysiek en sociaal domein hebben de handen ineen geslagen. Een eerste actie is om de doelgroep (ook) via de wijkverenigingen te benaderen.

Daarnaast zijn er 15 particuliere verhuurders aangeschreven over informatie voor verduurzaming van de woningvoorraad, landelijke subsidiemogelijkheden, landelijke normeringen en organisaties die zij kunnen betrekken voor advies.

Wat hebben we bereikt?

L. 1.3 Bedrijven gebruiken minder energie en wekken meer energie duurzaam op en we verduurzamen mobiliteit binnen Leusden

Op de bedrijfsdaken liggen in 2023 41.910 zonnepanelen (zie tabel hieronder). Daarmee is de doelstelling van 2025 reeds gehaald.

In 2023 is aan 49 bedrijven een advies gegeven ten aanzien van energiebesparing of zon op dak/vlak. Dat heeft geleid tot het plaatsen van bijna 1000 zonnepanelen bij bedrijven in 2023. De groei in zonnepanelen is minder dan in 2022 toen we een toename van 1500 panelen bij ondernemers registreerden. Oorzaken hiervan: weinig aanbod

van zonnepanelen tot medio 2023 als gevolg van de grote vraag, onzekerheid over de afbouw van de salderingsregeling, dalende energieprijzen vanaf medio 2023 leidden tot minder behoefte, toenemende netcongestie en de onduidelijkheid hierover.

Doelstelling Routekaart 2040			Resultaat
2025	2030	2040	2023
35.000	45.000	65.000	41.910

Aantal zonnepanelen op bedrijfsdaken

Het percentage elektrische personenauto's van alle personenauto's ligt in Leusden in 2022 op 4,3%. Daarmee ligt Leusden ver af van de doelstellingen van de Routekaart (zie tabel). Het landelijk gemiddelde is echter vergelijkbaar (4,9% januari 2024).

Voor mobiliteit is er middels de samenwerking met de Metropool Regio Amsterdam-elektrisch het aantal laadpalen verder opgelopen tot 80 stuks, waarvan er 17 in 2023 zijn gerealiseerd. De laadpalen hebben een gemiddelde afname van 421 kWh in juli en 622 kWh in december, dit gemiddelde is ongeveer gelijk aan vorig jaar maar met meer laadpalen ter verdeling. Er is een nieuwe concessie tot stand gekomen, waarbij de Metropool Regio Amsterdam-elektrisch met 3 in plaats van 1 partner palen kan gaan plaatsen in 2024, waarmee vertragingen wordt voorkomen.

Met "Goed Op Weg" is er een enquête uitgezet om duurzame mobiliteitskansen inzichtelijk te maken bij bedrijven.

Doelstelling Routekaart 2040			Resultaat
2025	2030	2040	2022
20%	45%	100%	4,3%

Percentage elektrische personenauto's ten opzichte van het totaal aan personenauto's

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.1.3.1: We voeren een informatie- en bewustwordingscampagne voor bedrijven en ondersteunen hen en daarnaast stellen we een visie op duurzame mobiliteit en laadpaalbeleid op.

Bedrijven zijn zich bewuster geworden van het belang om energie te besparen en/of duurzame energie op te wekken. Het aanbod van onafhankelijk advies, inclusief de haalbaarheid, voor energiebesparing en/of zon op dak is kenbaar gemaakt via de sociale kanalen, direct aanschrijven en artikelen in de nieuwsbrieven van gemeente en Bedrijvenkring Leusden. Naast deze algemene benadering is actief ingezet op het direct benaderen en ondersteunen van bedrijven die moeten voldoen aan de energiebesparingsplicht en kantoren die moeten voldoen aan de label C verplichting.

Naast het toezicht door de "Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht" op bedrijven die moeten voldoen aan de energiebesparingsplicht / informatieplicht, hebben we bedrijven actief ondersteund met advies over energiebesparing en zon op dak/vlak.

Voor bedrijven specifiek is met het traject 'Goed Op Weg' Leusden inzicht gecreëerd bij participanten van de Bedrijvenkring Leusden door middel van een verkeersbewegingenanalyse onder de medewerkers. Deze analyse geeft bedrijven inzicht van de huidige situatie en geeft aan waar er winst te behalen is voor duurzaam woon-werkverkeer.

Ook is er een 'RoadShow' georganiseerd waarbij diverse participerende bedrijven vanuit de Bedrijvenkring Leusden hun medewerkers konden laten voelen en proeven van moderne elektrische fietsen, in alle soorten, maten en uitvoeringen. Met deze bouwstenen kunnen we gericht bedrijven verder gaan stimuleren en helpen hun medewerkers groene kilometers te laten maken.

Wat hebben we bereikt?

L. 1.4 We wekken duurzame energie op zonder de kwaliteit van het buitengebied te schaden

Het opgesteld vermogen aan zonnepanelen op daken is in 2023 36081 kWp. Dit is een toename van 4528 kWp ten opzichte van 2022 (14%). Behalve zonnepanelen op daken, is geen duurzame opwek gerealiseerd.

Doelstelling Routekaart 2040			Resultaat
2025	2030	2040	2023
25%	50%	100%	0%

Restant duurzaam opgewekt ten opzichte van 2010

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.1.4.1: We passen het uitnodigingskader zonne-energie aan

De aanpassing van het uitnodigingskader zonne-energie en onderzoek windenergie hangt samen met het doel dat de gemeenteraad heeft om energieneutraal te zijn en de energiemix die zij voor ogen heeft.

In de Regio Amersfoort zijn afspraken gemaakt in RES 1.0 om 0,5 TWh te realiseren binnen de Regio. Momenteel is hiervan pas 0,083 TWh gerealiseerd. Leusden werkt samen met de gemeenten Soest, Amersfoort, Zeist, De Bilt en Utrecht en daarnaast ook defensie en de provincie aan een verkenning van zon op land en wind langs de A28.

2. Duurzaamheid, klimaatadaptatie en versterking groene kwaliteit

Ambitie, context en achtergrond

Duurzaam Doen Leusden zet in op bewustwording van inwoners en bedrijven. Hierbij willen we aanzetten tot een duurzame leefstijl en handelen en het ondersteunen en versterken van duurzame initiatieven in de samenleving. Daarbij kijken we breder dan alleen de energietransitie. De focus voor Duurzaam Doen ligt op thema's zoals duurzaam en lokaal voedsel, lokale economie en versterken groene kwaliteit en klimaatadaptatie. De middelen zijn in 2023 vooral ingezet op de ondersteuning en uitvoering van lokale activiteiten.

Wat hebben we bereikt?

L. 2.1 In Leusden willen we duurzaam doen stimuleren van onze inwoners en bedrijven

Duurzaam Doen Leusden heeft ook in 2023 ingezet op bewustwording van inwoners en bedrijven, aangezet tot een duurzame leefstijl en duurzame initiatieven in de samenleving ondersteund.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.2.1.1: We geven een vervolg aan Duurzaam Doen Leusden met partijen uit de samenleving.

Er zijn in 2023 diverse Duurzaam Doen activiteiten uitgevoerd. Lekker Lokaal Leusden kreeg in 2023 een vervolg. Er namen 7 restaurants en 15 Leusdense producenten deel en er waren ongeveer 270 gasten aanwezig bij het diner op 5 september.

De gemeente organiseerde een kennismakingslunch met de wethouder voor vrijwilligers (organisaties) die Duurzaam Doen. Er waren meer dan 30 partijen uit de samenleving aanwezig. Het tweede deel van de bijeenkomst vormde de aftrap van het project Groen Leusden. Dit project is in 2023 van gestart gegaan om inwoners te stimuleren hun tuin te vergroenen i.h.k.v. biodiversiteit en klimaatadaptatie (zie onder 2.2). [Groen Leusden | Samen maken we Leusden groener!](#)

In het kader van Duurzaam Doen Oktober zijn er 12 duurzame activiteiten georganiseerd door diverse partijen uit de samenleving. De overkoepelende communicatie over de agenda werd verzorgd door De Groene Belevens via een flyer, een landingspagina en de inzet van social media.

In Leusden zijn diverse werkgroepen actief, zoals de Vlindertuin, het Voedselbos, COOL en de werkgroep fijn stof. Deze laatste werkgroep organiseerde in het voorjaar een informatieavond en workshop om een eigen fijn stof meter te bouwen.

Om de communicatie te versterken, is geïnventariseerd hoe de webpagina's over Duurzaam Doen verbeterd kunnen worden. Deze pagina's worden in 2024 geactualiseerd, zodat de informatie over de 'Ondersteuning Duurzame Initiatieven' (waaronder het Fonds), de 'Duurzame Doeners' en het 'Zelf Duurzaam Doen' beter te vinden is. Vanuit het Fonds Duurzaam Doen zijn er in 2023 15 duurzame initiatieven ondersteund (max. € 500 per initiatief, totaal € 8.000). De uitvoering ligt bij De Groene Belevens vanuit de subsidie-overeenkomst.

Wat hebben we bereikt?

L. 2.2 In Leusden willen we ons voorbereiden op klimaatverandering

In 2023 hebben we stevig ingezet op bewustwording en stimuleren van inwoners om zich voor te bereiden op de effecten van klimaatverandering (project Groen Leusden). Hierbij ligt de nadruk op het bieden van groen handelingsperspectief in eigen tuin of balkon. Zoals gedragsonderzoeken aangeven leidt verleiding tot vergroening tot meer groene acties bij bewoners dan een directe inzet op bewustwording.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.2.2.1: We stellen een lokaal klimaatadaptatieplan op

In 2023 is het nog niet gelukt om aan het plan te werken. Wel is het communicatieproject "Groen Leusden" gestart waarbij we inwoners van Leusden verleiden om hun balkon of tuin te vergroenen. Voor dit project heeft Leusden van de provincie subsidie ontvangen en het waterschap is medefinancier. De website groenleusden.nl geeft een overzicht van de activiteiten.

L.2.2.2: We stellen een lokaal hitteplan op

In 2023 zijn de voorbereidingen voor het hitteplan gestart. Deze werkzaamheden betalen we uit het door het rijk beschikbare SPUK-GALA gelden. Het plan zal in 2024 vastgesteld worden door het college.

L.2.2.3: We gaan een pilot opstarten ter voorbereiding op een stimuleringsregeling voor een groen dak of groene gevel

In concept is een subsidieregeling voor de aanleg van groene daken en groene gevels gereed, ook is het interne werkproces opgesteld en ingeregeld. De bestuurlijke vaststelling en inwerkingtreding wacht nog op zicht op aanpassing van de Algemene Subsidie Verordening.

Wat hebben we bereikt?

L. 2.3 We versterken het groen in Leusden

Het wordt steeds beter bekend dat groen in onze directe leefomgeving goed is voor onze gezondheid en ons welbevinden. Wonen en werken in het groen is één van de kernkwaliteiten van onze gemeente. Daarom is het behoud en het versterken van groen in onze leefomgeving een belangrijk fundament voor Leusden. De nadruk ligt zowel op de juiste hoeveelheid groen, als op de kwaliteit van het huidige groen. Versterken van groen betekent soms het bijplanten van nieuwe bomen in een straat. Vaak sorteert investeren in de groeiplaats echter in een beter resultaat. Beter één goed groeiende boom, dan tien klein blijvende bomen. Voor een betere airco functie op warme zomerdagen en meer vogels in de buurt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.2.3.1: We evalueren en actualiseren het bomen- en groenbeleid

De looptijd van het huidige bomenbeleidsplan is inmiddels verstreken. Bovendien zijn er nieuwe ontwikkelingen en inzichten die een actualisatie van het beleidsplan zinvol maken. Op dit moment wordt het bomenbeleid daarom herzien. Daarbij wordt zowel ingegaan op de rol en de betekenis van bomen voor Leusden als op concrete beheermaatregelen. Het nieuwe bomenbeleidsplan geeft daarmee praktisch invulling aan de uitgangspunten van de Omgevingsvisie van de gemeente Leusden.

L.2.3.2: We planten extra groen en bomen aan

In 2023 zijn er iets meer dan 100 nieuwe bomen aangeplant. Deze bomen zijn hoofdzakelijk aangeplant ter vervanging van bomen met een slechte conditie die of bomen die in stormen zijn omgewaaid. Daar waar verharding geen functie meer heeft is bepaald of deze plekken groen ingericht kunnen worden.

Op de volgende locaties is in 2023 bestrating verwijderd ten gunste van groen:

- Groene zoom, Hier zijn twee langspaarkeervakken die geen functie meer hadden verwijderd en bij de berm getrokken. (130 m²)
- Kupersingel naast nr 91. Hier is een parkeerplaats weggehaald om een groenvak waar een nieuwe boom is geplant te vergroten. (12,5 m²)
- Bij de Kruising Burg. van de Postlaan met Groene zoom. Is de bestrating uit een stukje midden geleider richting de Bavoortseweg gehaald en omgevormd naar berm (65m²)
- Aan de Willem de Zwijgerlaan is bestrating die tussen twee plantsoen lag en geen functie had verwijderd en omgevormd naar gazon (100m²)

L.2.3.3: We gaan een pilot opstarten ter voorbereiding op een stimuleringsregeling voor een groen dak of groene gevel

In concept is een subsidieregeling voor de aanleg van groene daken en groene gevels gereed, ook is het interne werkproces opgesteld en ingeregeld. De bestuurlijke vaststelling en inwerkingtreding wacht nog op zicht op aanpassing van de Algemene Subsidie Verordening.

L.2.3.4 We geven invulling aan het Groen Groeit Mee Pact

De gemeente overlegt met ontwikkelaars, Stichting De Boom en de provincie Utrecht over de kaders en randvoorwaarden GGM voor het plangebied Tabaksteeg Zuid. Dit om het (recreatief) groen evenwichtig te laten meegroeien met het rood. Dit krijgt in 2024 een vervolg. Voor uitleggebied Noordoost Achterveld wordt dit in 2024 opgepakt.

L.2.3.5: We versterken de Groene Bufferzone langs het Valleikanaal

De omgevingsvisie wordt in 2024 geactualiseerd en dan wordt een strook langs het Valleikanaal opgenomen waarbinnen niet mag worden gebouwd voor de toekomstige woningbouwbehoefte. Deze strook zal voor een groot deel uit waterbergingsgebieden en het schootsveld van de Grebbelinie bestaan wat de mogelijkheden voor omvangrijke woningbouw al sterk beperkt.

3. Beleid maatschappelijk vastgoed

Ambitie, context en achtergrond

De gemeente heeft een bescheiden maar gevarieerde portefeuille maatschappelijk vastgoed. Dit vastgoed dient voor de uitvoering van functies en taken van de gemeente of maatschappelijke organisaties die niet op andere wijze kunnen worden gehuisvest. Kosten en financiële en maatschappelijke opbrengsten zijn daarbij met elkaar in verhouding.

We streven naar verdere verduurzaming en kostenbesparing, al dan niet met aanpassing en herschikking van de portefeuille. Om in de komende jaren hierin de juiste keuzes te maken is een up to date, toekomstbestendige vastgoedstrategie nodig. De lange termijn visies op cultuur, sport en vastgoed vormen hiervoor het fundament.

Wat hebben we bereikt?

L.3.1. Vastgoed goed gefundeerd

Vanwege capaciteitsgebrek hebben we alleen aandacht besteed aan werkzaamheden in het kader van de basis op orde.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.3.1.1: Weten wat we hebben en kunnen

Om vastgoedbeleid en een verduurzamingsstrategie te kunnen opstellen -de eerste stap die we willen zetten- is het nodig om eerst de huidige stand van zaken op vastgoed te inventariseren. Dit geldt voor zowel de vastgoeddata als voor informatie over en van de gebruikers. In 2023 werd een software applicatie aangeschaft die dit proces moet ondersteunen. Er is gestart met het migreren van de beschikbare data, dit wordt in 2024 gecontinueerd. Daarnaast is d.m.v. een nulmeting voor een deel van de portefeuille in kaart gebracht wat de verduurzamingsopgave is. Dit is een van de bouwstenen voor de ontwikkeling van het vastgoedbeleid.

In 2023 is het beleid sociaal domein afgerond, en is gestart met het ontwikkelen van beleid op cultuur en sport. Dit is naar verwachting in Q1 2024 afgerond. Deze kaders vormen de bouwstenen voor het op te stellen vastgoedbeleid.

4. De Korf

Ambitie, context en achtergrond

De Korf herbergt een aantal functies die de samenleving in grote mate waardeert. In de afgelopen jaren hebben diverse onderzoeken naar de toekomst van De Korf plaatsgevonden, variërend van grootschalige en duurzame renovatie tot herontwikkeling. Op basis hiervan hebben we in het verleden in het groot onderhoud van De Korf geïnvesteerd, zodat deze nog een aantal jaren in stand kan blijven. Tevens hebben we besloten De Korf te herontwikkelen. De voorzieningen die nu in De Korf gehuisvest zijn, willen wij voor onze gemeente behouden. Daarom maken wij een plan voor De Korf en zal de volgende fase van de uitvoering van dat plan voor het eind van deze bestuursperiode starten.

Wat hebben we bereikt?

L.4.1. Een herontwikkeling van De Korf waardoor deze een duurzaam goede bijdrage levert aan de voorzieningen en het centrum in Leusden

Activiteiten in het kader van de herontwikkeling van De Korf zijn niet opgestart.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.4.1.1: we gaan kaders die nodig zijn voor de herontwikkeling van De Korf opstellen

Activiteiten in het kader van de herontwikkeling van De Korf zijn niet opgestart.

5. Onderwijshuisvesting

Ambitie, context en achtergrond

Om klaar te zijn voor de toekomst en in te kunnen spelen op veranderingen willen we een actueel Strategisch Integraal Huisvestingsplan 2015-2030 (SIHPL) met onze visie op onderwijshuisvesting in Leusden en Achterveld. We willen weten welke investeringen in schoolgebouwen de komende jaren prioriteit krijgen en welke maatregelen nodig zijn op de langere termijn.

Wat hebben we bereikt?

L.5.1. Meten is weten

We willen een toekomstbestendig accommodatiebeleid voor onze scholen opstellen. Actuele leerling prognoses en de aanwezigheid van onderliggend beleid vormen de fundamenteën voor adequate beleidsvorming op onderwijsaccommodaties. De eerste bouwstenen hiervoor zijn opgeleverd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.5.1.1: Prognoses omzetten in beleid, oplossingen en een verordening

De leerlingenprognose is uitgevoerd, alle onderwijsgebouwen zijn ingemeten. Dit diende als input voor verdere analyse van de prognoses, bijbehorende ruimtebehoefte en capaciteit van de onderwijsgebouwen. Uit de analyse blijkt dat er in de gemeente Leusden een tekort is (of ontstaat) aan onderwijshuisvesting. Hiervoor werd onderzoek gedaan naar mogelijke scenario's die dit probleem oplossen. En de eerste stappen richting de oplossing zijn gezet. Bovendien is geconstateerd dat het SIHPL voortijdig geactualiseerd moet worden.

De analyse van de behoefte aan onderwijshuisvesting vormt tevens de basis voor het in 2024 te ontwikkelen Strategisch Integraal Huisvestingsplan (SIHPL). Het actualiseren de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Leusden 2015 wordt gekoppeld aan het actualiseren van het SIHPL.

6. Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Ambitie, context en achtergrond

De ambitie van de Wet kwaliteitsborging (Wkb) is om de bouwkwaliteit te verbeteren. Dit door de positie van de bouwconsument te versterken ten opzichte van bouwende partijen en het introduceren van kwaliteitsborging bij bouwactiviteiten.

Met het nieuwe stelsel van kwaliteitsborging voor het bouwen vervalt de preventieve toetsing voor de technische bouwactiviteit door de gemeente bij de beoordeling van de aanvraag om een omgevingsvergunning. De verantwoordelijkheid wordt meer belegd bij de bouwende partijen. Het gaat er niet meer om dat de bouwplannen op papier voldoen, maar dat het gerealiseerde bouwwerk bij oplevering voldoet aan de regels en gemaakte afspraken. Dit moet gebeuren aan de hand van een beoordelingsinstrument. De beoordeling gebeurt door een kwaliteitsborger.

De invoering van de Wkb is gekoppeld aan de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024. De Wkb geldt vanaf de inwerkingtreding alleen voor bouwwerken in gevolgklasse 1, zoals grondgebonden eengezinswoningen en bedrijfspanden van maximaal 2 bouwlagen.

Verbouwingen van hiervoor genoemde bouwwerken vallen (voor zover niet vergunningvrij) ook onder gevolgklasse maar zullen op een later tijdstip onder de Wkb komen te vallen, waarschijnlijk per 1 juli 2024.

Wat hebben we bereikt?

L.6.1 Adequate voorbereiding invoering Wkb

Wij zijn inmiddels voorbereid om de invoering en implementatie van de Wkb zo soepel mogelijk te laten verlopen. Dit geldt zowel kwalitatief als organisatorisch.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

L.6.1.1 Projectgroep implementatie Wkb bereidt de organisatie voor op de invoering.

Voor de implementatie van de Wkb is een aparte projectgroep ingesteld. Gezien de grote samenhang met het Programma Invoering Omgevingswet wordt dit met elkaar afgestemd. Het project betreft het aanpassen van de processen, regelgeving en beleid, het in kaart brengen van de veranderingen in formatie, kosten en tijd en digitalisering en veranderingen omtrent de basisregistraties. Tevens is een extern bureau ingehuurd om de implementatie van de Wkb te optimaliseren.

L.6.1.2 Proefproject/pilot om ervaring op te doen

Er is een pilot uitgevoerd met een (externe) kwaliteitsborger. Hiermee zijn ervaringen opgedaan met het nieuwe stelsel. Het betreft 17 woningen aan de Larikslaan met Woningborg als kwaliteitsborger.

Wat heeft het gekost 2023

Lasten en baten Domein 2 - Leefomgeving

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	18.876	20.237	20.118	119
Baten	8.775	9.595	10.222	627
Resultaat voor bestemming	-10.101	-10.642	-9.896	746
Toevoeging aan reserves	2.980	2.970	2.300	670
Onttrekking aan reserves	3.851	3.804	3.090	-714
Resultaat na bestemming	-9.230	-9.808	-9.106	702

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

		Lasten		Baten		Saldo
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	814	791	237	199	-15
2.1	Verkeer en vervoer	4.218	4.317	74	347	174
4.2	Onderwijshuisvesting	1.813	1.751	348	349	63
5.2	Sportaccommodaties	3.562	3.675	1.407	1.735	215
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	27	38	29	33	-7
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.010	1.836	292	285	167
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	73	103	55	71	-14
7.2	Riolering	1.650	1.761	2.112	2.114	-109
7.3	Afval	3.161	3.290	3.981	4.127	17
7.4	Milieubeheer	2.791	2.405	1.013	904	277
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	118	151	47	58	-22
	Domein Leefomgeving	20.237	20.118	9.595	10.222	746
0.10	Mutaties reserves	2.970	2.300	3.804	3.090	-44
	Resultaat na bestemming	23.207	22.418	13.399	13.312	702

Verschillenanalyse

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening 2023. Alleen de taakvelden waar het verschil groter is dan € 50.000 nemen we mee in de analyse. Daarbij worden alleen de belangrijkste afwijkingen benoemd.

2.1 Verkeer en vervoer € 174.000 (voordeel)

- Op salarissen bleef € 113.000 over. Een aantal vacatures konden niet of pas later in de tijd ingevuld worden.
- In 2023 konden er € 64.000 minder salarislasten doorberekend worden aan de civiele werken, dit komt voort uit fasering van civiele projecten.
- Voordeel € 42.000 door minder afschrijvingen; dit voordeel valt bijna geheel weg tegen het nadeel bij de mutaties in de reserves.
- Incidenteel voordeel € 49.000; meer leges Kabels en Leidingen
- Meer uitgaven openbare verlichting € 24.000
- Woonomgevingsbestek geeft hier een voordeel van € 60.000, over de taakvelden heen budgetneutraal, zie ook taakveld 5.7

4.2 Onderwijshuisvesting € 63.000 (voordeel)

- Dit betreft een voordeel van € 64.000 op het sloopbudget voor IKC Groenhouten. Deze sloopkosten worden volledig gedekt uit de reserve van het grondbedrijf. Nu het slopen gereed is hebben we de oorspronkelijk geraamde onttrekking volledig uit de reserve grondbedrijf gehaald. Omdat er € 64.000 minder sloopkosten zijn is het voorstel om dit voordeel bij de resultaatsbestemming terug te laten vloeien naar de reserve van het grondbedrijf.

5.2 Sportaccommodaties € 215.000 voordeel

- Voordeel budget € 152.000 CUP inhuur van externe deskundigheid procesmanagement t.b.v. herontwikkeling de Korf. Voorgesteld wordt om dit budget over te hevelen naar 2024 via resultaatsbestemming.
- Extra huurinkomsten op de binnensportaccommodaties geeft een voordeel van € 33.000
- Schoonmaak sportaccommodaties is per abuis dubbel geraamd, een voordeel van € 34.000

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie € 167.000 (voordeel)

- Voordeel € 105.000 op salarissen; deels is een vacature later ingevuld.
- Voordeel € 13.000 op inhuur
- Budget voor de eikenprocessie rups was dit jaar niet nodig, voordeel van € 40.000
- Woonomgevingsbestek geeft hier een nadeel van € 82.000, over de taakvelden heen budgetneutraal, zie ook taakveld 2.1

7.2 Riolering € 109.000 (nadeel)

- Per abuis zijn tussentijdse bijstellingen van de begroting (VJN en NJN) op dat moment niet met de voorziening geëgaliseerd. Destijds een voordeel. Nu bij de jaarrekening leidt dit tot een nadeel op het taakveld.

7.4 Milieubeheer € 277.000 (voordeel)

- Voordeel op salarissen € 19.000 en inhuur € 13.000
- Bijdrage aan de RUD was € 13.000 lager (voornamelijk veroorzaakt door positieve afrekening 2022).
- Er zijn dwangsommen in het kader van milieuhandhaving opgelegd voor € 15.000
- Op het budget voor de wijkaanpak is € 90.000 minder uitgegeven dan begroot door vertraging in de ontwikkeling van een monitoringssysteem en minder beschikbare personele capaciteit (ziekte).
- De budgetten voor de innovatieve grootschalige opwek en opslag (€ 20.000) en voor kosten RES en regio-programma's (€ 30.000) zijn niet uitgegeven. Voor deze projecten was ook geen/onvoldoende personele capaciteit.
- Voordeel op Proeftuin Eurowoningen € 58.000. Van de bestede personeelskosten die via deze specifieke uitkering gedeclareerd worden bij het Rijk worden de kosten ergens anders geboekt, vandaar hier een voordeel.

0.10 Mutaties reserves € 44.000 (nadeel)

- Nadeel € 40.000 afschrijvingen; zie taakveld 2.1

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. Op de website kunnen ook vergelijkingen worden gemaakt met andere gemeenten.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	67,2	63,8	55,9	-
% Hernieuwbare elektriciteit	17,4	17,1	-	-

Indicator: *Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)*

Toelichting: De hoeveelheid niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval (kg) per inwoner.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Statistiek Huishoudelijk afval

Indicator: *% Hernieuwbare elektriciteit*

Toelichting: Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Bron: Rijkswaterstaat Klimaatmonitor

Domein Samenleving

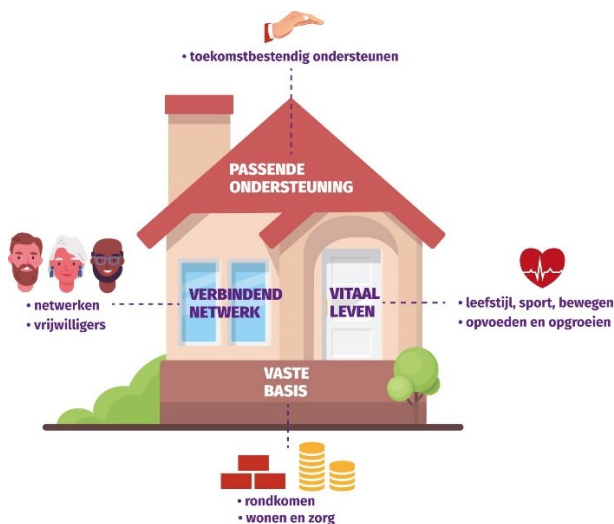
In de Leusdense samenleving gebeurt veel. Er zijn veel verenigingen en vrijwilligers actief, er vinden veel activiteiten plaats en inwoners staan klaar voor elkaar. We zijn trots op wat er goed gaat, maar tegelijkertijd zien we graag dat inwoners, op basis van het gedachtegoed van positieve gezondheid, nog meer kunnen uitgaan van eigen kracht en die van de samenleving, en dat de duurdere of intensieve zorg kan afnemen.

Binnen het Sociaal Domein in Leusden is een goede basis gelegd voor de ondersteuning van inwoners die dat nodig hebben. Tegelijkertijd is het Sociaal Domein nog steeds in beweging en op zoek naar een gezonde balans. In het coalitieakkoord is ervoor gekozen om nog geen specifieke speerpunten in het beleid vastleggen: experts, maatschappelijke partners en samenleving moesten medebepalend zijn in die keuzes. Op basis van hun inbreng is inmiddels toegewerkt naar een beleidskader Sociaal Domein dat in het voorjaar van 2023 in de raad is vastgesteld.

1. Beleidskader Sociaal Domein

Ambitie, context en achtergrond

Met het Beleidskader Sociaal Domein maart 2023 - 2027 bouwen we, samen met onze partners, aan een thuis voor iedere inwoner. Daarbij gaan we uit van de visie dat rondkomen, wonen en veiligheid het fundament van het leven vormen. Vanuit die vaste basis is er ruimte voor ontmoeting en verbinding in netwerken met anderen, zodat we elkaar zien en om hulp kunnen vragen. Daarmee ontstaan er ook kansen om - waar het kan - een vitaal en gezond leven op te bouwen: gezonde voeding, bewegen of sporten en meedoen in de samenleving houden ons lichamelijk en mentaal fit - dit is de kern van preventie. Voor wie dat nodig heeft, is er passende ondersteuning en zorg door de gemeente, onder andere op het terrein van Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet en Participatiewet.

Wat hebben we bereikt?

S.1.1 Een nieuw beleidskader Sociaal Domein voor de periode 2023 en verder

Verschillende wetten binnen het Sociaal Domein schrijven voor dat er periodiek beleid vastgesteld moet worden door de gemeenteraad. Het vorige beleidskader had een looptijd tot eind 2022. In maart 2023 is het nieuwe beleidskader Sociaal Domein door de raad vastgesteld, waarmee visie en speerpunten voor de komende jaren zijn gekozen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.1.1.1: Opstellen, vaststellen en implementeren nieuw beleidskader Sociaal Domein

Bij inwoners en maatschappelijk partners is opgehaald wat zij nodig vinden voor Leusden voor de komende jaren. Op basis daarvan zijn een visie, uitgangspunten en speerpunten uitgewerkt, die de kern vormen van het beleidskader. Na de vaststelling van het beleidskader in maart 2023, dat een looptijd heeft tot 2027, is gestart met de uitvoering. De voortgang van de uitvoering van het Beleidskader Sociaal Domein in het jaar 2023 is weergegeven in de Raadsrapportage Sociaal Domein 2023.

2. Opvang vluchtelingen en inburgering statushouders

Ambitie, context en achtergrond

Op 24 februari 2022 is het Poetin-regime in Rusland Oekraïne binnengevallen met de bedoeling het land in haar macht te krijgen. Door deze aanvalsoorlog zijn ruim 4 miljoen inwoners uit de Oekraïne op de vlucht geslagen naar veiliger oorden; ook naar Nederland. Deze vluchtelingen hebben een beschermde status en kunnen vrij Nederland binnenkomen. Gemeente hebben daardoor de verantwoordelijkheid deze vluchtelingen van onderdak, zorg en bestaanszekerheid te voorzien.

De nieuwe Wet Inburgering is per 1 januari 2022 ingaan. Hiermee is de gemeente verantwoordelijk voor de inburgering van statushouders. De gemeente moet in ieder geval een aanbod beschikbaar stellen voor taalonderwijs, begeleiding naar werk en maatschappelijke begeleiding. Met dit aanbod moet de statushouder in staat worden gesteld om binnen een periode van drie jaar te slagen voor zijn inburgering.

Wat hebben we bereikt?

S.2.1 Wij dragen bij aan het opvangen van vluchtelingen/ asielzoekers binnen onze gemeentegrenzen.

Gelet op de aanhoudende vluchtelingencrisis hebben we onze bijdrage geleverd aan het opvangen van vluchtelingen in Leusden. Naast het opvangen Oekraïense ontheemden in de gemeentelijke opvang, vangen we ook 80 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv'ers) op bij Van der Valk in Leusden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.2.1.1: We bieden opvang voor vluchtelingen uit Oekraïne

In 2023 hebben er 240 Oekraïense ontheemden gewoond op de opvang aan de Storkstraat. Daarnaast worden er 28 personen opgevangen in Achterveld en verblijven er nog zo'n 30 personen bij particulieren. We zien dat zo'n 90% van de mensen inmiddels werkt. Alle kinderen gaan naar school, waarbij de basisschoolkinderen beginnen op de taalschool Voilà. De eerste groep kinderen is in augustus 2023 doorgestroomd naar reguliere basisscholen in de gemeente. Kinderen tussen de 11-18 jaar gaan naar de middelbare school aan de Storkstraat waarbij zij in 2023 Nederlands onderwijs hebben genoten.

We zien dat de vraag naar zorg afneemt, Oekraïense ontheemden zijn inmiddels goed bekend met het Nederlandse zorgsysteem en weten de weg naar huisarts en tandarts te vinden.

Vanuit de Leusdense samenleving zien we vanuit verschillende vrijwilligers een mooie betrokkenheid, dit varieert van het organiseren van uitjes en activiteiten, het geven van Nederlandse en Engelse les tot aan persoonlijke contacten. Het team van de Storkstraat en onze ambtenaren staan 7 dagen per week paraat.

S.2.1.2: We werken mee aan het opvangen van minderjarige asielzoekers

Door de onhoudbare situatie in Ter Apel in juni 2022 heeft het kabinet de nationale crisisstructuur geactiveerd. Het COA heeft in het Van der Valk hotel in de gemeente Leusden tijdelijk 80 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv'ers) gehuisvest. Deze jongeren hebben in Nederland recht op onderdak, onderwijs, gezondheidszorg en begeleiding ongeacht hun verblijfsstatus. Gemeenten hebben daarnaast de grondwettelijke verantwoordelijkheid om te zorgen dat er onderwijs beschikbaar is.

Dat geldt ook voor het onderwijs aan kinderen en amv'-ers die verblijvend op COA-locaties. De onderwijsvoorziening voor minderjarige asielzoekers is sinds eind 2022 operationeel en de AMV-ers gaan vanaf januari 2023 naar school.

In 2023 heeft het COA het kantoorgebouw aan Speelkamp 22 gekocht voor het langduriger opvangen van amv'ers in Leusden. Vanaf dat moment heeft de gemeente zich ingezet om het proces van totstandkoming van de locatie met de betrokken partijen goed te implementeren. Onze inspanningen hebben zich gericht op het faciliteren van een effectieve samenwerking tussen het COA, de omwonenden en andere belanghebbenden. De gemeente heeft actief bijgedragen door verschillende bijeenkomsten te organiseren met bewoners en andere betrokken partijen, om input op te halen voor het tot stand brengen van de bestuursovereenkomst.

Wat hebben we bereikt?

S.2.2 Inburgeringsplichtige statushouders ronden met succes hun inburgeringstraject af, voelen zich thuis in Leusden en zijn actief in Leusden.

Vanaf 1 januari 2022 heeft de gemeente Leusden een Coördinator Inburgering in dienst. Elke inwoner van Leusden die vanaf deze datum inburgeringsplichtig is geworden, is bij de gemeente Leusden in beeld. De coördinator stelt een plan op voor de inburgering en monitort de voortgang hiervan. De groep inburgeringsplichtigen bestaat naast statushouders ook uit gezinsmigranten.

Er zijn inmiddels 72 inwoners met hulp van de gemeente gestart met hun inburgeringstraject. Dit betreft 59 statushouders en 13 gezinsmigranten. De einddoelen van hun inburgering zijn verschillend. Een deel van de inburgeraars zal aan het eind van het traject minimaal A2 of B1 Nederlands beheersen. Voor inburgeraars met een lage leerbaarheid is er de zogenaamde Z-route: zij krijgen 800 lesuren Nederlands en ondernemen allerlei activiteiten in de samenleving om zoveel mogelijk Nederlands te leren. Hun einddoel is dat zij na 3 jaar tijd zoveel mogelijk 'zelfredzaam' zijn.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.2.2.1: We zorgen ervoor dat inburgeringsplichtige statushouders met succes hun inburgeringstraject afronden en deel gaan uitmaken van de samenleving van Leusden

De inburgering focust zich op meer dan alleen taalverwerving: participatie in de samenleving en het 'thuis voelen in Leusden' zijn ook belangrijke doelen. Samen met een integratiebegeleider van Stichting Integratiewerk is er gewerkt aan concrete stappen om deze doelen te bereiken. Er wordt bijvoorbeeld gezocht naar sociale ontmoetingsactiviteiten in Leusden en de mogelijkheid tot (vrijwilligers-)werk. Statushouders en gezinsmigranten krijgen informatie over voorzieningen binnen de gemeente Leusden en worden geholpen bij het regelen van allerlei praktische zaken, zoals het inschrijven bij een huisarts.

In het afgelopen jaar is duidelijk geworden dat het voor de statushouders moeilijk is om een netwerk op te bouwen in Leusden. In 2024 gaat Buddy to Buddy in Leusden een maatjesproject starten, specifiek voor deze doelgroep. De gemeente Leusden bekostigt deze pilot grotendeels.

3. Zorg en ondersteuning

Ambitie, context en achtergrond

We geven lokaal uitvoering aan de wettelijke taken binnen het sociaal domein. We organiseren de benodigde zorg en ondersteuning op het gebied van Wmo, Jeugd, Werk en Inkomen en Schulddienstverlening. Hierbij hebben we vanzelfsprekend extra aandacht voor (financiële) problemen die ontstaan door de hogere inflatie en energiekosten.

Wat hebben we bereikt?

S.3.1 Inwoners uit Leusden krijgen de benodigde zorg en ondersteuning.

De gemeente biedt passende zorg en ondersteuning waar dat nodig is. Daarvoor zijn afspraken gemaakt met diverse aanbieders en uitvoeringsorganisaties.

In de toegang tot deze zorg en ondersteuning is een uitgangspunt dat de ondersteuning is gericht op behoud of herpakken van de eigen regie op het eigen leven. Ondersteuning is aanvullend, waarbij zelfredzaamheid en mogelijkheden van de inwoner centraal staan. Door specifiek te kijken naar wat mensen wél kunnen en hen te voorzien van de juiste middelen heeft dit geresulteerd in meer zelfstandigheid en een versterkt gevoel van eigenwaarde bij de inwoners van Leusden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.3.1.1: We organiseren de benodigde zorg en ondersteuning op het gebied van Wmo, jeugd, Werk en Inkomen en schulddienstverlening

Deze zorg en ondersteuning hebben we georganiseerd

- in regionaal verband en taakgericht, in samenwerking met de Breed Spectrum Aanbieders (BSA);
- in regionaal verband met de zogenaamde PxQ aanbieders waarbij er vooral gekeken is naar inzet van organisaties uit Leusden en omgeving;
- door eigen begeleiding te bieden door het ambulante team van Lariks. Dit team is in 2023 gestart en bedoeld om enerzijds minder zorg te beschikken en anderzijds dicht bij huis kwalitatief goede en effectief kortdurend te ondersteunen;
- door lokaal ingekochte diensten in het kader van algemene- en maatwerkvoorzieningen Hulp bij het Huishouden en (leerlingen)vervoer;
- door via uitvoeringsorganisaties als de Sociale Dienst en Stadsring de trajecten en ondersteuning op het gebied van Werk en Inkomen en schulddienstverlening uit te voeren.

S.3.1.2: We bieden informatie en advies en zorgen voor toegang tot ondersteuning of specialistische zorg

Er is actief ingezet op het verstrekken van heldere en toegankelijke informatie aan onze inwoners. Ook hier weer met als voornaamste doel om inwoners te informeren en hen te helpen zelfstandig verder te kunnen. Dit betrof niet enkel het verstrekken van actuele informatie over het beschikbare aanbod maar ook het aanbieden van deskundig advies op maat. Lariks heeft hiertoe onder andere haar website vernieuwd waarbij per onderwerp tips, handige websites en info over activiteiten en hulp in gemeente Leusden wordt gegeven.

Met de sociale dienst (voor Leusden uitgevoerd door gemeente Amersfoort), Stadsring, Lariks en lokale partijen bieden we informatie, advies en ondersteuning aan financieel kwetsbare inwoners. In 2023 is in samenwerking met Stadsring gestart met saneringskrediet als schuldregelingsvorm. Inwoners met een saneringskrediet ervaren meer schuldenrust en lossen hun schulden vaker succesvol af. Ook is een driejarige proef gestart met het aanbieden van budgetbeheer. Hiermee beogen we de drempel om hulp te vragen te verlagen en het aantal mensen dat een beroep moet doen op bewindvoering omlaag te brengen.

S.3.1.3: We bereiden de (meerjarige) contractering voor de inkoop van de benodigde zorg voor op het gebied van Wmo en jeugd voor het kalenderjaar 2024

In 2023 is er een contract gesloten met MetMaya die voor onze regio de aanvullende specialistische jeugdhulp verzorgt vanaf 2024. Dit is het resultaat van een aanbestedingstraject waarbij er is gekozen voor langdurig partnerschap met één aanbieder in plaats van kortlopende contracten met veel aanbieders. De tweede helft van vorig jaar stond in het teken van implementatie van MetMaya. In Leusden zijn er diverse bijeenkomsten geweest met verwijzers om hen te informeren over de 'nieuwe' jeugdhulp.

De soortgelijke taakgerichte aanbesteding Wmo begeleiding & beschermd wonen heeft niet geleid tot een contract. Begin 2023 liet Kwintes, als geselecteerde partij, weten niet verder te willen gaan in het inkoopproces. Dit besluit heeft geen gevolgen gehad voor inwoners met ondersteuningsvragen.

Afgelopen jaar is verkend hoe het vervolg van het inkooptraject er uit ziet met inachtneming van de eerder vastgestelde regiovisie 'Samen in de wijk' en de opdracht van gemeenten om zorg te dragen voor vereenvoudiging van het zorglandschap en aan te sluiten op de werkwijze van MetMaya binnen het principe van taakgerichte bekostiging.

4. Transformatie

Ambitie, context en achtergrond

We voeren de transformatie binnen het sociaal domein verder door. We hebben de ambitie om elke inwoner passende ondersteuning te bieden zodat zij zoveel mogelijk zelfredzaam kunnen zijn. Wij willen zorg en ondersteuning daarom nog dichter bij de inwoners organiseren. Hierdoor wordt de signalerings- en preventiefunctie lokaal versterkt en kan er sneller op veranderingen worden ingespeeld. Er bestaat geen blauwdruk voor hoe de transformatie in het sociaal domein kan of moet worden aangepakt. Uit het recente verleden blijkt ook wel dat er op voorhand geen einddatum te geven valt wanneer de transformatie in het sociaal domein 'klaar' is. Het gaat nadrukkelijk om een ontwikkelproces, waarin ruimte moet zijn voor leren, evalueren en bijstellen. Dit geldt zowel voor ons als gemeente als voor inwoners en betrokken (maatschappelijk) partners.

Wat hebben we bereikt?

S.4.1 Clientgericht met preventie als basis

Bij het toe leiden naar en/of het bieden van ondersteuning en zorg gaan we uit van de (hulp)vraag en behoefte van de inwoner. We werken daarbij zoveel mogelijk preventief, om het ontstaan van problemen waar mogelijk te voorkomen, beginnende problematiek in goede banen te leiden en te voorkomen dat problemen weer terugkeren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.4.1.1: Bij een hulpvraag gaan we uit van de vraag en de mogelijkheden van een inwoner en zijn/haar netwerk

In de werkwijze van Lariks is de hulpvraag van de inwoner het uitgangspunt. Daarmee staat niet het aanbod aan zorg en ondersteuning centraal in het gesprek met de inwoner, maar wat de inwoner nodig heeft.

Wat hebben we bereikt?

S.4.2 Een stevige basisinfrastructuur

Met het nieuwe Beleidskader Sociaal Domein willen we de basisinfrastructuur versterken. Met basisinfrastructuur bedoelen we een structuur van sociale verbanden en informatie, advies en lichte ondersteuning, zowel informeel als formeel. De basisinfrastructuur is vrij toegankelijk, inwoners kunnen daar zelf gebruik van maken. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om een consultatiebureau, vrijwilligersinitiatieven, jongerenwerk, of sportverenigingen. Dit geheel van organisaties, diensten, voorzieningen en betrekkingen moet het mogelijk maken dat mensen samen kunnen leven en kunnen meedoen in de samenleving.

Op een aantal vlakken, aansluitend bij speerpunten uit het beleidskader (zoals Netwerken, Opvoeden en opgroeien), is gestart met het versterken van de basisinfrastructuur.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.4.2.1: We zorgen voor voldoende algemene/voorzijgende voorzieningen en lokale (laagdrempelige) begeleiding

Voor kinderen en ouders is preventieve ondersteuning georganiseerd vanuit de coalitie Kansrijke Start. Er is ingezet op diverse preventieve interventies met ontmoeting- en ondersteuningsaanbod aan ouders en kinderen om alle kinderen in onze gemeente gezond en veilig te laten opgroeien. Daarnaast zijn ondersteuningsstructuren vanuit het convenant Samen zorgen voor de jeugd (2022) verder geïmplementeerd in de maatschappelijke organisaties om zo vroegtijdig te signaleren en te ondersteunen om de inzet van zwaardere vormen van zorg te voorkomen.

In Leusden is een dekkend netwerk van organisaties als kinderopvang, onderwijs, sportverenigingen en voorliggende voorzieningen behouden en versterkt voor de jeugd en hun ouders. Vanuit het Deltaplan Jeugd is gewerkt aan herstel en perspectief voor kinderen en jongeren na de (sociale) impact van de coronacrisis, het sociaal en mentaal welbevinden van de jeugd en het verkleinen van onderwijsachterstanden.

Rond de jaarwisseling is een aantal (nieuwe) initiatieven van start gegaan om de basisinfrastructuur voor gezinnen te versterken. Het gaat om interventies als een online ouderschapscursus Ouder Inc., een Houd Me Vast-training

die is gericht op relaties in gezinnen, Stichting Buurtgezinnen, en Stichting Kamers met Aandacht voor kwetsbare jongeren richting zelfstandigheid.

Voor volwassenen zijn basisvoorzieningen behouden en versterkt, door o.a. het herstarten van een vijfde wijkvereniging de Deel. Inwoners weten de wijkverenigingen goed te vinden en te benutten en zij zijn een netwerk voor en van inwoners in de wijk. De algemene voorliggende voorzieningen voor inwoners met geheugenverlies worden goed benut door inwoners en de mantelzorgers (Hof van Leusden en DAVA). Inwoners participeren en de inzet van (zwaardere) zorg wordt hiermee uitgesteld of er worden minder uren ondersteuning ingezet.

Wat hebben we bereikt?

S.4.3 Adequate ondersteuning voor vrijwilligers(organisaties) en mantelzorgers

Met het nieuwe Beleidskader Sociaal Domein hebben we gekozen voor zeven speerpunten, waaronder het speerpunt Vrijwilligers. Daarmee zetten we de komende periode in op samenwerking tussen vrijwilligers(organisaties) om ook op langere termijn voldoende vrijwilligers in Leusden te behouden.

Ook Mantelzorg is in het Beleidskader een specifiek punt van aandacht, met name het mogelijk maken van ontspanning en ontmoeting van mantelzorgers.

Lariks zorgt voor de nodige informatie, advies en begeleiding van deze groepen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

S.4.3.1: We ondersteunen waar mogelijk initiatiefnemers, vrijwilligers en mantelzorgers

We geven (nieuwe) vrijwilligersorganisaties, bijvoorbeeld wijkverenigingen, de ruimte om activiteiten te organiseren die sociale netwerken ondersteunen en zo mogelijk zorgvragen voorkomen of uitstellen.

Via ondersteuning door Lariks, de mogelijkheden van het Fonds Samenlevingsinitiatieven, en andere vormen van samenwerking, trekken we samen met deze inwoners op om in Leusden voor elkaar klaar te staan.

Op het gebied van mantelzorg heeft Lariks ingezet op het contact met de mantelzorger en het aanbieden van diverse ontmoeting- en ontspanningsprogramma's waarbij ingespeeld is op de behoefte van de mantelzorger. Lariks heeft in december een enquête uitgezet onder de lokale mantelzorgers. Op basis van de uitkomsten van deze enquête worden nog aanvullende activiteiten ter ondersteuning van de mantelzorgers ontwikkeld.

Wat heeft het gekost 2023

Lasten en baten Domein 3 - Samenleving

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	31.959	41.091	39.707	1.384
Baten	5.448	14.892	15.014	122
Resultaat voor bestemming	-26.511	-26.199	-24.693	1.506
Toevoeging aan reserves	103	3.649	3.649	0
Onttrekking aan reserves	278	833	775	-58
Resultaat na bestemming	-26.336	-29.015	-27.567	1.448

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

		Lasten		Baten		Saldo
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.383	1.315	298	323	93
5.1	Sportbeleid en activering	594	527	180	175	62
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	427	327	0	0	100
5.6	Media	522	517	29	28	4
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	6.430	6.078	8.529	8.492	315
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	4.217	4.095	0	38	160
6.3	Inkomensregelingen	8.340	8.766	5.004	5.096	-334
6.4	WSW en beschut werk	1.535	1.503	0	0	32
6.5	Arbeidsparticipatie	1.074	727	562	472	257
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.014	1.144	105	83	-152
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	1.907	1.983	28	14	-90
6.71B	Begeleiding (WMO)	1.483	1.466	0	0	17
6.71C	Dagbesteding (WMO)	598	597	0	0	1
6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	448	353	0	69	164
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	1.343	1.310	0	0	33
6.72B	Jeugdhulp behandeling	4.071	4.079	0	0	-8
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	248	236	0	0	12
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	136	86	0	0	50
6.73B	Gezinsgericht	1.780	1.459	0	0	321
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	492	535	0	0	-43
6.74C	Gesloten plaatsing	555	439	0	0	116
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0
6.81A	Beschermde wonen (WMO)	22	22	0	0	0
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	79	62	0	0	17
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	-247	0	0	247
6.82A	Jeugdbescherming	781	753	0	0	28
7.1	Volksgesondheid	1.612	1.575	157	224	104
	Domein Samenleving	41.091	39.707	14.892	15.014	1.506
0.10	Mutaties reserves	3.649	3.649	833	775	-58
	Resultaat na bestemming	44.740	43.356	15.725	15.789	1.448

Verschillenanalyse**Verschillenanalyse taakvelden**

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening 2023. Alleen de taakvelden waar het verschil groter is dan € 50.000 nemen we mee in de analyse. Daarbij worden alleen de belangrijkste afwijkingen benoemd.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken € 93.000 (voordeel)

- Er is voor € 78.000 minder gebruik gemaakt van de leerlingen vervoersvoorzieningen. Het aantal leerlingen bleek aan het eind van het jaar lager dan voorzien. Hier zit een structureel effect in, dit effect wordt later bepaald i.c.m. de nieuwe aanbesteding voor schooljaar 2024/2025.
- Voorgesteld wordt om via dit taakveld € 80.000 als maximale garantstelling in de kosten van school Het Element (t.b.v. de amv-ers) via de resultaatsbestemming beschikbaar te stellen voor 2024. Dit is conform collegebesluit 80053.

5.1 Sportbeleid en activering € 62.000 (voordeel)

- Van reguliere budgetten op dit taakveld konden in 2023 voor € 58.000 aan kosten toegerekend worden aan het Rijk via de SPUK GALA (SPecifieke UitKering Gezond en Actief Leven Akkoord). Dat geeft op dit taakveld daarmee een incidenteel voordeel van € 58.000. Voorgesteld wordt om dit incidentele voordeel over te hevelen naar 2024, zie de resultaatsbestemming SPUK GALA van € 164.000.

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie € 100.000 (voordeel)

- Op salarissen en inhuur een voordeel van € 4.000 en € 17.000
- In het Fonds Samenlevingsinitiatieven blijft € 60.000 over. De € 10.000 die over is gebleven op het reguliere jaarbudget 2023 van € 100.000 wordt gereserveerd ten gunste van 2024. De € 50.000 die bij de start van het Fonds overbleef en diverse jaren is meegenomen laten we vrijvallen.
- Van het budget voor 75-jaar vrijheid bleef nog € 6.000 over. Dit bedrag is daardoor ook niet onttrokken uit de reserve met aangewezen bestemming en valt dan ook weg tegen het nadeel bij de mutaties in de reserves.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie € 315.000 (voordeel)

- Salarissen en inhuur een voordeel van € 30.000 en € 25.000
- Voordeel op de opvang van Oekraïense vluchtelingen op dit taakveld is € 67.000
Voorgesteld wordt om ook dit nog resterende saldo 2023 bij de resultaatsbestemming te reserveren voor deze doelgroep en dus te storten in de reserve opvang vluchtelingen Oekraïne.
- Van het amendement € 50.000 bij de begroting voor visievorming toekomst Fort33 is € 32.000 nog niet uitgegeven.
Voorgesteld wordt om dit bedrag via de resultaatsbestemming over te hevelen naar 2024.
- Van reguliere budgetten op dit taakveld konden in 2023 voor € 16.000 aan kosten toegerekend worden aan het Rijk via de SPUK GALA. Voorgesteld wordt om dit incidentele voordeel over te hevelen naar 2024 via de resultaatsbestemming, zie de resultaatsbestemming SPUK GALA van € 164.000.
- Op de mantelzorgcomplimenten bleef € 18.000 over.
- Op het budget voor wijk- en buurtverenigingen bleef € 20.000 over, nog niet alle geplande wijkverenigingen zijn ook daadwerkelijk opgestart.
- Op het implementatieplan Sociaal Domein bleef € 71.000 over. Hiervan was € 41.000 werkbudget en was € 30.000 bestemd voor ICT en software. Dat laatste blijft structureel over omdat dit nu geregeld is in formatie zodat geen aanvullende software nodig is.
- Het covid-budget eenzaamheid ouderen van € 18.000 is niet uitgegeven en bleef dus over.

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen € 160.000 (voordeel)

- Salarissen € 53.000 (voordeel); dit komt met name door het later in kunnen vullen van vacature(s).
- Voordeel € 38.000; ambtelijke inzet kon worden doorberekend aan het Rijk via de SPUK IZA (SPecifieke UitKering Integraal ZorgAkkoord). Deze SPUK loopt via de gemeente Amersfoort als mandaathouder van deze SPUK.
- Van reguliere budgetten op dit taakveld konden in 2023 voor € 80.000 aan kosten toegerekend worden aan het Rijk via de SPUK GALA. Voorgesteld wordt om dit incidentele voordeel over te hevelen naar 2024 via de resultaatsbestemming, zie de resultaatsbestemming SPUK GALA van € 164.000.
- Op de pilot POH-JGGZ een nadeel van € 33.000; het budget was per abuis ergens anders geraamd.

6.3 Inkomensregelingen € 334.000 (nadeel)

- Dit wordt voor € 456.000 veroorzaakt door de uitbetaling van de energietoeslag 2023. Dit nadeel valt weg tegen de inkomsten van het Rijk voor de energietoeslag 2023. Deze inkomsten blijven over op taakveld 0.7 bij de algemene uitkering (Algemene dekkingsmiddelen).
- Op de uitvoeringskosten (incl. voorgaande jaren) bleef € 37.000 over.
- Een correctie op het saldo per 31-12 sociale debiteuren geeft een voordeel van € 23.000
- Van het beschikbaar gestelde saneringskrediet van € 80.000 bleef € 40.000 over. De aflossingstermijnen zijn met de helft teruggebracht zodat ook minder saldo op de bankrekening bij Stadsring 51 nodig was. Het bedrag wordt gedekt uit de reserve met aangewezen bestemming, het voordeel hier valt dan ook weg tegen het nadeel bij de mutaties in de reserves omdat € 40.000 niet is onttrokken.

6.5 Arbeidsparticipatie € 257.000 (voordeel)

- Op het inburgeringsbudget blijft € 122.000 over. Voorgesteld wordt om deze incidentele middelen te bestemmen voor 2024 omdat het aantal inburgeraars is gestegen en de afrekening 2023 voor de uitvoeringskosten nog niet is ontvangen.
- Op arbeidsparticipatie blijft € 130.000 over. Hiervan is € 107.000 de voordelige afrekening 2022 van het RWA. Via de Najaarsnota 2023 is dit bedrag beschikbaar gebleven voor de doelgroep beschut. Er waren echter geen nieuwe beschutten en het bedrag is over gebleven. Voorgesteld bij de jaarrekening wordt om dit bedrag over te hevelen naar 2024. Bij de voorjaarsnota 2024 zal voorgesteld worden om dit bedrag te gebruiken voor de gestegen kosten inburgering.

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) € 152.000 (nadeel)

- Op dit taakveld worden de Wonen- Rollen- en Vervoersvoorzieningen verantwoord.
Op rolstoelen een nadeel van € 190.000; dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door prijsstijgingen en een inhaaleffect aanvragen na de coronaperiode, mensen vroegen toen minder of later aan. De kosten depotverrekening hulpmiddelen waren € 52.000 en voor € 43.000 zijn kosten 2022 verantwoord, welke niet in de ramingen 2023 waren opgenomen. Het structurele effect van de toename kosten wordt meegenomen in de voorjaarsnota 2024.
- Op de vervoersvoorzieningen per saldo € 46.000 voordeel
- De eigen bijdragen bleven € 19.000 achter op de raming omdat dagbestedingen steeds meer voorliggend worden gedaan waardoor ze buiten de regulieren eigen bijdrage systematiek blijven.

6.71A Hulp bij het huishouden (WMO) € 90.000 (nadeel)

- Op salarissen en inhuur een voordeel van € 3.000 en € 33.000
- Hulp in de huishouding € 126.000 (nadeel); bij de Najaarsnota 2023 zijn er bijstellingen naar beneden op dit budget geweest n.a.v. prognoses Q2-2023. Achteraf is deze bijstelling teveel geweest en is geen rekening gehouden met de extra toename in cliënten en kosten van huishoudelijke hulp na de rechterlijke uitspraak in april 2023. Vanaf dat moment zijn we financieel daadkrachtige inwoners ook toegang gaan verlenen tot de huishoudelijke hulp.

6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO) € 164.000 (voordeel)

- Definitieve afrekening verevening zorgkosten 2022 Gem. Amersfoort € 69.000 (voordeel)
- Afrekening zorgkosten 2022 Gem. Amersfoort € 40.000 (voordeel)
- Beschikbare budget voor algemene voorzieningen ouderen is niet uitgegeven € 42.000 (voordeel); dit was een extra beschikbaar gesteld innovatie- projectbudget (deels nieuw beleid), in de praktijk kan echter worden volstaan met het structurele subsidie aan Stichting Welzin die de algemene voorziening voor de Leusdense ouderen uitvoert.

Taakvelden Jeugd € 509.000 (voordeel)

Binnen de percelen van de jeugdzorg ontstaat een voordelig rekeningresultaat van € 509.000. Dit voordeel wordt met name veroorzaakt door een lager aandeel van Leusden in de taakgerichte financiering van de regionaal ingekochte specialistische jeugdzorg van de Breedspectrumaanbieders. De structurele effecten hiervan worden bij de voorjaarsnota 2024 bijgesteld in de begroting.

Op de percelen gezinsgericht (gezond opgroeien en gezond zijn) zien we een voordelig rekeningsaldo van € 199.000.

Taakveld		Saldo	Specificatie	Toelichting	x € 1.000
672A	Jeugdhulp begeleiding	33	33		
672B	Jeugdhulp behandeling	-8	-8		
672C	Jeugdhulp dagbesteding	12	12		
672D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	50	39	Budget voor vervoer GGZ Jeugd was niet nodig in 2023	
			11		
673B	Gezinsgericht	321	199	Afname kosten percelen gezond zijn Jeugd en gezond opgroeien jeugd	
			118	Lager aandeel Leusden in taakgerichte financiering gespecialiseerde Jeugdzorg BSA	
			4		
674B	Jeugdhulp Crisis/LTA	-43	-43		
674C	Gesloten plaatsing	116	116	Lager aandeel Leusden in taakgerichte financiering gespecialiseerde Jeugdzorg BSA	
682A	Jeugdbescherming	28	28		
	TOTAAL	509	509		

6.82 Geëscaleerde zorg 18- € 247.000 (voordeel)

- Vrijval opgenomen nog te betalen bedrag 2021 breed spectrum aanbieders (BSA) € 180.000 (voordeel)
- Afrekening 2022 zorgkosten Jeugd Gem. Amersfoort € 67.000 (voordeel)

7.1 Volksgezondheid € 104.000 (voordeel)

- Op salarissen een voordeel van € 24.000 en op inhuur een nadeel van € 15.000
- Voordeel € 94.000; ambtelijke inzet kon worden doorberekend aan het Rijk via de SPUK IZA.
- Van reguliere budgetten op dit taakveld konden in 2023 voor € 10.000 aan kosten toegerekend worden aan het Rijk via de SPUK GALA. Voorgesteld wordt om dit incidentele voordeel over te hevelen naar 2024 via de resultaatsbestemming.

0.10 Mutaties reserves € 58.000 (nadeel)

€ 6.000 nadeel; 75-jaar vrijheid; taakveld 5.3

€ 40.000 nadeel; Saneringskredieten; taakveld 6.3

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. Op de website kunnen ook vergelijkingen worden gemaakt met andere gemeenten.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Clënten met een maatwerk-arrangement Wmo per 10.000 inwoners	640	560	560	-
Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners	338,9	221,6	170,8	170,2
Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners 15-64 jr	144,3	150,3	150,2	151,8
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	-	-	-	-
Relatief verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen	-	-	23	-
Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren 12-17 jaar	14	4	4	-
% Voortijdig schoolverlaters (vsv-ers) totaal	1,4	-	2,0	-
% Jongeren (12-21 jaar) met een delict voor de rechter	1	1	-	-
% Jongeren (12-22 jaar) met jeugdreclassering van alle jongeren	-	0,2	0,2	0,2
% Kinderen (tot 18 jaar) in uitkeringsgezin	3	3	3	-
% Werkloze jongeren (16-22 jr)	1	1	1	-
% Jongeren met jeugdhulp (van alle jongeren tot 18 jaar)	10,0	11,4	13,6	11,7
% Jongeren met jeugdbescherming (van alle jongeren tot 18 jaar)	1,0	0,9	0,9	0,6
% Niet-sporters	-	-	39,5	-
% Netto arbeidsparticipatie	71,8	72,1	73,9	74,7

Indicator: Clënten met een maatwerk-arrangement Wmo per 10.000 inwoners

Toelichting: Een maatwerk-arrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Monitor Sociaal Domein WMO

Indicator: Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

Toelichting: Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Participatiewet

Indicator: Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners 15-64 jr

Toelichting: Het aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Participatiewet

Indicator: Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen (gegevens niet beschikbaar)

Toelichting: Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
Bron: DUO/Ingrado

Indicator: Relatief verzuim per 1.000 leerplichtige leerlingen

Toelichting: Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.
Bron: DUO/Ingrado

Indicator: Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren 12-17 jaar

Toelichting: Het aantal verwijzingen naar Halt per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar.
Bron: Stichting Halt

Indicator: % Voortijdig schoolverlaters (vsv-ers) totaal

Toelichting: Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 tot 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. Het betreft zowel deelnemers aan VO als MBO onderwijs.
Bron: DUO/Ingrado

Indicator: % Jongeren (12-21 jaar) met een delict voor de rechter

Toelichting: Het percentage jongeren 12 tot en met 21 jaar dat met een delict voor de rechter is verschenen.
Bron: CBS Jeugd

Indicator: % Jongeren (12-22 jaar) met jeugdreclassering van alle jongeren (gegevens niet beschikbaar)

Toelichting: Het percentage jongeren (12 tot en met 22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12 tot en met 22 jaar).
Bron: CBS Jeugd

Indicator: % Kinderen (tot 18 jaar) in uitkeringsgezin

Toelichting: Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
Bron: CBS Jeugd

Indicator: % Werkloze jongeren (16-22 jr)

Toelichting: Het percentage werkloze jongeren van 16 tot en met 22 jaar.
Bron: CBS Jeugd

Indicator: % Jongeren met jeugdhulp (van alle jongeren tot 18 jaar)

Toelichting: Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.

Bron: CBS Jeugd

Indicator: % Jongeren met jeugdbescherming (van alle jongeren tot 18 jaar)

Toelichting: Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.

Bron: CBS Jeugd

Indicator: % Niet-sporters (gegevens niet beschikbaar)

Toelichting: Het percentage niet-wekelijks sporters ten opzichte van de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen GGD, CBS en RIVM

Indicator: % Netto arbeidsparticipatie

Toelichting: Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek – Arbeidsdeelname

Domein Ruimte

Leusden is een vitale, dynamische en groene gemeente die, met behoud van haar identiteit, ruimte biedt aan nieuwe opgaven en initiatieven. We willen dat de gemeente een interessante plek blijft om te wonen, werken en recreëren, waarbij ook een ruimtelijke oplossing wordt gevonden voor klimaatadaptatie en duurzaamheid. De gemeente bepaalt niet geheel zelf haar ruimtelijk beleid, maar dit gebeurt (in toenemende mate) binnen de door Rijk en provincie geschetste ruimtelijke kaders. In het Ontwikkelbeeld 2030 – 2040 regio Amersfoort zijn de hoofdlijnen van het regionaal beleid vastgelegd.

In het domein Ruimte zijn de beleidsterreinen Wonen, Economische Zaken, Buitengebied, Verkeer en vervoer, Cultureel Erfgoed en Omgevingswet opgenomen.

Het domein Ruimte is niet los te zien van de andere domeinen. Er bestaan over en weer raakvlakken. Bijvoorbeeld met het domein Leefomgeving, waar duurzaamheid raakt aan de energietransitie. Of met het Domein Samenleving, waar de inzet op welzijn en zorg raakt aan wonen (woonzorgvisie).

1. Wonen

Ambitie, context en achtergrond

In de Omgevingsvisies stedelijk en landelijk gebied en de (update van de) Woonvisie 2016 is aangegeven dat Leusden de bestaande groene, dorps kwaliteiten koestert en wil uitbouwen. In deze context willen we gemiddeld 105 woningen per jaar toevoegen om tegemoet te komen aan de Leusdense woningvraag.

Wat hebben we bereikt?

R 1.1 Alle Leusdense woningzoekenden kunnen de voor hen passende woning in Leusden vinden.

In 2023 zijn 58 woningen aan de woningvoorraad toegevoegd en is gewerkt aan de voorbereiding van zo'n 500 woningen in de periode tot en met 2026. Het gaat om een mix van woningbouw, inbreiding en uitbreiding, waarmee meer ruimte ontstaat voor woningzoekenden. Dat neemt echter niet weg dat de druk op de woningmarkt, met name bij sociale huur en betaalbare woningen blijft bestaan.

De Urgentieverordening is geactualiseerd en met het instellen van het Multidisciplinair Overleg Wonen, die de urgentieaanvragen gaat beoordelen, willen we de verdeling van de schaarse sociale huurwoningen nog beter organiseren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

R.1.1.1: Onderzoek naar de woonbehoeften van Leusdense ouderen en kwetsbare groepen.

In 2023 hebben we onderzoek laten uitvoeren naar de reguliere woningvraag met extra aandacht voor de vraag naar wonen en zorg. Dit onderzoek wordt begin 2024 definitief afgerond. Doordat de provincie een centralere rol heeft in de (regionale) afstemming van de vraag van kwetsbare bewoners, heeft de provincie het initiatief genomen om provinciebreed onderzoek te doen naar vraag en aanbod van huisvesting voor kwetsbare bewoners. Dit onderzoek is later gestart dan voorzien en wordt begin tweede kwartaal 2024 afgerond.

R 1.1.2: Vertalen uitkomsten onderzoek naar een woonzorgvisie en update van de Woonvisie.

De onderzoeken die de basis moeten zijn voor zowel het actualiseren van de Woonvisie als het opstellen van de Woonzorgvisie zijn later dan voorzien beschikbaar gekomen (zie R1.1.1). Om die reden is nog niet met het actualiseren van de Woonvisie en het opstellen van de Woonzorgvisie gestart. Wel is in 2023 de begeleiding en het opstellen van de Woonzorgvisie aanbesteed, zodat begin 2024 gestart kan worden. De Woonvisie wordt in eigen beheer opgesteld.

Wat hebben we bereikt?

R 1.2. Visie op de gebieden waarop de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) is gevestigd.

In de Omgevingsvisie Leusden zijn in 2023 de zoekgebieden als toekomstige woongebieden vastgelegd. Daarnaast zijn in 2023 op basis van een intensief participatieproces ambtelijk de kaders en randvoorwaarden voor Tabaksteeg-zuid opgesteld. Met deze kaders en randvoorwaarden wordt de basis gelegd voor een visie en stedenbouwkundige ontwerp voor deze nieuwe woonlocatie. De kaders en randvoorwaarden worden in 2024 voor besluitvorming voorgelegd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

R 1.2.1 Borgen voorkeursrecht en woningbouwontwikkeling

In de raadsvergadering van 28 september 2023 is de Omgevingsvisie Leusden vastgesteld, waarmee de Wvg in de zoekgebieden is bestendigd.

Wat hebben we bereikt?

R 1.3 Nieuwe woonconcepten mogelijk maken

Door het addendum op de coalitieafspraken, is in het daarop aangepaste College Uitvoeringsprogramma de prioriteit in 2023 niet meer gelegd op dit onderdeel, maar is deze verschoven naar 2024. Hierdoor is niet actief ingezet op het mogelijk maken van nieuwe woonconcepten. Wel is in de kaders en randvoorwaarden voor Tabaksteeg-zuid opgenomen dat er ruimte moet zijn voor nieuwe woonconcepten en dat ontwikkelaars hier ook open voor moeten staan.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

R 1.3.1: Ontdekken wat nodig is en stimuleren wat kan.

Deze actie wordt verschoven naar 2024 (zie R1.3) en zal in het uitvoeringsprogramma van de Woonvisie of Woonzorgvisie worden opgenomen. In het totaal van de uitvoering wordt de prioriteit bepaald.

Wat hebben we bereikt?

R 1.4. Optoppen en splitsen van woningen in bestaande wijken en kernen

Door het addendum op de coalitieafspraken, is in het daarop aangepaste College Uitvoeringsprogramma de prioriteit in 2023 niet meer gelegd op dit onderdeel, maar is deze verschoven naar 2025. Hierdoor is niet actief ingezet op het optoppen of splitsen van woningen. Er zijn ook geen concrete initiatieven aan de gemeente voorgelegd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

R 1.4.1: Onderzoeken en aanpassen regels

Deze actie is in het CUP verschoven naar 2025 (zie R1.4) en zal in het uitvoeringsprogramma van de Woonvisie of Woonzorgvisie worden opgenomen. In het totaal van de uitvoering wordt de prioriteit bepaald.

Wat hebben we bereikt?

R 1.5. Meer woningen beschikbaar krijgen door het transformeren kantoren/bedrijven naar woningen

Door het addendum op de coalitieafspraken, is in het daarop aangepaste College Uitvoeringsprogramma de prioriteit in 2023 niet meer gelegd op dit onderdeel, maar is deze verschoven naar 2025. Hierdoor is niet actief ingezet op het stimuleren van transformeren van kantoren en bedrijven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

R 1.5.1: Inventariseren mogelijkheden kansrijke locaties en stimuleren eigenaren

Deze actie is in het CUP verschoven naar 2025 (zie R1.4) en zal in het uitvoeringsprogramma van de Woonvisie of Woonzorgvisie worden opgenomen. In het totaal van de uitvoering wordt de prioriteit bepaald worden.

2. Leusden op de kaart

Ambitie, context en achtergrond

Een belangrijke kwaliteit van Leusden is het Buitengebied. Samen met de ligging midden in Nederland biedt dit kansen om Leusden meer bekendheid te geven en beter op de kaart te zetten. De kwaliteit van het buitengebied echter is geen constant gegeven. De transformatie van de agrarische sector samen met de stikstofproblematiek, de zoektocht naar nieuwe woningbouwlocaties en de wens om uitbreiding van wonen en werken samen te laten gaan met versterking van het groen zullen de komende jaren hun effect op het buitengebied gaan hebben. In deze ontwikkelingen zijn er kansen en bedreigingen voor het versterken van recreatie en toerisme. De voorwaarden hiervoor willen we creëren en kansen om Leusden nog beter op de kaart te zetten verzilveren.

Wat hebben we bereikt?

R 2.1. We willen de kwaliteiten van Leusden nadrukkelijker op de kaart zetten

Als onderdeel van de citymarketing is actief ingezet op de verkiezing fietsgemeente 2024 van de Fietsersbond. De inwoners van Leusden is gevraagd om een enquête in te vullen om te onderzoeken hoe fietsvriendelijk Leusden en wat er eventueel gedaan kan worden om nog fietsvriendelijker te maken. Na de vier grote steden en Tilburg staat Leusden landelijk op de zesde plek als het gaat om aantal ingevulde enquêtes. Op 6 juni 2024 wordt de uitslag van de verkiezing bekend gemaakt.

Daarnaast is Leusden lid geworden van Visit Utrecht Region (VUR). Visit Utrecht Region is een regionaal samenwerkingsprogramma van 10 Destinatie Marketing Organisaties, 20 Utrechtse gemeentes en de provincie Utrecht. Het doel is om bekendheid over regio Utrecht als bestemming te genereren en bij te dragen aan een vitale en leefbare regio en instandhouding van voorzieningen en de kwaliteiten van cultuur, natuur en erfgoed. Ook is er samenwerking gezocht met het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) Heuvelrug & Vallei. Zij zijn bezig met het voorbereiden van een Grebbeliniecampagne in samenwerking met de Grebbelinie gemeentes. Met het Routebureau Utrecht wordt gewerkt aan de uitrol van het wandelroutenetwerk Utrecht Oost. Het definitief ontwerp voor het wandelroutenetwerk is gereed. Als alles volgens planning verloopt, wordt het wandelroutenetwerk in 2024 gerealiseerd. Daarnaast wordt met het Routebureau gewerkt aan de herziening van het fietsknooppuntenetwerk. Het herziene fietsknooppuntenetwerk zal deels door Achterveld lopen. Ook wordt onderzocht of het netwerk langs het Sovjet Ereveld, de kerktoeren van Oud-Leusden en Kamp Amersfoort kan lopen. Dat is nu geen onderdeel van het netwerk.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

R 2.1.1: We stimuleren, vergemakkelijken en co financieren

Het stimuleren en ontwikkelen van extra verblijfsaccommodatie

In 2023 is een nieuwe beleidsadviseur recreatie en toerisme begonnen. Er was geen capaciteit om de ontwikkeling van verblijfsaccommodatie op dat moment actief te stimuleren.

Onderzoek alternatieve heffing toeristenbelasting

In de gemeente Leusden wordt de toeristenbelasting geheven door GBLT. Het onderzoek of dit op een andere manier zou kunnen, loopt nog. Er wordt informatie vergaard bij andere gemeenten.

Voorwaarden voor cofinanciering

Er wordt op dit moment gewerkt aan een subsidieregeling voor ondernemers die gevestigd zijn in de gemeente Leusden met als doel om initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme te ondersteunen.

3. Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort

Ambitie, context en achtergrond

De verschillende functies in het buitengebied vragen in totaal meer ruimte dan beschikbaar is. We maken keuzes en bieden perspectief voor het behoud van een mooi en vitaal buitengebied.

Het initiatief voor een Handelingsperspectief vraagt om afstemming met het provinciale initiatief voor een Gebiedsagenda. Deze Gebiedsagenda moet aantonen hoe de provincie gaat voldoen aan de opgaven van het Rijk op het gebied van stikstof, water, bodem en klimaat. De provincie zal hiervoor bij het Rijk aanspraak maken op transitiegelden voor het landelijk gebied.

Het opstellen van dit Handelingsperspectief Buitengebied is opgenomen in het uitvoeringsprogramma van het Ontwikkelbeeld 2030-2040 van de Regio Amersfoort. Dit initiatief kent een relatie met de gemeentelijke inzet om de beide omgevingsvisies van de gemeente Leusden (voor stedelijk en buitengebied) te actualiseren en om te zetten naar 1 visie voor het totale grondgebied.

Wat hebben we bereikt?

R 3.1. Een Handelingsperspectief Buitengebied voor een toekomstbestendig mooi en vitaal Leusdens buitengebied.

Het Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort in wording bevat mogelijke bouwstenen voor het maken van ruimtelijke keuzes en het bieden van perspectief voor landbouw, natuur en landschap, recreatie, klimaatadaptatie en water. De daadwerkelijke ruimtelijke keuzes worden in een volgende fase gemaakt. Dit komt doordat het Landbouwakkoord mislukte, het concept-Utrechts Programma Landelijk Gebied voor de Regio Amersfoort nog onvoldoende concreet is en de uitkomsten van de verkiezingen onzekerheid brachten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

R 3.1.1: Opstellen Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort

In 2023 is gewerkt aan het opstellen van het Handelingsperspectief Buitengebied Regio Amersfoort samen met lokale en regionale partijen. Hiervoor vonden gebiedsateliers plaats, werd een Groeidocument gemaakt, konden partijen en de gemeenteraden op het Groeidocument reageren en werd op basis daarvan aan het Handelingsperspectief Buitengebied gewerkt. Het Handelingsperspectief wordt begin 2024 door college en gemeenteraad behandeld, nadat het commentaar van regionale partijen is verwerkt.

Wat heeft het gekost 2023

Lasten en baten Domein 4 - Ruimte

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	4.874	6.609	5.512	1.097
Baten	2.399	3.920	3.140	-780
Resultaat voor bestemming	-2.475	-2.689	-2.372	317
Toevoeging aan reserves	721	1.369	427	942
Onttrekking aan reserves	660	1.235	829	-406
Resultaat na bestemming	-2.536	-2.823	-1.970	853

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

		Lasten		Baten		Saldo
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
2.1	Verkeer en vervoer	376	268	0	5	113
2.2	Parkeren	93	107	1	1	-14
2.5	Openbaar vervoer	24	26	0	0	-2
3.1	Economische ontwikkeling	22	22	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	48	48	26	26	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	130	147	7	11	-13
3.4	Economische promotie	54	49	80	67	-8
5.4	Musea	20	20	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	91	89	0	0	2
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	558	482	19	19	76
8.1	Ruimtelijke ordening	1.523	1.484	115	199	123
8.3	Wonen en bouwen	1.251	879	614	852	610
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden (GB)	0	0	0	10	10
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur (GB)	222	22	2.258	0	-2.058
8.1	Ruimtelijke ordening (GB)	336	179	402	341	96
8.2	Grondexploitatie; niet bedrijventerreinen (GB)	1.861	1.690	398	1.609	1.382
	Domein Ruimte	6.609	5.512	3.920	3.140	317
0.10	Mutaties reserves	214	227	648	482	-179
0.10	Mutaties reserves grondbedrijf (GB)	1.155	200	587	347	715
	Resultaat na bestemming	7.978	5.939	5.155	3.969	853

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening 2023. Alleen de taakvelden waar het verschil groter is dan € 50.000 nemen we mee in de analyse. Daarbij worden alleen de belangrijkste afwijkingen benoemd.

2.1 Verkeer en vervoer € 113.000 (voordeel)

- Op salarissen een voordeel van € 39.000; Vacatures konden niet of pas later in de tijd worden ingevuld.
- Op inhuur een voordeel van € 18.000
- Het overdragen van werk en inwerken van nieuwe medewerkers kost tijd waardoor er minder tijd over is gebleven om kleine verkeerskundige aanpassingen te doen. Dit gaf een voordeel van € 42.000

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie € 76.000 (voordeel)

- Op salarissen een voordeel van € 9.000; Vacatures konden niet of pas later in de tijd worden ingevuld.
- Op inhuur een voordeel van € 28.000
- Op het werkbudget van openluchtrecreatie bleef € 17.000 over, met name door wisseling en dus inwerken van nieuwe medewerkers.
- Voor ondersteuning van initiatieven en projecten voor versterking van landbouw en natuur bleef na de najaarsnota een budget van € 15.000 beschikbaar maar ook hier is geen gebruik van gemaakt. De grote mate van onduidelijkheid en onzekerheid onder de landbouw (stikstof) houdt een stevige rem op initiatieven.

8.1 Ruimtelijke ordening € 123.000 (voordeel)

- Van het budget voor de implementatie van de omgevingswet bleef € 110.000 over. De wet is, na een aantal keren te zijn uitgesteld, in werking gegaan per 1-1-2024. De implementatie is een complexe operatie en loopt nog een aantal jaren door. De incidentele middelen blijven, via de reserve met aangewezen bestemming, beschikbaar voor de implementatie in de komende jaren. Het voordeel hier valt dan ook weg tegen het nadeel bij de mutaties in de reserves.

8.3 Wonen en bouwen € 610.000 (voordeel)

- Op salarissen een voordeel van € 306.000; In 2023 was € 130.000 beschikbaar voor formatie Woon(zorg)visie (structureel € 50.000 en € 80.000 incidenteel). De onderzoek data die nodig zijn als basis voor de Woon(zorg)visie kwamen deels pas eind 2023 beschikbaar en een deel komt pas in de loop van 2024. Het budget is dus niet uitgegeven in 2023. Van de incidentele middelen € 80.000 werd € 40.000 gedekt uit de reserve met aangewezen bestemming. Dit voordeel van € 40.000 valt hier dus weg tegen het nadeel bij de mutaties in de

reserves. Voorgesteld wordt om de andere € 40.000 van de incidentele middelen over te hevelen naar 2024. Zie hiervoor ook het voorstel bestemming resultaat.

- Op inhuur een voordeel van € 35.000
- Op de omgevingsvergunningen blijft € 264.000 (voordeel) over. Het betreft € 238.000 extra legesinkomsten en € 26.000 minder gerelateerde uitgaven.

Grondbedrijf € 145.000 (voordeel inclusief mutaties reserves)

Na mutaties in de reserve blijft er per saldo een voordeel over van $-/- € 570.000 + € 715.000 = € 145.000$

Dit resultaat is het saldo van:

- Tussentijdse winstneming Buitenplaats € 21.000 (voordeel)
 - Winst Valleipark (afgesloten) € 205.000 (voordeel)
 - Voorziening Valleipark € 10.000 (nadeel)
 - Op basis van de concept aangiften 2022 en 2023 is geen vennootschapsbelasting verschuldigd. De geraamde dekking is daarom niet onttrokken uit de reserve grondbedrijf, dit geeft een nadeel van € 71.000
- Zie hiervoor ook taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting bij de Algemene Dekkingsmiddelen.

0.10 Mutaties reserves AD € 179.000 (nadeel)

€ 110.000 nadeel; Omgevingswet minder onttrokken, zie taakveld 8.1

€ 40.000 nadeel; Woonzorgvisie minder onttrokken, zie taakveld 8.3

BBV indicatoren

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen. Op de website kunnen ook vergelijkingen worden gemaakt met andere gemeenten.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Banen per 1.000 inwoners 15-64 jaar	825,0	869,7	890,8	-
Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners	182,2	191,7	200,6	-
Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	11,3	5,0	21,5	-
% Functiemenging	54,2	55,0	55,4	-
% Demografische druk	81,7	83,2	83,6	83,3

Indicator: *Banen per 1.000 inwoners 15-64 jaar*

Toelichting: Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.

Bron: LISA Vestigingenregister

Indicator: *Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners 15-64 jaar*

Toelichting: Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar

Bron: LISA Vestigingenregister

Indicator: *Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen*

Toelichting: Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen.

Bron: ABF Research - Systeem woningvoorraad (Syswov)

Indicator: *% Functiemenging*

Toelichting:

De functiemenging weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Bron: LISA Vestigingenregister

Indicator: % Demografische druk

Toelichting: De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot het aantal personen van 15 tot 65 jaar.

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek - Bevolkingsstatistiek

Overhead

Algemeen

Binnen het onderdeel overhead geven we inzicht in de kosten van de bedrijfsvoering.

Wat heeft het gekost 2023

Lasten en baten Overhead

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	8.943	10.068	10.181	-113
Baten	319	258	576	318
Resultaat voor bestemming	-8.624	-9.810	-9.605	205
Toevoeging aan reserves	0	118	118	0
Onttrekking aan reserves	135	288	288	0
Resultaat na bestemming	-8.489	-9.640	-9.435	205

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

		Lasten		Baten		Saldo
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
0.4	Overhead	10.068	10.181	258	576	205
	Overhead	10.068	10.181	258	576	205
0.10	Mutaties reserves	118	118	288	288	0
	Resultaat na bestemming	10.186	10.299	546	864	205

Verschillenanalyse

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening 2023. Alleen de taakvelden waar het verschil groter is dan € 50.000 nemen we mee in de analyse. Daarbij worden alleen de belangrijkste afwijkingen benoemd.

0.4 Overhead € 205.000 (voordeel)

- Op salarissen een voordeel van € 57.000;
- Op inhuur een voordeel van € 318.000; per abuis zijn 2 inhuur vacatures dubbel geraamd, dit geeft een voordeel van € 131.000; bedrag t.b.v. inhuur impuls werkplekken ICT € 90.000 is niet uitgegeven; budget € 42.000 basis op orde opstellen I-Visie is niet uitgegeven dit jaar; budget voor inhuur bestuur ondersteuner en procesmanagement € 33.000 blijft over.
- Op de BLNP samenwerking een nadeel van € 75.000, waarvan € 41.000 op de formatie.
- Nadeel € 68.000 overige verrekeningen op kapitaaldiensten. In 2023 kon er € 68.000 minder overhead doorberekend worden aan de civiele werken, dit komt voort uit fasering van civiele projecten.
- Voordeel € 45.000 op de opleidingsbudgetten.
- Nadeel € 63.000 op de exploitatie van het Huis van Leusden. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere energie- en onderhoudskosten.

Omschrijving

	2020	2021	2022	2023
Formatie (FTE) per 1.000 inwoners	4,9 fte	4,9 fte	5,0 fte	6,1 fte
Bezetting (FTE) per 1.000 inwoners	4,8 fte	4,8 fte	4,8 fte	4,9 fte
Apparaatskosten per inwoner	€ 507,92	€ 551,33	€ 584,28	€ 618,81

Kosten inhuur externen als % van totale loonsom plus totale kosten inhuur externen.	20,9 %	18,1 %	23,2%	32,0%
Overhead (% van de totale lasten)	9,7 %	11,3 %	10,7%	11,5%

Indicator: Formatie (FTE) per 1.000 inwoners

Toelichting: Uitgangspunt is het vastgestelde/toegestane formatieplan gedurende het jaar 1 FTE is het equivalent van een 36-urige werkweek.

Bron: Eigen gegevens

Indicator: Bezetting (FTE) per 1.000 inwoners

Toelichting: Voor de begroting is het uitgangspunt de werkelijke bezetting per 1 januari van het vorige jaar. Voor het jaarverslag wordt het gemiddelde van de werkelijke bezetting op 1 januari en 31 december berekend.

Bron: Eigen gegevens

Indicator: Apparaatskosten per inwoner

Toelichting: Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten en dergelijke voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Bron: Eigen rekening

Indicator: Kosten inhuur externen als % van totale loonsom plus totale kosten inhuur externen.

Toelichting: Het betreft onder andere inzet van uitzendkrachten, zzp'ers of detachering. Dit kan inhuur zijn voor tijdelijke vervanging of specialistische kennis. Kenmerkend is dat de inhuurkracht een plaats krijgt in de hiërarchie van de organisatie.

Bron: Eigen rekening

Indicator: Overhead (% van de totale lasten)

Toelichting: Dit betreft de verantwoorde overheadkosten (exclusief reservemutaties). Deze kosten moeten worden gedeeld door het totaal saldo van de lasten (exclusief toevoegingen aan reserves).

Bron: Eigen rekening

Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Algemeen

In de vier programma's van deze jaarstukken zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, de algemene belastingen, de financiering, de onvoorziene uitgaven, de stelposten en de vennootschapsbelasting. Deze nemen we op bij de Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Wat heeft het gekost 2023

Lasten en baten Algemene dekkingsmiddelen

bedragen x € 1.000

	Begroting		Rekening	Saldo
	Primitief	Na wijziging		
Lasten	3.154	824	985	-161
Baten	55.036	57.498	59.390	1.892
Resultaat voor bestemming	51.882	56.674	58.405	1.731
Toevoeging aan reserves	0	15.221	15.222	-1
Onttrekking aan reserves	0	16.199	16.200	1
Resultaat na bestemming	51.882	57.652	59.383	1.731

Saldo taakvelden

bedragen x € 1.000

		Lasten		Baten		Saldo
		Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	
0.5	Treasury	230	232	651	929	276
0.61	OZB woningen	361	367	5.248	5.245	-9
0.62	OZB niet-woningen	0	0	3.482	3.542	60
0.64	Belastingen Overig	0	6	24	53	23
0.7	Algemene uitkering gemeentefonds	0	10	47.695	48.980	1.275
0.8	Overige baten en lasten	27	291	161	387	-38
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	71	-54	0	0	125
3.4	Economische promotie	0	0	237	254	17
6.3	Inkomensregelingen	135	133	0	0	2
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	824	985	57.498	59.390	1.731
0.10	Mutaties reserves	16.143	16.144	16.199	16.200	0
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-922	-922	0	0	0
	Resultaat na bestemming	16.045	16.207	73.697	75.590	1.731

Verschillenanalyse

Verschillenanalyse taakvelden

Hieronder is een analyse opgenomen van de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening 2023. Alleen de taakvelden waar het verschil groter is dan € 50.000 nemen we mee in de analyse. Daarbij worden alleen de belangrijkste afwijkingen benoemd.

0.5 Treasury € 276.000 (voordeel)

Vanaf eind 2022 vergoedt het Rijk weer rente op de liquide middelen die de gemeente daar (verplicht) aanhoudt. Zowel het volume liquide middelen als rentepercentage waren gunstiger dan vooraf ingeschat. Het rentepercentage steeg van 1,89% naar 3,88% einde jaar.

0.62 OZB niet-woningen € 60.000 (voordeel)

- Deze hogere belastingopbrengst bij de niet-woningen is grotendeels het gevolg van een door GBLT uitgevoerde leegstandscontrole, waarbij onterecht leegstand is geconstateerd.

0.7 Algemene uitkering gemeentefonds € 1.275.000 (voordeel)

- Afrekening voorgaande jaren decembercirculaire Energietoelage 2023 € 456.000 voordeel
- Dit voordeel valt weg tegen het nadeel bij taakveld 6.3 Inkomensregelingen (Domein Samenleving)
- Afrekening voorgaande jaren decembercirculaire overige delen € 114.000 voordeel
- Afrekening voorgaande jaren 2020 t/m 2021 € 109.000 voordeel
- Verhoging decembercirculaire 2023 t.b.v. omgevingswet € 200.000 voordeel
- Overige effecten decembercirculaire 2023 € 63.000 nadeel
- Bijstelling 2023 verdeelmaatstaven en uitkeringspunten € 456.000 voordeel
- Overig € 3.000 voordeel
- Voorgesteld wordt om de € 200.000 ontvangen middelen 2023 t.b.v. omgevingswet te storten in de betreffende reserve met aangewezen bestemming. Zie ook reserveringsvoorstel in de aanbiedingsbrief.

0.9 Vennootschapsbelasting € 125.000 (voordeel)

- Op basis van de concept aangiften VPB 2022 en 2023 is de geraamde verschuldigde belasting van € 71.000 naar € 0 euro bijgesteld. Dit voordeel valt weg tegen het nadeel bij het taakveld reserves grondbedrijf onder domein 4.
- Over belastingjaar 2020 en 2021 zijn de aanslagen gecorrigeerd voor een bedrag van € 54.000 (voordeel).
- Dit geeft een totaal voordeel van € 125.000.
- Door de fasering van de opbrengsten van Mastenbroek II is de inschatting dat over belastingjaar 2024 een hogere aanslag opgelegd gaat worden. Daarom stellen we voor om ook het voordeel van € 54.000 via de resultaatsbestemming in de reserve van het grondbedrijf te storten zodat er totaal € 125.000 voor dekking van VPB beschikbaar is (zie ook voorstel resultaatsbestemming).

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Gemiddelde WOZ waarde woningen (x€1.000)	341	360	391	448
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens (in euro's)	707	723	776	793
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens (in euro's)	726	740	795	811

Indicator: *Gemiddelde WOZ waarde woningen (x€1.000)*

Toelichting: De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek – Statistiek Waarde Onroerende Zaken

Indicator: *Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens (in euro's)*

Toelichting: Het gemiddelde totaalbedrag per jaar in euro's dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Bron: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO)

Indicator: *Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens (in euro's)*

Toelichting: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Bron: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO)

Paragrafen

Paragraaf A lokale heffingen

Wettelijk kader

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan inwoners en bedrijven mag opleggen. In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleid en ontwikkelingen in 2023 bij de lokale heffingen. Daarnaast wordt ingegaan op de belastingopbrengst, de ontwikkeling van de lokale lastendruk en kwijtscheldingen.

Beleidskader

Op basis van door de raad vastgestelde verordeningen zijn in 2023 de volgende heffingen opgelegd: OZB, toeristenbelasting, precariobelasting, reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht), rioolheffing, rioolaansluitrecht, leges en lijkbezorgingsrechten. De gemeente voert een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid.

De tarieven van belastingen en heffingen zijn in 2023 met 3% verhoogd in verband met de ontwikkeling van de inflatie.

Uitvoering

Het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT) verzorgt de heffing en inning van de OZB, rioolheffing, reinigingsheffingen en de toeristenbelasting. De overige heffingen int de gemeente Leusden zelf.

Tarieven

In de tabel hieronder zijn de belangrijkste belastingtarieven in 2023 vermeld, en de tariefontwikkeling ten opzichte van 2022.

Belastingtarieven	2022	2023
OZB, % van de WOZ-waarde:		
- eigendom woningen	0,0942%	0,0858%
- eigendom niet-woningen	0,3327%	0,3446%
- gebruiker niet-woningen	0,2683%	0,2779%
Reinigingsheffingen:		
- afvalstoffenheffing, vast deel	€ 203,00	€ 193,00
- afvalstoffenheffing, variabel deel		
inwerptrommel 30 liter	€ 0,80	€ 0,80
inwerptrommel 60 liter	€ 1,60	€ 1,60
mini-container 240 liter	€ 6,40	€ 6,40
- reinigingsrecht bedrijven, vast deel (incl. btw)	€ 245,63	€ 233,53
Rioolheffing, per aansluiting	€ 140,20	€ 147,50
Toeristenbelasting, per overnachting:		
- in hotels, vakantiewoningen, chalets	€ 1,70	€ 1,75
- in overige onderkomens/verblijfaccommodaties	€ 1,14	€ 1,17

Opbrengst

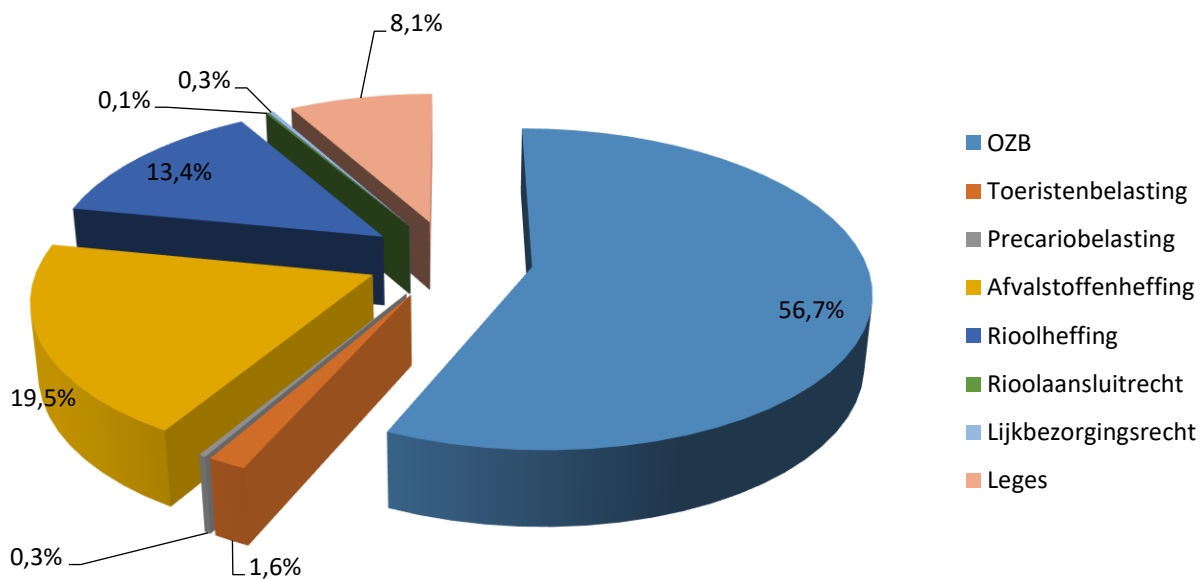
	Begroting, primitief	Begr.wijziging	Na wijziging	(bedragen x € 1.000) Opbrengst 2023
Belastingen:				
OZB	8.973	-242	8.731	8.787
Toeristenbelasting	147	90	237	254
Precariobelasting	24		24	53
Heffingen en rechten:				
Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht	2.903*)		2.903	3.016
Rioolheffing	2.027*)		2.027	2.080
Rioolaansluitrecht	5		5	8
Lijkbezorgingsrechten	38		38	45
Leges	738	220	958	1.261
Totaal	14.854	68	14.922	15.504

*) is geraamd bedrag na aftrek van kwijtschelding

Toelichting

De meeropbrengst bij de leges wordt verklaard door meer aanvragen om omgevingsvergunningen voor bouwactiviteiten. Eind 2023, vlak voor het van kracht worden van de Omgevingswet op 1 januari 2024, zijn veel aanvragen ingediend waaronder voor een groot woningbouwproject.

Procentuele verdeling opbrengst lokale heffingen

Ontwikkeling lokale lastendruk

Tot de gemeentelijke woonlasten worden de bedragen gerekend die huishoudens betalen aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. In 2023 bedraagt de gemiddelde woonlastendruk volgens bureau Coelo in Leusden € 811 voor een meerpersoonshuishouden. Dat is ruim beneden het landelijk en provinciaal gemiddelde (zie de tabel hierna).

Op de landelijke ranglijst van bureau Coelo van woonlasten in gemeenten staat Leusden op de 40^e positie van in totaal 342 gemeenten. De tabel geeft een overzicht van de gemiddelde woonlasten van meerpersoonshuishoudens in Leusden en in omringende gemeenten. Ten opzichte van de omringende gemeenten heeft Leusden de laagste woonlasten.

De cijfers zijn ontleend aan de Coelo Atlas van de lokale lasten 2022 en 2023.

Lokale woonlasten	2022	2023
Leusden	€ 795	€ 811
Soest	€ 845	€ 879
Scherpenzeel	€ 914	€ 887
Barneveld	€ 892	€ 915
Zeist	€ 976	€ 984
Woudenberg	€ 1.025	€ 999
Amersfoort	€ 994	€ 1.049
Gemiddeld in provincie Utrecht	€ 966	€ 1.020
Gemiddeld in Nederland	€ 904	€ 944

Kwijtschelding

Voor inwoners met de laagste inkomens is er de mogelijkheid om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Gehele of gedeeltelijke kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

In totaal is in 2023 voor € 133.100 aan kwijtscheldingen verleend (in 2022: € 127.600)

Paragraaf B Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf heeft als doel:

- het inzicht geven in het beleid van de gemeente Leusden met betrekking tot risico's,
- het totaal aan financiële risico's afzetten tegen de beschikbare middelen en
- inzicht in en beoordeling van de financiële positie te geven aan de hand van kengetallen.

In lijn met de nieuwe Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2024 is er een aantal wijzigingen doorgevoerd in deze paragraaf. Zo wordt er onderscheid gemaakt tussen de incidentele en structurele risico's, en de daarvan afgeleide, benodigde weerstandscapaciteit. Er wordt geen onderscheid meer gemaakt in risico's van de algemene dienst en die van het grondbedrijf. Per domein wordt het risicobedrag weergegeven en per domein worden de grootste risico's beschreven.

Kaderstelling

- Het Besluit begroting en verantwoording (BBV), artikel 9 en 11
- Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2024

Weerstandsvermogen

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen of mogelijkheden (buffers) waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten te dekken. Onderscheid wordt gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit incidentele middelen, zoals reserves. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit structurele middelen, zoals een exploitatieoverschot/tekort, lokale belastingmogelijkheden. De beleidsvrije ruimte in de begroting is ook een vorm van structurele ruimte, echter is deze vooralsnog lastig financieel te kwantificeren. Daarom is dit laatste niet meegenomen in onderstaande tabel.

De beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2024 is als volgt:

Beschikbare weerstandscapaciteit	Incidenteel	Structureel	Totaal	Structureel		
	2024	2024	2024	2025	2026	2027
Algemene reserve per 1 januari	13.278		13.278			
Algemene reserve grondbedrijf per 1 januari	204		204			
Stelpost onvoorzien	60		60			
Totaal incidenteel	13.542					
Budgettaire capaciteit (begrotingspositie in voorjaarsnota 2024)			-644	2.097	-2.098	-1.985
Onbenutte belastingcapaciteit (t.o.v. landelijke gemiddelde)				838	838	838
Totaal structureel				2.935	-1260	-1.147
Totaal beschikbaar			12.898			

Bedragen x € 1.000

Benodigde weerstandscapaciteit

Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen, is een inschatting gemaakt van de financiële risico's die de gemeente loopt. Per risico is geschat hoe groot de kans is dat het zich voor kan doen (kans) en welke financiële impact dit dan zou kunnen hebben. De uitkomst van de risico-inventarisatie is samengevat in onderstaande tabel:

Benodigde weerstandscapaciteit	Restrisico	Kans gemid.	Risico bedrag	Structureel risico bedrag		
	2024	2024	2024	2025	2026	2027
Bestuur	12.595	15%	1.890	375	375	375
Leefomgeving	3.350	52%	1.738	200	200	200
Samenleving	5.272	43%	2.289	1.527	1.527	1.527
Ruimte	5.398	22%	1.161	-	-	-
Totaal	26.615	27%	7.077	2.102	2.102	2.102

Bedragen x € 1.000

Toelichting risico's

Algemeen risicoprofiel

Het risicoprofiel wordt positief beïnvloed, doordat de voorjaarsnota van het Rijk naar verwachting positieve financiële ontwikkelingen laat zien voor de gemeenten. Zo neemt de algemene uitkering toe door het vervallen van de opschalingskorting, wordt de indexering van de algemene uitkering met terugwerkende kracht bijgesteld en vervalt de extra korting op de jeugdzorg. Hierdoor neemt het risicoprofiel in onze begroting af.

Anderzijds blijft nog een aantal grote risico's van kracht, zoals de herijking van het gemeentefonds en de tweede tranche van de hervormingsagenda van de jeugdzorg. Het Rijk heeft zelf nog steeds te maken met financiële tekorten, waardoor nieuwe kortingen kunnen ontstaan.

De komst van een nieuwe regering kan ook van grote invloed zijn voor de gemeenten. Bijvoorbeeld voor de omvang van het gemeentefonds, de woningbouwopgave en de Spreidingswet.

Domein bestuur

De risico's binnen het domein bestuur zijn vooral externe risico's die moeilijk te beheersen zijn. De daling van de algemene uitkering en de uitgezette leningen vormen in dit domein de grootste risico's qua financiële impact.

Domein Leefomgeving

De risico's binnen het domein leefomgeving betreffen vooral incidentele risico's binnen de vastgoedportefeuille. Met name onuitstelbaar groot onderhoud voor het zwembad en de Korf zijn de grootste risico's qua financiële impact. Een structureel risico betreft de inwerkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (WKB), waardoor bouwleges kunnen afnemen.

Domein Samenleving

Dit betreffen risico's binnen het sociaal domein. De grootste structurele risico's zijn de 2^e tranche kortingen voor de jeugdzorg n.a.v. de hervormingsagenda en de toename van kosten bij samenwerkingspartners door een hogere toestroom van cliënten en stijgende personeelskosten. Een groot incidenteel risico betreft de hoog specialistische zorg voor enkele jeugdigen. Er is ook een risico vervallen. Dit betreft het risico dat het Rijk zijn garantieafpraak niet nakomt over de extra korting op de jeugdzorg uit 2023. Het Rijk heeft deze korting teruggedraaid.

Domein Ruimte

Binnen het domein ruimte is het risico voor de huisvesting van de doelgroepen vanwege de spreidingswet de grootste. Hiervoor is echter geen bedrag opgenomen in het weerstandvermogen, omdat er een aparte bestemmingsreserve voor beschikbaar is. Daarnaast vormen de stijgende bouwpreizen en onzekere ontwikkelingen in het grondbedrijf de grootste risico's qua financiële impact.

Ratio weerstandsvermogen

De ratio wordt bepaald door de berekende beschikbare weerstandscapaciteit (hoeveel niet bestemde middelen zijn er beschikbaar) te delen door de berekende benodigde weerstandscapaciteit (financiële risico's). De ratio weerstandsvermogen laat de volgende ontwikkeling zien:

Ratio weerstandsvermogen	Incidenteel	Structureel	Totaal	Structureel		
	2024	2024	2024	2025	2026	2027
Beschikbare weerstandscapaciteit	12.898	-	12.898	2.935	-1.260	-1.147
Benodigde weerstandscapaciteit	4.975	2.102	7.077	2.102	2.102	2.102
Ratio	2,6	-	1,8	1,4	-0,6	-0,5

Bedragen x € 1.000

Conclusie weerstandsratio

De ratio van 2,0 valt boven de beoogde ondergrens van 1. Het weerstandsvermogen is toereikend in 2024. Door de begrotingstekorten van 2026 is de beschikbare structurele weerstandscapaciteit niet voldoende vanaf 2026. Dit vraagt om aanvullende maatregelen in de exploitatielasten en/of baten.

Vrij beschikbaar vermogen

Het toekomstig vrij beschikbaar vermogen is belangrijk om inzicht te krijgen in de beschikbaarheid van het weerstandsvermogen over een aantal jaren. Het saldo gebaseerd op het jaarrekening 2023 en de meerjarige begrotingspositie gepresenteerd in de voorjaarsnota 2024. Hierin zijn de laatste actuele ontwikkelingen verwerkt. Bij ongewijzigde omstandigheden neemt het vrij beschikbaar vermogen vooralsnog af vanaf 2026 vanwege de begrotingstekorten en de toekomstige claims om incidentele uitgaven te bekostigen. De toekomstige claims komen voort uit reeds genomen raadsbesluiten, zoals de tijdelijke activiteiten in het CUP en nieuw beleid kadernota 2024 en voor het algemeen beheer grondbedrijf. Anderzijds wordt het saldo in 2026 naar verwachting positief beïnvloed door een resultaatneming uit de grondexploitatie Mastenbroek II.

Vrij beschikbaar vermogen	2024	2025	2026	2027
Algemene reserve per 1 januari	13.278			
Algemene reserve grondbedrijf per 1 januari	204			
AF: Benodigd weerstandsvermogen	-7.077			
Vrij beschikbaar vermogen	6.405			
Bij/af: begrotingspositie in voorjaarsnota 2024	-643	979	-2.737	-2.022
Af: Toekomstige claims algemene reserve en grondbedrijf		-589	-856	-171
Bij: Toekomstige stortingen reserve grondbedrijf			2.484	
Prognose vrij beschikbaar vermogen	5.762	6.152	5.043	2.850

Bedragen x € 1.000

Kengetallen financiële positie

De kengetallen geven inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. Zij leggen verbanden tussen een aantal aspecten die elk voor een verantwoord oordeel van de financiële positie relevant zijn. De financiële positie is altijd een momentopname waardoor een getal alleen niet zoveel zegt. Het gaat om de verbanden tussen de getallen en de ontwikkeling van getallen over een aantal jaren.

Methode beoordeling

Bij de beoordeling van de kengetallen maken we gebruik van zogeheten 'signaleringswaarden' die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor 100.000+ gemeenten en het gemeenschappelijk (provinciaal) financieel toezichtskader 2020. In de tabel hieronder is te zien welke waarden bij welke categorie (A, B of C) horen. Wij zullen de kengetallen hieronder weergeven en indelen in onderstaande drie categorieën waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Signaalwaarden kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
			
Netto schuldquote gecorrigeerd	< 90 %	90 - 130 %	> 130 %
Solvabiliteitsratio	> 50 %	20 – 50 %	< 20 %
Grondexploitatie	< 20 %	20 – 35 %	> 35 %
Structurele exploitatieruimte	> 1 %	0 - 1 %	< 0 %
Belastingcapaciteit	< 95 %	95 – 105 %	> 105 %

In de hierna opgenomen tabel zijn de voorgeschreven kengetallen vermeld en zijn de berekende Leusdense waarden en het verloop van deze waarden ingevuld. Daarna volgt per kengetal een korte uitleg en wordt op de uitkomst en situatie voor Leusden ingegaan. Deze kengetallen zijn gebaseerd op de begroting 2024-2027.

Kengetallen:	Jaarrek	Jaarrek	Begroting	Begroting	MJR	MRJ	MRJ
	2022	2023	2023	2024	2025	2026	2027
Netto schuldquote gecorrigeerd	15% 	11% 	23% 	25% 	21% 	18% 	18%
Solvabiliteitsratio	52% 	53% 	52% 	49% 	52% 	53% 	53%
Grondexploitatie	4% 	6% 	1% 	1% 	0% 	0% 	0%
Structurele exploitatieruimte	1,3% 	3,0% 	1,8% 	1,5% 	2,9% 	-1,7% 	-1,8%
Belastingcapaciteit	88% 	86% 	81% 	95% 	95% 	95% 	95%

Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

De netto gecorrigeerde schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Dit wordt gecorrigeerd voor leningen die wij doorlenen.

Dit geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken en daarmee op de vrije ruimte in de exploitatiebegroting. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen (het totaal van de algemene reserve en de bestemmingsreserves) en de totale balansomvang weer. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage hoe beter.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe de jaarlijkse baten en lasten (gecorrigeerd voor incidentele baten, lasten en reservemutaties) zich verhouden en hoeveel ruimte nog in de exploitatie aanwezig is. Wanneer dit percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de baten onvoldoende ruimte biedt om de structurele lasten te blijven dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de financieringslasten) te dekken. Een cijfer van rond de nul betekent dat structurele baten en lasten min of meer in evenwicht zijn.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de woonlasten voor een gezin bij een gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente zich verhouden tot de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin.

Om te kunnen bepalen of de gemeente nog ruimte heeft om de belastingen te verhogen is het nodig om na te gaan in hoeverre de riool- en afvalstoffenheffing kostendekkend zijn en hoe het OZB-tarief van de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde.

Beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen

In de Nota Risicomanagement 2024 is aangegeven dat er een totaalcijfer wordt berekend over alle kengetallen om een oordeel te geven over de samenhang.

BDO Benchmark Nederlandse gemeenten

Om een gefundeerd oordeel te vormen over de samenhang van alle kengetallen heeft accountantskantoor BDO in 2018 een methodiek gepresenteerd. Zij borduren voort op de (risico)categorieën die de provincies hanteren.

In onderstaande tabel wordt de methode weergegeven. Door de punten per kengetal uit de bijbehorende categorie bij elkaar op te tellen ontstaat een totaalcijfer. Een gemeente behaalt 10 punten indien alle kengetallen van deze gemeente vallen binnen de categorie 'Minst risicovol'. Gemeenten die alle kengetallen scoren in de categorie 'Meest risicovol' krijgen de laagst mogelijke score van een 3,2.

Beoordeling kengetallen:	Jaarrek	Jaarrek	Begroting	Begroting	MJR	MRJ	MRJ
	2022	2023	2023	2024	2025	2026	2027
Netto schuldquote gecorrigeerd	3	3	3	3	3	3	3
Solvabiliteitsratio	4	4	4	2,7	4	4	4
Grondexploitatie	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Structurele exploitatieruimte	1	1	1	1	1	0,3	0,3
Belastingcapaciteit	0,5	0,5	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3
Totaal	10	10	10	8,5	9,8	9,1	9,1

Conclusie kengetallen

Voor de kengetallen geldt categorie B (neutraal) als streefwaarde. Het totaalcijfer (afgerond op heel cijfer) van de kengetallen kent als streefwaarde een 7. Op basis van bovenstaande uitkomsten kunnen we stellen dat de financiële positie van de gemeente Leusden goed is.

Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

In deze paragraaf wordt weergegeven hoe het gemeentelijk beleid ten aanzien van het groot onderhoud- en de vervanging van kapitaalgoederen in het jaar 2023 tot uitvoering is gebracht, en welke middelen hiervoor zijn aangewend. Er zijn twee soorten onderhoud; het dagelijks klein onderhoud, waarvan de kosten direct ten laste van de exploitatie komen en daarnaast het groot onderhoud, waarvan de uitgaven ten laste van de onderhoudsvoorzieningen worden gebracht. Daarnaast zijn er vervangingsinvesteringen waarmee kapitaalgoederen geheel- of gedeeltelijk worden vervangen.

Kapitaalgoederen in Leusden

De gemeente Leusden heeft circa 1.770.000 m² aan verharding, 260 kilometer aan riolering, 22 kilometer aan watergangen, 1.330.000 m² aan groen en ca. 30 gebouwen in beheer. De instandhouding van de kapitaalgoederen vergt circa 20% van de jaarlijkse gemeentelijke lasten.

Ontwikkelingen

Eind 2021 zijn de groot onderhoudsperspectieven geactualiseerd en vastgesteld door de raad.

De geactualiseerde onderhoudsramingen zijn vastgesteld voor de vierjaarlijkse periode 2021-2024 en financieel doorgerekend tot en met het jaar 2032. De benodigde uitgaven voor de Openbare Verlichting en de vervanging van de containers voor ondergrondse afvalinzameling maken tevens onderdeel uit van de vierjaarlijkse actualisatie van de beheerplannen. In de onderhoudsactualisatie zijn zowel de uitgaven van groot onderhoud- als de vervangingsinvesteringen inzichtelijk gemaakt. In 2024 wordt gewerkt aan het actualiseren van de diverse beheerplannen. Dit met als doel om de beheerplannen eind 2024 dan wel uiterlijk begin 2025 opnieuw vast te laten stellen door de gemeenteraad.

Actualiteit van de beheerplannen

Voorzieningen die zijn gevormd om de onderhoudslasten van een kapitaalgoed over een aantal jaren te egaliseren kunnen alleen worden ingesteld en gevoed op basis van een beheerplan. De beheerplannen zijn in december 2021 door de raad vastgesteld in het rapport 'IBOR 2021-2032 – actualisatie uitgaven voor groot onderhoud en vervanging kapitaalgoederen in de openbare ruimte'. In het beheerplan worden de activiteiten en middelen voor de instandhouding van de kapitaalgoederen vermeld. Onderstaand wordt per onderhoudsdiscipline het actuele beheerplan en de geplande actualisatie daarvan weergegeven.

Discipline	beheerplan	actualisatiejaar
Water	IBOR 2021-2024	2024
Wegen	IBOR 2021-2024	2024
Verkeersregelininstallaties	IBOR 2021-2024	2024
Civiele kunstwerken	IBOR 2021-2024	2024
Gebouwen	IBOR 2021-2024	2024
Groenonderhoud	IBOR 2021-2024	2024
Speelvoorzieningen	IBOR 2021-2024	2024
Sportterreinen	IBOR 2021-2024	2024
Riolering	GRP 2019-2023	2025
Openbare verlichting	IBOR 2021-2024	2024
Ondergrondse afvalinzameling	IBOR 2021-2024	2024

Budgetten

In onderstaande tabel geven wij een overzicht van de uitgaven voor het groot- en vervangingsonderhoud van de kapitaalgoederen in het jaar 2023. In de begroting na wijziging zijn ook de tussentijdse budgetmutaties verwerkt vanuit de voorjaars- en de najaarsnota. De bedragen zijn inclusief de toerekening van 'VAT' (kosten van voorbereiding- administratie en toezicht). Met die toerekening worden jaarlijks loonkosten en indirecte kosten toegerekend aan de onderhoudsvoorzieningen.

Tabel C.1 Uitgaven groot onderhoud en vervanging kapitaalgoederen

	Begroting 2023		Realisatie 2023	Saldo 2023
	Primitief	na wijziging		
Budget inclusief VAT, pp 2023				
groot onderhoud				
- wegen	1.062.000	1.162.000	1.152.000	10.000
- civiele kunstwerken inclusief parkeerdekken	205.000	205.000	125.000	80.000

- verkeersregelinstallaties	14.000	14.000	32.000	-18.000
- waterbeheer	57.000	57.000	70.000	-13.000
- openbaar groen	28.000	28.000	26.000	2.000
- speelvoorzieningen	27.000	27.000	19.000	8.000
- buitensportaccommodaties	607.000	42.000	37.000	5.000
- verhuurde panden	28.000	28.000	8.000	20.000
- panden algemeen gebruik	100.000	216.000	217.000	-1.000
- binnensportaccommodaties	66.000	66.000	113.000	-47.000
- cultureel / sociaal	44.000	44.000	60.000	-16.000
- onderhoud zwembad	396.000	396.000	386.000	10.000
Totaal groot onderhoud	2.634.000	2.285.000	2.245.000	40.000
vervangingsinvesteringen				
- vervangen wegen	429.000	229.000	287.000	-58.000
- vervangen civiele kunstwerken	232.000	232.000	34.000	198.000
- vervangen verkeersregelinstallaties	352.000	352.000	0	352.000
- vervangen groenvoorzieningen	212.000	212.000	227.000	-15.000
- vervangen speelvoorzieningen	267.000	267.000	256.000	11.000
- vervangen buitensportaccommodaties	120.000	0	0	0
- masten / armaturen openbare verlichting	0	0	0	0
- ondergrondse afvalinzameling	32.000	32.000	52.000	-20.000
- riolering (GRP)	600.000	389.000	465.000	-76.000
Totaal vervangingsinvesteringen	2.244.000	1.713.000	1.321.000	392.000
Totaal	4.878.000	3.998.000	3.566.000	432.000

Zoals uit de tabel blijkt komen de voor 2023 in de begroting opgenomen- en gedurende het jaar 2023 bijgestelde budgetten neer op totale uitgave van ca. € 4,0 mln. De feitelijke uitgaven in 2023 bedroegen in totaal circa € 3,5 mln. De voornaamste financiële afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting worden hierna kort toegelicht.

Afwijkingen uitgaven groot onderhoud 2023

groot onderhoud civiele kunstwerken en parkeerdekken, € 80.000 lager dan geplande uitgaven.

In 2023 hebben herstelwerkzaamheden plaatsgevonden aan een aantal betonnen bruggen.

Bij de betonnen bruggen aan de Groene zoom (Heiligenbergerbeek) en Asschatterweg (Valleikanaal) is taludbekleding aangebracht en zijn de beschoeiing en hemelwateraansluiting hersteld. En bij de betonnen brug van de Bruggeschans over naar het Jaagpad (Valleikanaal) zijn betonreparaties uitgevoerd en zijn een aantal bouten van de leuning vervangen. Een deel van de in 2023 geplande werkzaamheden is pas in 2024 uitgevoerd en gefactureerd. Voor zover het noodzakelijke onderhoud in 2023 niet heeft kunnen plaatsvinden vindt dat in het jaar 2024 plaats. Per saldo heeft dit geen effect voor de begroting.

groot onderhoud verkeersregelinstallaties, € 18.000 hoger dan geraamde uitgaven.

De uitgaven zijn gedaan in het kader van de aanstaande verwijdering van de verkeerslichteninstallatie bij voet- en fietsoversteek op de Middenweg bij de Toermalijn. Dit betreft een ophoging van het verkeersplateau en het toevoegen van LED verlichting in het wegdek om de veiligheid van de voetganger en de fiets te waarborgen. De uitgaven passen binnen de kaders van de in 2021 door de raad vastgestelde onderhoudsplanning maar vinden later plaats dan oorspronkelijk in de onderhoudsplanning werd voorzien. De afwijking kent geen gevolgen voor de begroting.

groot onderhoud aan verhuurde panden, totaal ca. € 20.000 lager dan geplande uitgaven.

Voor het pand Rozengarde 22 stond in 2023 het buitenschilderwerk gepland. Er is voor gekozen deze werkzaamheden niet uit te voeren in het jaar 2023 maar ten minste door te schuiven naar het jaar 2025.

De afwijking kent geen gevolgen voor de begroting.

groot onderhoud aan binnensportaccommodaties, per saldo € 47.000 hoger dan geplande uitgaven.

De voornaamst afwijking wordt veroorzaakt door onderhoudswerkzaamheden aan sporthal de Korf.

Tijdens de zomer is er legionella geconstateerd in de douche installaties. Er is vastgesteld dat de huidige installatie niet meer voldoet. Hierop is gekeken welke mogelijkheden er zijn om grip te krijgen om geen legionella in de installatie meer te laten optreden. Er is voor gekozen om de installatie te vervangen voor een nieuw, geautomatiseerd systeem. Met dit systeem kan de

beheerder van de Korf zien of het systeem functioneert en weet daarmee of de legionellabeheersing onder controle is. In het geval van renovatie van de sporthal kan het systeem makkelijk gedemonteerd worden en op een nieuwe locatie ingezet worden. De meerkosten van deze werkzaamheden aan de Korf bedragen na verrekening van de SPUK sport btw ca. € 60.000. Daartegenover staan enkele lager dan dit jaar voorziene uitgaven aan de diverse andere binnensportaccommodaties. De extra uitgaven aan de Korf worden ten laste gebracht van de middelen van de voorziening groot onderhoud gebouwenbeheer.

groot onderhoud aan sociaal/culturele panden, per saldo € 16.000 hoger dan geplande uitgaven.

Dit betreft voornamelijk hoger dan geplande uitgave aan het kunstgebouw. De uitgevoerde werkzaamheden zijn onder andere binnenschilderwerk-, het vervangen van projecttapijt en het vervangen van de vloer op de begane grond. Daarnaast zijn op de begane grond en eerste etage kozijnen vervangen en geschilderd. Deze werkzaamheden stonden gepland voor verschillende jaren in het Meerjarenonderhoudsplan en zijn gebundeld in 2023 uitgevoerd. De uitgaven passen binnen de middelen van de voorziening groot onderhoud gebouwenbeheer en hebben geen financiële gevolgen.

Afwijkingen vervangingsinvesteringen buitenruimte 2023

vervanging materiaal wegen, € 58.000 hogere dan geplande uitgaven

De hoger dan geplande uitgaven komen voort uit een eindafrekening van project Reconstructie Margrietlaan/Christinalaan uit het jaar 2021. Daarnaast is er asfalt van het parkpad in Leusden Zuid vervangen. Dit laatste betreft werk dat oorspronkelijk voor 2022 gepland stond. Beide uitgaven komen voort uit fasering van werk en passen binnen de door de raad vastgestelde onderhouds- en vervangingsplanning.

vervanging civiele kunstwerken, € 198.000 lager dan geplande uitgaven

In 2023 zijn een aantal houten bruggen vervangen. Een brug (Jachtpad) hiervan wordt in het jaar 2024 vervangen en gefactureerd. Daarnaast was er in 2023 budget gereserveerd voor het vervangen van de bruggen op de Lockhorsterweg en de Jan van Arkelweg. De uitvoering van de werkzaamheden hiervan is doorgeschoven naar 2024/2025.

vervanging verkeersregelinstallaties, € 352.000 lager dan geplande uitgaven

In 2023 zouden vijf verkeersregelinstallaties worden vervangen. Dit is door te weinig beschikbare ambtelijke capaciteit nog niet uitgevoerd. De voorbereiding op de vervanging van de vri's loopt nog.

vervanging containers ondergrondse afvalinzameling, € 20.000 hoger dan geplande uitgaven

Er is in 2023 een aanvang gemaakt met een meer duurzaam onderhoud van de ondergrondse containers.

Dit houdt in dat de ondergrondse containers daar waar mogelijk niet vervangen worden maar circulair worden opgeknapt.

Hiermee kan de levensduur van de containers naar verwachting met tien jaar verlengd worden. Dit brengt de eerste jaren een lichte kostenstijging met zich mee vanwege hogere renovatie-uitgaven maar op de langere termijn is het financieel voordeliger en ook beter voor het milieu.

vervanging en renovatie gemeentelijke riolering, € 76.000 hoger dan geplande uitgaven

Door fasering van werkzaamheden zijn niet alle vanuit het GRP voor het jaar 2023 voorziene werkzaamheden uitgevoerd. De voorbereiding van de projecten "herinrichting Burgemeester de Beaufortweg" en "Herinrichting van Hardenbroeklaan Pr. Frederiklaan" zijn weliswaar gestart maar nog niet in uitvoering genomen. Bij beide werken wordt het bestaande gemengde rioleringsstelsel omgevormd naar een vuilwaterriool en uitgebreid met een hemelwaterriool. Uitvoering van de

werkzaamheden start in het najaar van 2024. De lager dan geplande uitgaven in 2023 bedragen € 135.000.

Naast deze lagere uitgave is er in de onderhoudsbegroting van 2023 een subsidiebate geraamd ad. € 211.000. Deze bate (tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie) is niet via de uitgavenbudgetten in de jaarrekening verwerkt maar via de exploitatie. De subsidiebate wordt dus op een andere plek (financieel neutraal) in de jaarrekening verwerkt. De lager dan voorziene uitgaven en de verwerking van de subsidie in de jaarrekening leiden per saldo tot een nadeel van € 76.000 ten opzichte van de voor het jaar 2023 vastgestelde onderhoudsbegroting.

Verloop van de onderhoudsregalisatievoorzieningen

De uitgaven aan groot onderhoud (excl. de uitgaven vanuit het GRP) worden gedekt vanuit diverse onderhoudsregalisatievoorzieningen. De uitgaven voor groot onderhoud passen binnen het door de raad in december 2021 vastgestelde raadsvoorstel L286969 'actualisatie beheerplan IBOR – uitgaven groot onderhoud en vervanging kapitaalgoederen'. Het verloop van de onderhoudsvoorzieningen in het jaar 2023 wordt in Tabel C2 weergegeven. Het totale saldo van de onderhoudsvoorzieningen exclusief de voorziening egalisatie rioolbeheer neemt met circa € 0,5 mln. toe ten opzichte van de stand per 1 januari 2023. Per eind 2023 bevindt er zich een bedrag van € 4,2 mln. in de onderhoudsregalisatievoorzieningen (excl. het GRP).

Op basis van de door de raad vastgestelde onderhoudsplannen werd er per eind 2023 een bedrag van

ca. € 2,0 mln. in de diverse onderhoudsegalisatievoorzieningen voorzien (excl. GRP). Het per saldo hoger dan voorziene saldo van de onderhoudsegalisatievoorzieningen (€ 2,2 mln.) wordt veroorzaakt door fasering in werkzaamheden. Het betreft voornamelijk fasering van onderhoudswerk aan gemeentelijke panden, onderhoud aan civiele kunstwerken-, buitensportaccommodaties en de fasering van wegenonderhoud.

De onderhoudsvoorzieningen kennen naar huidige inzichten per eind 2023 een dusdanige hoogte dat de in Leusden aanwezige kapitaalgoederen voor een periode van 12 jaar in stand gehouden kunnen worden (periode onderhoudsactualisatie 2021-2032). Er wordt naar gestreefd om per eind 2024 een herziening van de beheerplannen ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad. Zich mogelijk voordoende financiële effecten zullen op dat moment in de gemeentebegroting worden verwerkt.

De instandhouding van de gemeentelijke riolering wordt bekostigd vanuit de rioolheffing. De vanuit de rioolheffing gespaarde bedragen zijn ondergebracht in de voorziening egalisatie rioolbeheer.

Tabel C.2 Saldi onderhoudsvoorzieningen				(bedragen x € 1.000)	
Onderhoudsvoorzieningen	stand 1-1-2023	Vermeerdering	Vermindering	stand 31-12-2023	mutatie in 2023
wegbeheer, deklagen	1.323	1.212	1.152	1.383	60
wegbeheer, elementen	375	258	146	487	112
Waterbeheer	415	141	70	486	71
Gebouwenbeheer	1.049	886	815	1.120	71
Groenbeheer	106	63	45	124	18
Sportterreinen	351	239	38	552	201
Onderhoudsvoorzieningen	3.619	2.799	2.266	4.152	533
voorziening rioolbeheer	2.565	371	465	2.471	-94
totaal	6.184	3.170	2.731	6.623	419

Paragraaf D Financiering

Treasury-functie

De gemeentelijke treasury-functie heeft als doel het financieren van het gemeentelijk beleid (zorgen voor tijdige beschikbaarheid van voldoende geldmiddelen) en het uitzetten van overtollige geldmiddelen. De risico's en kosten worden daarbij geminimaliseerd en het renteresultaat geoptimaliseerd. De functie wordt uitgevoerd binnen de normen van de Wet FIDO, de ministeriële regeling Ruddo en de Treasury verordening 2016.

Financieringsbeleid

De (tijdelijke) overtollige liquide middelen worden aangehouden bij het Rijk (schatkist). Dit gebeurt in een rekening courant-verhouding. De vergoeding hierop was lange tijd 0%. Vanaf Q3-2022 wordt weer rente vergoed. In 2023 was de door het Rijk vergoede rente 1,89% oplopend tot 3,88% per einde jaar.

Om het renteresultaat te optimaliseren wordt financiering van investeringen met externe middelen beperkt door eerst de eigen liquide financieringsmiddelen te gebruiken. Als deze laatste ontoereikend zijn kunnen er externe middelen in de vorm van projectfinanciering worden aangetrokken, mede op basis van de liquiditeitsprognose en rentevisie. In 2023 zijn geen langlopende leningen aangetrokken.

Indicatoren

Om vooral de financieringsrisico's (renterisico's) te beperken, staan in de Wet FIDO twee instrumenten: renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Daarnaast is met het schatkistbankieren een drempelbedrag bepaald. De provincie toetst of de gemeente aan deze normen voldoet.

Renterisiconorm

Onze verplichte jaarlijkse aflossingen langlopende leningenportefeuille zijn € 1.051.000 en vallen daarmee ruimschoots binnen de norm 2023 van € 14.601.000.

Ook meerjarig blijven we binnen de norm:

	(bedragen x € 1.000)			
Variabelen Renterisiconorm	2024	2025	2026	2027
1 Rentehierzieningen	0	0	0	0
2 Aflossingen	1.051	1.051	1.051	1.051
3 Renterisico (1+2)	1.051	1.051	1.051	1.051
4 Renterisiconorm	17.584	17.584	17.584	17.584
5a Ruimte onder risiconorm	16.533	16.533	16.533	16.533
5b Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0
Renterisiconorm				
Begrotingstotaal (grondslag begroting 2024)	87.920			
Percentage regeling	20%			
Renterisiconorm	17.584	17.584	17.584	17.584

Kasgeldlimiet

Er zijn in 2023 geen kasgeldleningen aangetrokken.

Drempelbedrag schatkistbankieren

Alle (tijdelijke) overtollige middelen moeten verplicht in de schatkist aangehouden worden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag is in 2023 niet overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1459,39444			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	62	71	77	63
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.397	1.389	1.382	1.396
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	72.970			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	72.970			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1459,39444			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	5.602	6.433	7.125	5.818
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	62	71	77	63

Rente en beleggingsvolume

Ontvangen rente uitgezette leningen en liquide middelen

In de programmabegroting is uitgegaan van een gewijzigde opbrengst van € 428.000 (primitief € 32.000).

De gerealiseerde opbrengst is € 707.000.

Overzicht resultaat uitgezette leningen en liquide middelen		bedragen x €1.000
	Rekening 2022	Rekening 2023
Opbrengst per saldo	97	707
Gemiddeld volume	21.342	25.103
Gemiddeld rendement	0,45%	2,82%

Betaalde rente leningenportefeuille (externe projectfinanciering)

In 2023 zijn geen langlopende leningen aangetrokken.

Leningenportefeuille 2023: (bedragen x € 1.000)

Nummer	Kredietverstrekker	Project	Ingangsdatum	Einddatum	Hoofdsom	Tarief	Aflossing
1	BNG	MFC Atria	15-7-2015	14-7-2040	6.000	1,705%	lineair
2	BNG	Hart van Leusden	11-10-2018	31-12-2042	5.700	1,455%	lineair
3	BNG	IKC Berkelwijk	6-2-2019	5-2-2044	4.315	1,278%	lineair
4	BNG	MKC 't Ronde	11-8-2020	11-8-2045	3.900	0,245%	lineair
5	NWB	IKC Groenhouten	1-6-2021	31-5-2046	6.350	0,489%	lineair
					26.265		

Nummer	Schuld 1-1	Lening 2023	Aflos 2023	Schuld 31-12	Rente 2023	Verplichte aflos
1	4.320		240	4.080	72	240
2	4.560		228	4.332	66	228
3	3.797		173	3.624	47	173
4	3.588		156	3.432	9	156
5	6.096		254	5.842	29	254
	22.361	0	1.051	21.310	223	1.051

De totale restant schuld per ultimo boekjaar is € 21.310.000. De verplichte aflos voor 2024 is € 1.051.000
De rentelast 2023 voor de totale leningenportefeuille is € 223.000

Renteschema

In onderstaand schema wordt uiteengezet hoe de rentetoerekening in 2023 heeft plaatsgevonden:

		bedragen x € 1
a.	externe rentelasten over korte en lange financiering	222.544
b.	externe rentebaten	706.552
	saldo rente lasten en rentebaten	-484.008
c1.	rente die aan grondexploitatie wordt doorberekend	0
c2.	rente van projectfinanciering die aan betreffende taakvelden is doorberekend	213.482
	aan taakvelden toe te rekenen rente	697.489
d1.	rente over eigen vermogen	
d2.	rente over voorzieningen	
	totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	
e.	aan taakvelden toegerekende rente	
	renteresultaat op het taakveld treasury (positief)	697.489

Volume leningen en liquide middelen

Het volume aan uitgezette langlopende leningen en liquide middelen per ultimo boekjaar is als volgt:

Overzicht leningen en liquide middelen		bedragen x € 1.000
	31-12-2022	31-12-2023
Uitgezette leningen, looptijd langer dan 1 jaar	3.562	4.716
Middelen in de Schatkist	21.615	20.183
Bankrekeningen	52	77
	25.229	24.976

EMU-saldo

In het volgende overzicht berekenen we het EMU-saldo. Het EMU-saldo drukt uit welk financieringstekort we hebben. Het EMU-saldo van een land is gelijk aan het saldo van alle inkomsten en uitgaven van de rijksoverheid en de decentrale overheden. De Europese Unie heeft bepaald dat het EMU-tekort van een land niet hoger mag zijn dan 3% van het bruto binnenlands product.

De begroting van een gemeente wordt opgesteld conform een stelsel van baten en lasten. Bij de berekening van het EMU-saldo wordt uitgegaan van ontvangsten en uitgaven (het kasstelsel). Dit betekent bijvoorbeeld dat investeringen volledig ten laste komen van het EMU-saldo in het jaar van aanschaf, terwijl bij een stelsel van baten en lasten de investering wordt afgeschreven over de gebruiksduur. Ook bijdragen en onttrekkingen aan voorzieningen worden niet meegenomen in de berekening van het EMU-saldo. Een positief begrotingssaldo hoeft dus niet te betekenen dat het EMU-saldo ook positief is.

EMU-saldo		bedragen x € 1.000		
		Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
1	(+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	4.543	-1.164	5.569
2	(-) Mutatie (im)materiële vaste activa	2.727	3.901	1.249
3	(+) Mutatie voorzieningen	-1.036	-511	-106
4	(-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	2.449	-2.084	1.577
5	(-) Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	
Berekend EMU-saldo		-1.669	-3.492	2.637

Gemeentegaranties

Garantstelling geldleningen

Het totaal van door de gemeente geborgde geldleningen bedraagt per eind 2023 € 2,50 miljoen (per eind 2022: € 2,57 miljoen). Het betreft in totaal 11 gemeentegaranties. In 2023 zijn geen nieuwe gemeentegaranties verstrekt.

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Doel en Inleiding

We werken er hard aan om de gemeente Leusden een fijne plek te laten zijn om te wonen, te werken en te leven. Om alle taken uit te voeren en onze plannen en ambities te realiseren is het van belang dat de organisatie goed is uitgerust. Daarvoor is een goede bedrijfsvoering nodig. Bedrijfsvoering gaat over mensen, middelen en mogelijkheden om de gemeente goed te laten functioneren en over de randvoorwaarden die onze plannen helpen realiseren. Met een gezonde werkbalans voor alle medewerkers van de gemeente Leusden.

1. Personeel en Organisatie Leusden

De organisatie kende in 2023 een onrustige start, met een hoog personeelsverloop, een groot aantal vacatures en binnen bedrijfsvoering onrust over de BLNP-samenwerking. Met de operatie 'Inhaalslag' heeft een reparatie plaatsgevonden van verkeerd uitgepakt bezuinigingsbeleid over de afgelopen jaren en is een investering in de ambtelijke organisatie gedaan. Daarnaast zijn externe recruiters ingehuurd om te helpen met het vervullen van het grote aantal (35!) vacatures, wat grotendeels is gelukt. Verder is een project gestart en afgerond gericht op het verbeteren van de arbeidsmarkt-communicatie, mede aan de hand van moderne middelen, zoals videomateriaal. Tenslotte is halverwege 2023 de nieuwe gemeentesecretaris Bjørn van den Brink gestart.

2. Intergemeentelijke samenwerking bedrijfsvoering

Sinds 1 januari 2017 werken de gemeenten Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten samen op het gebied van bedrijfsvoering. De samenwerking heeft resultaten opgeleverd, maar ook de nodige inspanning gevraagd. In 2023 is het rapport opgeleverd van het bureau Wagenaar & Hoes, waarmee de 4 gemeenten de toekomst wilden bespreken van de samenwerking. De gevoerde onderlinge gesprekken hebben nog niet tot overeenstemming geleid. Met nieuw onderzoek wordt geprobeerd duidelijkheid te creëren voor de zomer van 2024. De BLNP-samenwerking vindt plaats op de volgende taakvelden:

Financiën

Het team Financiën bestaat uit een BLNP-team (m.n. financieel beheer en IC), en een lokaal team (m.n. financieel advies). Het lokale team Financiën regisseert zoals gebruikelijk de diverse P&C-documenten, en adviseert ambtelijk en het bestuur rondom financiële onderwerpen, zoals o.a. de eerder genoemde inhaalslag. Het lokale team heeft haar werkverdeling verbeterd en heeft eind 2023 de start gemaakt met de invoering van Business-Control.

Binnen het BLNP-team hebben de volgende ontwikkelingen gespeeld:

- De pilot rechtmatigheidsverantwoording is afgerond met een gezamenlijk normenkader, beleid voor Misbruik en Oneigenlijk gebruik, een nota rechtmatigheid en een controleplan, die inmiddels ook allemaal bestuurlijk zijn vastgesteld.
- De teams van crediteuren en debiteuren hebben stappen gezet in de harmonisatie van de processen. Afgelopen maanden is begonnen met een nieuw systeem om facturen in te lezen.
- De werkgroep fiscaliteit heeft zich de laatste maanden, naast de reguliere zaken, beziggehouden met BLNP-brede fiscale workshops. Om de kennis en bewustwording te vergroten worden er in juni en september 2024 workshops gegeven voor een breder publiek.

ICT

Het team ICT heeft als doel ervoor te zorgen dat de dienstverlening naar inwoners mogelijk is, daarnaast dat de medewerkers hun werk goed kunnen doen met de middelen die we hen aanreiken. Met de inzet van steeds meer digitale middelen vraagt dit van de medewerkers steeds betere digitale vaardigheden. Training, voorlichting en learning by doing zijn daarbij belangrijke instrumenten. In 2023 is gestart met de ontwikkeling van de i-visie die in 2024 zal worden vastgesteld. Zeven strategische thema's schetsen de richting voor de komende jaren. Na het vaststellen zullen uitvoeringsplannen worden opgesteld zodat er een solide projectportfolio ontstaat. Daarnaast hebben in 2023 de volgende punten aandacht gekregen:

- Het op afstand zetten van het applicatie landschap, dit is een terugkerend aandachtspunt. De applicaties worden dan niet meer vanuit het eigen serverpark maar rechtstreekt vanuit de leverancier beschikbaar gesteld.
- In 2023 zijn stappen gezet in en zijn we aan het toegroeien naar een flexibele en hybride BLNP werkplek.
- In 2023 is het project gestart om per 1 februari 2024 de bereikbaarheid van ICT te verbeteren met een gezamenlijke BLNP servicedesk.
- Er is bij leveranciers een uitvraag gedaan te komen tot een uniforme digitale samenwerkingsomgeving. Het implementatietraject krijgt in 2024 zijn beslag.
- Met het BLNP team is nagedacht over een verdere doorontwikkeling van de BLNP ICT/IV organisatie (IV=informatievoorziening). In 2024 zal dat verder zijn beslag krijgen.

HRM

Het jaar 2023 stond voor het team HRM in het teken van verder intensiveren en professionaliseren van de BLNP-samenwerking, zowel op het gebied van HRM-(beleids)advisering als personeels- en salarisadministratie.

- In 2023 is er in het project betreffende de optimalisatie van Youforce (HRM software) verdere voortgang geboekt. Naast noodzakelijke nieuwe functionaliteiten als gevolg van gewijzigde wet- en regelgeving zijn er weer diverse HRM-

processen geoptimaliseerd en gedigitaliseerd (denk aan managementrapportages, verlofproces, koppeling met de arbodienst, optimalisatie van de vacaturemodule, etc.).

- Naast de dagelijkse dienstverlening zijn we bezig geweest om ons HRM-beleid en de HRM-instrumenten verder te professionaliseren. We hebben resultaat bereikt op het gebied van verzuimbegeleiding, het werving- en selectieproces, functiebeschrijvingen, inhuur extern personeel en onboarding van nieuw personeel. Verder is een start gemaakt met het realiseren van betere beschikbaarheid van HR-(management)informatie.

Juridisch

Binnen het team Juridische Zaken hebben in 2023 de volgende ontwikkelingen gespeeld:

- Specialisatie van medewerkers is verbeterd met specialisatie-opleidingen. Ook een aantal (relatief) nieuwe taken, zoals bijvoorbeeld de werkzaamheden omtrent de borging en uitvoering van de Woo, zijn het afgelopen jaar goed belegd in het team JZ.
- Daarnaast heeft Juridische Kwaliteitszorg een stijgend aantal inschrijvingen ontvangen van deelnemers aan ons cursusaanbod. Een hoger aantal dan waar we in ons jaarplan 2023 op hadden ingezet.

3. Informatieveiligheid

Cyberdreigingen vormen een groeiend risico voor de gemeente Leusden. Persoonlijke gegevens en onze ICT-infrastructuur worden bedreigd door alledaagse aanvallen zoals phishing tot geavanceerde aanvallen. De dynamiek van cyberdreigingen vereist voortdurende aanpassingen in beveiligingsmaatregelen. Vanaf 2020 geldt de BIO (Baseline Informatiebeveiliging voor de Overheid) als normenkader voor informatieveiligheid voor de Nederlandse overheid. Het doel is op termijn te voldoen aan alle normen van de BIO. Informatieveiligheidsbeleid is gebaseerd op risicomanagement. Door periodieke risicoanalyses wordt in beeld gebracht waar op dat moment de grootste dreigingen en risico's liggen. De uitkomsten van deze analyses vormen de input voor het planmatig implementeren van verbetermaatregelen. Daarnaast wordt hiermee voldaan aan de doelstellingen en verplichtingen die vanuit diverse audits worden opgelegd.

De volgende activiteiten en beheersmaatregelen zijn uitgevoerd in 2023:

- Een aanbesteding is gestart voor de verwerving van een Information Security Management System (ISMS). Dit systeem dient ter ondersteuning van de CISO's en Privacy Officers bij hun werk en stelt hen in staat de status van maatregelen met betrekking tot de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) effectiever te monitoren binnen de vier gemeenten.
- Het verhogen van onze digitale weerbaarheid door zowel technische als organisatorische maatregelen, waaronder een nieuw E-learning pakket op het gebied van informatieveiligheid en privacy met daarin een vaste cyclus phishingtesten om het bewustzijn van de medewerkers te monitoren.
- Er is een start gemaakt met een analyse van de impact van de nieuwe NIS2-regelgeving (Network and Information Security) voor de 4 gemeenten.
- De jaarlijkse pentest (digitale penetratietest) is uitgevoerd gericht op onze kantoorautomatisering.

Resultaten zelfevaluatie ENSIA

Elk jaar leggen gemeenten verantwoording af over de kwaliteit van de informatieveiligheid van diverse informatiesystemen. Dit gebeurt volgens de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Deze verplichte zelfevaluatie is gebaseerd op het normenkader van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

Het college geeft met de ENSIA-collegeverklaring aan in hoeverre aan de beveiligingsnormen voor het gebruik van DigiD en Suwinet wordt voldaan. De collegeverklaring wordt inclusief bijlagen bij het jaarverslag aangeboden aan de raad. Daarnaast legt het college in een aparte rapportage verantwoording af over de kwaliteit van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Basisregistratie Ondergrond (BRO).

Het resultaat van de zelfevaluatie 2023 is dat de gemeente Leusden aan de meeste normen voldoet.

Datalekken

In 2023 heeft de gemeentelijke organisatie met 19 datalekken te maken gehad waarvan er 6 zijn gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Het ging 3 x om verkeerd verzonden post, 4 x om verkeerd verzonden e-mail, 2 x om te veel persoonsgegevens zichtbaar, 7 x om onjuiste gegevensuitwisseling met zorgaanbieder.

5. Rechtmatigheid

Met ingang van het verslagjaar 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd. In de rechtmatigheidsverantwoording gaat het college van burgemeester en wethouders via de jaarrekening 2023 verantwoording afleggen over de rechtmatigheid. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. Over de naleving van de voorwaarden voor subsidies en Europese bestedingen bijvoorbeeld, maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik en lasten, waarvoor geen voorafgaande dekking opgenomen was in de begroting.

Dit wordt vormgegeven door een overzicht te geven van de onrechtmatigheden in onderstaande tabel 'Monitor Rechtmatigheidsverantwoording', met een toelichting daarop.

Monitor Rechtmatigheidsverantwoording	Afwijkingen	Onduidelijkheden
A. Begrotingscriterium		
1 Overschrijding exploitatiebudgetten programma's begroot versus werkelijk	€ 327	€ -
2 Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 144	€ -
3 Niet geautoriseerde reserve mutaties	€ -	€ -
4 Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid respectievelijk zijn gemeld.	€ -	€ -
Subtotaal A. Begrotingsonrechtmatigheden (bruto)	€ 471	€ -
B. Af: Begrotingsafwijkingen waarvan de raad heeft besloten dat ze niet onrechtmatig zijn	€ -	€ -
C. Totaal begrotingsonrechtmatigheden (fouten) = A-B	€ 471	€ -
D. Voorwaarden criterium		
1 Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 699	€ 317
E. Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium		€ 168
F. Totaal rechtmatigheidsfouten = C+D+E	1.170	485

Bedragen x € 1.000

Evaluatie rechtmatigheid	Afwijkingen	Onduidelijkheden
Totaal rechtmatigheidsfouten	€ 1.170	€ 485
G. Verantwoordingsgrens		
Verantwoordingsgrens vastgesteld door de raad	3%	3%
Totaal lasten inclusief toevoegingen aan de reserves	€ 105.086	€ 105.086
Verantwoordingsgrens in euro	3.153	3.153
Ruimte	1.983	2.668
De geconstateerde rechtmatigheidsfouten blijven binnen de verantwoordingsgrens.		
Conclusie:		
Het college is van mening dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties voldoende rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.		

Bedragen x € 1.000

De verantwoordingsgrens is bepaald op basis van 3% van de totale lasten (incl. mutaties in de reserves). De rapportagegrens is € 50.000,-. Dit betekent dat bevindingen beneden de rapportagegrens niet zijn opgenomen in de monitor rechtmatigheidsverantwoording.

Toelichting A – Begrotingscriterium

Programmalasten

De rechtmatigheid wordt getoetst aan de hand van het door de raad vastgestelde normenkader. Een onderdeel van de rechtmatigheid betreft de naleving van het budgetrecht van de raad. De raad stelt de budgetten vast op programmaniveau.

Een overschrijding van de begroting (na wijziging) is in principe onrechtmatig als op programmaniveau meer is besteed dan is begroot.

Bij een aantal programma's is sprake van een overschrijding van het budget. Deze zijn in onderstaande tabel opgenomen.

bedragen x € 1.000

Nummer	Programma	Afwijking
1	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	161
2	Bestuur	53
3	Overhead	113
	Budgetoverschrijding op programmaniveau	327

Voor een toelichting op de overschrijdingen wordt verwezen naar de programma's. Wat betreft niet-geautoriseerde reservemutaties zijn er geen rechtmatigheidsfouten geconstateerd.

Investeringskredieten

Voor totaal € 144.000 zijn er overschrijdingen, afwijkingen op investeringskredieten waarvan € 77.000 aangemerkt wordt als niet acceptabel. De belangrijkste niet acceptabele afwijking betreft de overschrijding van het krediet 'Vervanging en renovatie wegen – 2023' voor een bedrag van € 58.000.

Toelichting B – Voorwaardencriterium

Bij dit criterium gaat het om toepassing van de eisen en voorwaarden die worden gesteld aan financiële (beheers)handelingen. Die eisen en voorwaarden hebben betrekking op doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden bewijsstukken, recht, hoogte en duur. Wij hebben vastgesteld dat er onrechtmatigheden zijn voor een bedrag van € 698.587 en onduidelijkheden voor een bedrag van € 316.955. Deze bedragen zijn binnen de verantwoordingsgrens. De onrechtmatigheden zijn ontstaan door het niet juist en volledig toepassen van de inkoop- en aanbestedingsregels.

Nummer	Crediteur	Opdracht	Onrechtmatig 2023	Onduidelijkheden 2023	Toelichting
1	Circle Software Group BV	Zaaksysteem	50.319		Betreft de aanschaf van zaaksysteem dat Europees aanbesteed had moeten worden. Bestedingen > EU-aanbestedingsgrens. De bestedingen over 2023 zijn € 50.319.
2	Centric Netherlands BV	Key2Financiën	69.480		Leusen is penvoerder BUNP FIN. Verlengen contract K2F 2023-2025. Het contract K2F liep eind 2022 af. Het college heeft besloten om (nog) geen aanbesteding op te starten, maar het contract voor 3 jaar te verlengen. Totale besteding over 3 jaar is € 69.480.
3	JS Consultancy Detaching B.V.	Inhuur adviseur RO	174.945		Individuele inhuuropdracht t/m 30-06-2024. Totale bestedingen > EU-aanbestedingsgrens. Had EU-aanbestede moeten worden. De bestedingen over 2023 zijn € 174.945.
4	Public Support Groep	Inhuur jurist	133.672		Individuele inhuuropdracht t/m 30-06-2024. Totale bestedingen > EU-aanbestedingsgrens. Had EU-aanbestede moeten worden. De bestedingen over 2023 zijn € 133.670.
5	Adecco Industrial Flex Solutions B.V.	Inhuur receptionisten/telefonisten	114.099		De opdrachten worden gezien als 1 opdracht (homogene inkoop) en komt daarmee boven het EU-drempelbedrag. De bestedingen over 2023 zijn € 114.099.
6	NuFlex Overheid B.V.	Inhuur medewerkers Burgerzaken	156.072		De opdrachten worden gezien als 1 opdracht (homogene inkoop) en komt daarmee boven het EU-drempelbedrag. De bestedingen over 2023 zijn € 156.072.
7	Recruitment Partners VC	Inhuur recruiters team BUNP		146.475	Onvoldoende controle-informatie beschikbaar. De bestedingen over 2023 worden meegenomen als onduidelijkheid € 146.475.
8	SoftwareOne Netherlands B.V.	Software		120.166	Onvoldoende controle-informatie beschikbaar. De bestedingen over 2023 worden meegenomen als onduidelijkheid € 120.166.
9	V.O.F. Gebr. van Ravenhorst Boomverzorging	Kap/snoeiwerkzaamheden		50.314	Onvoldoende controle-informatie beschikbaar. De bestedingen over 2023 worden meegenomen als onduidelijkheid € 50.314.
	TOTAAL		698.587	316.955	

Aanbevelingen aanbestedingen

Vanwege het belang van het voldoen aan de Europese aanbestedingsregels zijn er verbeteringen noodzakelijk van preventieve controlemaatregelen in het inkoopproces. De interne inkoopregels worden niet altijd nageleefd. Binnen de organisatie moet het bewustzijn van een goede inschatting van de omvang van een inkoopopdracht en de looptijd van een overeenkomst vergroot worden. Ook tussentijds moet het bewustzijn er zijn dat niet elke verlenging van een opdracht mogelijk is, omdat daarmee soms inkoopgrenzen overschreden worden. Verplicht opstellen inkoopstrategie en bewustzijn wie bevoegd is deze vast te stellen. Verder moet deze informatie goed vastgelegd worden in een inkoopchecklist, want dat is de basis voor het bepalen van de aanbestedingsprocedure. Voor deze checklist moet (verplicht) de inkooptool van IBMN gebruikt worden. IBMN kan dan op afstand ook meekijken met deze inkoopchecklisten. Tot slot adviseren wij een centrale vastlegging van de inkoopstukken en een actualisatie van het contractenregister.

Toelichting C – Misbruik- en oneigenlijk gebruik

Misbruik is het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens. Met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te ontvangen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Oneigenlijk gebruik is het door het aangaan van rechtshandelingen en/of feitelijke handelingen, ontvangen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de tekst van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

Voor Misbruik en oneigenlijk gebruik zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd maar wel onduidelijkheden voor een bedrag van € 168.000 ten aanzien van invorderingen ten aanzien van de uitvoering van de bijstandsregelingen.

Aanbeveling M&O

En aantal processen is uitbesteed. Gemeente Leusden heeft geen inzicht in het M&O beleid van de organisaties en kan niet beoordelen of er sprake is van misbruik of oneigenlijk gebruik bij de uitbesteede processen. Voor 2024 zijn we voornemens tot betere afstemming en afspraken te maken m.b.t. M&O beleid met de externe partijen waaraan we processen hebben uitbesteed.

Conclusie

Het totaal aan afwijkingen bedraagt € 1.170.000 en onduidelijkheden € 485.000 blijft binnen de verantwoordingsgrens van € 3.153.000. Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties voldoende rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Paragraaf F Verbonden Partijen

Visie op verbonden partijen in relatie tot de doelstellingen van de gemeente

De gemeente wil beoogde doelen zoals opgenomen in de begroting optimaal realiseren. Een optimale borging van het publieke belang is daarbij essentieel. Soms zoeken we daarbij naar samenwerking met derden of beleggen we de uitvoering extern via subsidiëring of inkoop.

Een specifieke vorm van externe uitvoering is de verbonden partij. Soms volgt dit uit wetgeving, bijvoorbeeld bij de Veiligheidsregio's en de Regionale Uitvoeringsdiensten. Soms nopen de ontwikkelingen van schaalvergroting en nieuwe gemeentelijke taken tot regionale samenwerking voor de uitvoering van deze taken.

Kenmerken van Verbonden Partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een *bestuurlijk belang* en *financieel belang* heeft. Dit betreft enerzijds de publiekrechtelijke gemeenschappelijke regelingen en anderzijds privaatrechtelijke deelnemingen in vennootschappen, verenigingen en stichtingen.

Onder een *bestuurlijk belang* wordt verstaan: een zetel in het bestuur van de verbonden partij, of het hebben van stemrecht. Met een *financieel belang* wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij of wanneer de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Als de financiële relatie alleen bestaat uit gemeentelijke bijdragen in de vorm van inkomens- of vermogensoverdrachten zoals een subsidie, dan is er geen sprake van een financieel belang. Deze relaties zijn daarom niet in deze paragraaf opgenomen.

Verbonden partijen dienen een publiek, openbaar belang. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak en ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen in de (beleids)programma's.

Lokale en regionale sturing op Verbonden Partijen

Het laten uitvoeren van taken door Verbonden Partijen heeft het risico dat de democratische controle niet optimaal is. Bij de realisering van beoogde gemeentelijke doelen is een optimale borging van het publieke belang echter essentieel. Sinds 2015 is (op initiatief van de Leusdense raad) daarom een regionale werkwijze voor de sturing en controle op verbonden partijen van kracht. De werkwijze is in 2014 regionaal opgenomen in het Manifest Verbonden Partijen, dat is ondertekend door 10 gemeenteraden uit de regio Zuid-Oost Utrecht. Krachtens de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) moeten verbonden partijen jaarlijks vóór 30 april een kadernota met algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het volgende begrotingsjaar en de voorlopige jaarrekening aan de deelnemende gemeenteraden aanbieden. De kadernota is vooral van belang bij voorgenomen inhoudelijke of financiële wijzigingen. In de regionale werkwijze worden de verbonden partijen verzocht hun kadernota uiterlijk op 31 januari in te dienen, zodat de raad nog een zienswijze op voorgestelde wijzigingen kan indienen vóórdat het algemeen bestuur van de verbonden partij de conceptbegroting vaststelt. Zo wordt het zwaartepunt van sturing door de raad meer vooraan in de beleids- en begrotingscyclus geplaatst.

De raad heeft per verbonden partij twee rapporteurs benoemd. Zij volgen namens de hele raad de ontwikkelingen bij de verbonden partij nauwgezet en informeren de raadsfracties.

Beheersingsmethodiek voor verbonden partijen

De gemeente monitort de verbonden partijen door het beoordelen van management- en bestuursrapportages en de begrotingen en jaarrekeningen van de betreffende instellingen. Het college rapporteert de raad gedurende het jaar in de P&C-documenten over relevante ontwikkelingen zoals het aangaan of beëindigen van verbonden partijen, wijzigingen in de doelstellingen, nieuwe financiële risico's en beleidswijzigingen in de uitvoering van de taken.

Overzicht verbonden partijen en deelnemersbijdragen 2023

	Naam	Programma begroting	Juridische rechtsvorm	Bijdrage 2023
1	Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Bestuur	Gemeenschappelijke regeling	€ 1.860.000
2	GGD regio Utrecht (GGDrU)	Bestuur en Samenleving	Gemeenschappelijke regeling	€ 1.333.700
3	Afval Verwijdering Utrecht (AVU)	Leefomgeving	Gemeenschappelijke regeling	€ 680.600
4	GBLT (belastingen)	Bestuur	Gemeenschappelijke regeling	€ 529.300
5	Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)	Bestuur en Leefomgeving	Gemeenschappelijke regeling	€ 680.600
6	Regionale Werkvoorziening Amersfoort e.o. (RWA)	Samenleving	Gemeenschappelijke regeling	€ 1.471.000
7	Amfors Holding BV	Samenleving	Vennootschap (BV)	€ 0
8	Vitens	Bestuur	Vennootschap (BV)	€ 0
9	Centrumregeling afvalwaterketen en grondwater	Leefomgeving	Centrumregeling	€ 8.400
10	VvE Atlas	Leefomgeving	Vereniging	€ 12.500
11	VvE Antares	Leefomgeving	Vereniging	€ 31.300
12	VvE Huis van Leusden	Leefomgeving	Vereniging	€ 12.500
13	Inkoopbureau Midden Nederland (IBMN)	Bestuur	Stichting	€ 83.900
14	Samenwerking Bedrijfsvoering BLNP	Bestuur	Regeling zonder meer	
	TOTAAL BIJDAGEN 2023			€ 6.703.800

Financieel belang

In totaal is in 2023 door Leusden een deelnemersbijdrage aan de verbonden partijen van ruim € 6,7 miljoen betaald. Dit is circa 9% van de totale gemeentebegroting. Het grootste deel van deze bijdrage is gekoppeld aan afgenomen producten en diensten. Het resterende deel betreft een bijdrage naar rato van het aantal inwoners of woningen.

Gegevens per verbonden partij

1. Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vestigingsplaats:	Utrecht
Juridische rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling

<i>Deelnemers:</i>	Alle gemeenten in de provincie Utrecht en de Meldkamer Ambulancezorg (MKA). De politie Eenheid Midden Nederland is aan de veiligheidsregio verbonden door een convenant.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Burgemeester G.J. Bouwmeester
<i>Doel deelname:</i>	Uitvoering brandweerzorg, organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening bij rampen. Noodhulpverlening in de regio Utrecht.
<i>Openbaar belang:</i>	Adequate brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Alle burgemeesters van de 26 Utrechtse gemeenten hebben zitting in het algemeen bestuur.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma veiligheid
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2023:</i>	€ 1.860.000
<i>Financieel belang:</i>	Jaarlijkse inwonersbijdrage op basis van verhoudingen van budgetten binnen het gemeentefonds, de zgn. “ijkpuntscores”
<i>Financieel belang in %:</i>	ca. 1,9%
<i>Resultaat over 2023:</i>	€ 4.510.000
<i>Eigen vermogen eind 2023:</i>	€ 28.319.000
<i>Vreemd vermogen eind 2023:</i>	€ 49.831.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Formatie- en/of frictiekosten door de Omgevingswet Implementatie programma 'Toekomstbestendige Brandweer' Overige (onvoorziene) exploitatierisico's

2. GGD regio Utrecht (GGDrU)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Zeist
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke Regeling
<i>Deelnemers:</i>	Alle gemeenten in de provincie Utrecht
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder M. Treep
<i>Doel deelname:</i>	Het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van openbare gezondheidszorg. De dienst voert wettelijke basistaken en op lokaal beleid gebaseerde keuzetaken uit.
<i>Openbaar belang:</i>	- Invulling geven aan de wettelijke rol bij crisis en rampen; - Bevorderen van een goede basisgezondheid en gelijke kansen op gezondheid voor de inwoners, onder meer door preventie.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke gemeente is met een lid vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur (met uitzondering van gemeente Utrecht) en ook in de bestuurscommissie.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Veiligheid Domein Samenleving – programma Sociaal Domein
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2023:</i>	€ 1.333.700
<i>Financieel belang:</i>	De kosten van de wettelijke basistaken worden bij alle deelnemers in rekening gebracht; keuzetaken alleen bij de gemeenten waarvoor de taken zijn uitgevoerd.
<i>Financieel belang in %:</i>	ca. 2,7%
<i>Resultaat over 2023:</i>	€ 1.341.000
<i>Eigen vermogen eind 2023:</i>	€ 4.619.000
<i>Vreemd vermogen eind 2023:</i>	€ 8.301.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	De verhouding tussen de vaste (inwoner)bijdrage en de maatwerk-opbrengsten moet zodanig zijn, dat de GGDrU in de financieringsstructuur een eventuele daling van maatwerkinkomsten zelf kan opvangen.

3. Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Soest
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	De Utrechtse gemeenten
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder W. Vos
<i>Doel deelname:</i>	Zorgdragen voor een goede, reguliere en milieuverantwoorde verwijdering van door de Utrechtse gemeenten ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen.
<i>Openbaar belang:</i>	Zorgen voor overslag, transport en hoogwaardige verwerking van huishoudelijk afval en grondstoffen; de contractvorming en het -beheer hiertoe; monitoring van de samenstelling van het huishoudelijk restafval; advisering en communicatieve (campagnes) en beleidsmatige ondersteuning van de deelnemende gemeenten
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemer heeft een zetel in het Algemeen Bestuur.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Leefomgeving – programma Duurzaamheid
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2023:</i>	€ 680.600
<i>Financieel belang:</i>	Baten en lasten worden 100% aan de deelnemers doorberekend. De GR heeft een 100% belang in de NV Afvalverwijdering Utrecht (en is zo hoofdelijk aansprakelijk voor eventuele omzetbelastingsschulden van de NV), en een minderheidsbelang in de NV Rova Holding.
<i>Financieel belang in %:</i>	ca. 1,7%
<i>Resultaat over 2023:</i>	€ 215.900
<i>Eigen vermogen eind 2023:</i>	€ 0
<i>Vreemd vermogen eind 2023:</i>	€ 15.324.000

<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Normale bedrijfsrisico's zoals rente-, krediet, debiteuren- en investeringsrisico's.
---	--

4. GBLT (Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus – Tricijn)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Zwolle
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	Vijf waterschappen en zeven gemeenten, te weten Bunschoten, Dalfsen, Dronten, Nijkerk, Leusden, Ommen en Zwolle.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder F.M. de Wit
<i>Doel deelname:</i>	Een efficiënte en effectieve heffing en invordering van gemeentelijke belastingen (en waterschap belastingen) en uitvoering van WOZ-taken op een hoog kwaliteitsniveau tegen zo laag mogelijke kosten.
<i>Openbaar belang:</i>	Juiste en klantgerichte uitvoering van gemeentelijke belastingverordeningen en kwijtscheldingsregels en waardering onroerende zaken.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemer heeft met één bestuurslid zitting in het Algemeen Bestuur.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerking
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2023:</i>	€ 529.300
<i>Financieel belang:</i>	De grondslagen voor de gemeentelijke bijdrage zijn waar mogelijk ontleend aan de Basisregistratie Personen en Woz-basisregistratie (aantallen inwoners en Woz-objecten).
<i>Financieel belang in %:</i>	ca. 2,5%
<i>Resultaat over 2023:</i>	€ 0 (sluitende exploitatie na bijdragen deelnemers)
<i>Eigen vermogen eind 2023:</i>	€ 0
<i>Vreemd vermogen eind 2023:</i>	€ 4.117.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	GBLT beschikt in principe niet over eigen (weerstand)vermogen; financiële resultaten worden verrekend met de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling.

5. Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Utrecht
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht, Woudenberg, en de provincie Utrecht.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder W. Vos
<i>Doel deelname:</i>	Uitvoeren van milieutaken op het gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving voor de deelnemende gemeenten.
<i>Openbaar belang:</i>	Het behartigen van de belangen van de deelnemers tezamen en van iedere deelnemer afzonderlijk op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het

	zorgdragen van een goede, klantvriendelijke en efficiënte uitvoering van de opgedragen milieutaken.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemer heeft een zetel in het Algemeen Bestuur.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur - programma Veiligheid Domein Leefomgeving – programma Duurzaamheid
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2023:</i>	€ 680.600
<i>Financieel belang:</i>	ca. 2,7%
<i>Resultaat over 2023:</i>	€ 302.000
<i>Eigen vermogen eind 2023:</i>	€ 1.517.000
<i>Vreemd vermogen eind 2023:</i>	€ 1.120.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Ziekteverzuim, krappe arbeidsmarkt, loon- en prijsstijgingen, overdracht bodemtaken, wijzigingen door de Omgevingswet, verkenning naar 1 omgevingsdienst in de provincie Utrecht.

6. Regionaal Sociaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en Omstreken (RWA)

<i>Vestigingsplaats:</i>	Amersfoort
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder M. Treep
<i>Doel deelname:</i>	Het uitvoeren van alle gemeentelijke taken die voortvloeien uit de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en de daarmee verband houdende voorschriften en regelingen.
<i>Openbaar belang:</i>	Het realiseren van voldoende passend werk voor mensen met een WSW-indicatie.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Elke deelnemende gemeente is in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Werk en Inkomen.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Samenleving – programma Sociaal Domein
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2023:</i>	€ 1.471.000
<i>Financieel belang:</i>	De gemeente stelt de ontvangen rijksbijdrage WSW volledig ter beschikking aan RWA. Daarnaast draagt elke gemeente naar rato bij in een eventueel negatief exploitatiesaldo.
<i>Financieel belang in %:</i>	ca. 6,07%

<i>Resultaat over 2023:</i>	Resultaat RWA (Wsw-resultaat): -/- € 3,013 miljoen (in 2022) Dit wordt aangezuiverd met het bedrijfsresultaat van Amfors ad € 2,045 miljoen. Het per saldo negatieve resultaat is door de gemeenten aangezuiverd met € 1,468 miljoen (waarvan Leusden € 89.000). Per saldo € 0,5 miljoen positief (in 2022)
<i>Eigen vermogen eind 2023:</i>	€ 1.197.000 (eind 2022)
<i>Vreemd vermogen eind 2023:</i>	€ 9.704.000 (eind 2022)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Het resultaat van RWA is enerzijds afhankelijk van de Rijkssubsidie. Het macrobudget waarop deze Rijkssubsidie is gebaseerd, gaat uit van een hogere uitstroom van het aantal SW-ers dan in werkelijkheid plaatsvindt, waardoor de Rijkssubsidie eerder afneemt dan wenselijk. Het resultaat van RWA is anderzijds afhankelijk van de opbrengst van Amfors. Amfors heeft te maken met afnemende productiviteit door vergrijzing van medewerkers. Amfors moet daarop voldoende (kunnen) anticiperen om de opbrengsten op niveau te houden.

7. Amfors Holding

<i>Vestigingsplaats:</i>	Amersfoort
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Besloten Vennootschap
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg.
<i>Gemeentelijk aandeelhouder</i>	Wethouder M. Treep
<i>Doel deelname:</i>	Instandhouding van werkbedrijven waarheen werknemers van RWA gedetacheerd worden om te (leren) werken.
<i>Openbaar belang:</i>	Het realiseren van voldoende passend werk voor mensen met een SW-indicatie.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	De portefeuillehouders Financiën uit de deelnemende gemeenten zijn aandeelhouder van Amfors Holding. Zij controleren begroting, jaarrekening en beleidsplannen. Daarnaast is er een Raad van Commissarissen bestaande uit personen zonder bestuurlijke binding met de gemeenten.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Samenleving – programma Sociaal Domein
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2023:</i>	€ 0
<i>Financieel belang:</i>	De gemeente Leusden bezit aandelen Amfors.
<i>Financieel belang in %:</i>	ca. 6,07%
<i>Resultaat over 2023:</i>	€ 0. Betreft resultaat na aanzuivering tekort aan RWA van € 2.045 miljoen (in 2022)
<i>Eigen vermogen eind 2023:</i>	€ 2.500.000 (eind 2022)
<i>Vreemd vermogen eind 2023:</i>	€ 5.087.000 (eind 2022)

<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Door het dalende aantal SW-ers bij RWA en een afnemende rijksbijdrage moeten de toenemende kosten bij RWA worden opgevangen door een hoger netto resultaat van Amfors. De gemeente is erg afhankelijk van het behalen van de operationele resultaten van Amfors, die ter aanvulling van het negatief subsidieresultaat RWA nodig is om zodoende de gemeente niet meer te laten bijdragen.
---	---

8. Vitens

<i>Vestigingsplaats:</i>	Zwolle
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Naamloze vennootschap.
<i>Deelnemers:</i>	Vitens heeft honderdtien aandeelhouders, die gezamenlijk 5.777.247 aandelen bezitten.
<i>Bestuurlijke vertegenwoordiger:</i>	Wethouder J. Kramer
<i>Doel deelname:</i>	Zeggenschap op basis van het aantal aandelen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
<i>Openbaar belang:</i>	Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf in Nederland en verzorgt de levering van drinkwater aan haar 5,7 miljoen klanten waaronder in gemeente Leusden. Vitens wil daarbij op duurzame basis een uitstekende kwaliteit drinkwater leveren met de daarbij behorende dienstverlening.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	De gemeente is aandeelhouder. De wethouder is aandeelhouder namens de gemeente Leusden.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerking
	Gemeente Leusden heeft sinds 2006 een aandelenportefeuille van 25.902 aandelen € 1,00 Vitens.
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2023:</i>	€ 0
<i>Financieel belang in %:</i>	Ongeveer 0,5% i.c.€ 25.902. Gemeente Leusden heeft sinds 2006 een aandelenportefeuille van 25.902 aandelen Vitens met een nominale waarde van € 1,00 per stuk.
<i>Resultaat over 2023:</i>	€ 27.200.000. Over het jaar 2023 zal geen dividend worden uitgekeerd.
<i>Eigen vermogen eind 2023:</i>	€ 677.700.000
<i>Vreemd vermogen eind 2023:</i>	€ 1.107.200.000
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	De financiële risico's zijn zeer beperkt. Er is geen verplichte afdekking van een eventueel tekort; aandeelhouders van een NV zijn niet aansprakelijk voor de schulden van een NV.

9. Centrumregeling afvalwaterketen en grondwater

<i>Vestigingsplaats:</i>	Apeldoorn
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Regeling zonder meer
<i>Deelnemers:</i>	College van burgemeester en wethouders van de gemeenten Amersfoort, Baarn, Barneveld, Brummen, Bunschoten, Ede, Epe, Ermelo, Leusden, Nijkerk, Putten, Renkum, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Soest, Veenendaal, Woudenberg. En het College van dijkgraaf en heemraden van Waterschap Vallei en Veluwe.
<i>Bestuurlijk vertegenwoordiger:</i>	Wethouder J. Kramer

<i>Doel deelname:</i>	Metten en monitoren van het functioneren van gemeentelijk rioolstelsel, het stedelijk oppervlaktewatersysteem en grondwater is een relatief beperkte taak die specialistische kennis, vaardigheden en systemen vraagt. Deze zogenaamde 'snippertaak' hebben we in gezamenlijkheid met andere gemeenten en het waterschap belegd bij de centrumorganisatie. Deze centrumorganisatie heeft een Uitvoeringsteam (UVT) opgericht, dat deze taken efficiënt uitvoert. Het UVT helpt ons bij het op peil houden van onze kennis, en het zicht houden op ons eigen stelsel met complexe technieken en analyses.
<i>Algemeen belang:</i>	De gemeente is verplicht om het functioneren van ons rioolstelsel, oppervlaktewater en grondwater te monitoren. Inzicht in het systeem is ook belangrijk om onderbouwde keuzen te maken voor maatregelenpakketten/strategiën om de conditie van deze systemen op orde te houden, ook als de omstandigheden wijzigen (denk aan klimaatveranderingen).
<i>Bestuurlijk belang:</i>	De deelnemende gemeenten en het waterschap behouden hun eigen bestuurlijke structuur, bevoegdheden en verantwoordelijkheden (Art 2 lid 6 van de Centrumregeling).

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Leefomgeving – programma Water, riolering en klimaatadaptatie
<i>Gemeentelijke bijdrage 2023:</i>	€ 8.400
<i>Financieel belang:</i>	Het Waterschap betaalt 1/3 deel en de deelnemende gemeenten betalen 2/3 deel, waarbij van de centrumregeling worden verdeeld naar rato van inwoneraantallen.
<i>Financieel belang in % Leusden:</i>	De bijdrage van Leusden aan de kosten van het basispakket bedraagt ca. 3%
<i>Financieel resultaat VP:</i>	De Centrumregeling sluit uit dat problemen ontstaan met betrekking tot mededinging/markt en overheid. Met het inzetten van het uitvoeringsteam worden specialistische (snipper)taken efficiënt uitgevoerd en kunnen betere investeringsbeslissingen genomen worden. Bovendien wordt kennis opgebouwd van het gebied en de werking van het afvalwatersysteem waardoor de kwaliteit toeneemt en kwetsbaarheid, door onvoldoende technisch personeel, afneemt. Inhoudelijk en financieel geeft een Centrumregeling weinig verschil voor de individuele gemeenten ten opzichte van de voorgaande samenwerkingsovereenkomst. De voorgestelde Centrumregeling is met betrekking tot toe- en uittreding even flexibel als de huidige samenwerkingsovereenkomst. In deze regeling wordt één centrumorganisatie aangewezen die namens de samenwerkingspartners de bevoegdheden uitoefent. Er wordt geen nieuw lichaam en bestuur opgericht. Deze regeling is geschikt voor het gemeenschappelijk organiseren van uitvoerende taken.
<i>Eigen vermogen VP:</i>	€ 0
<i>Vreemd Vermogen VP:</i>	€ 0
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	De financiële gevolgen zijn beperkt. De gemeente Leusden levert vanuit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) een bijdrage aan deze centrumregeling.

10. VvE Atlas

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Leefomgeving, accommodaties
<i>Doel:</i>	De gemeente Leusden is eigenaar van de scholen, de gymzaal en de BSO ruimte in MFC Atlas. De Vereniging van Eigenaren is opgericht voor het beheer en onderhoud van de gemeenschappelijke delen.
<i>Betrokkenen:</i>	Gemeente Leusden, Stichting Omthuis en gebruikers waaronder Voila, Cordeo en Human Kind.
<i>Openbaar belang:</i>	Het beheren en exploiteren van de gemeenschappelijke delen van VvE Atlas.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Het behartigen van de belangen van de gemeente Leusden als gedeeltelijke eigenaar van het complex. De VvE wordt bestuurd door stichting Omthuis.

	De concerncontroller is door het college van B&W gemachtigd om namens de gemeente het stemrecht in de VvE uit te oefenen.
<i>Aandelen belang:</i>	In de splitsingsakte is vastgelegd dat de gemeente voor 52% eigenaar is (appartementenindex 1: onderwijs, gymzaal en BSO) en stichting Omthuis 48% (appartementenindex 2: woningen).
<i>Financieel belang:</i>	Jaarlijks wordt de begroting van de VvE besproken en vastgesteld door de Algemene Leden Vergadering.
<i>Gemeentelijke bijdrage 2023:</i>	€ 12.500
<i>Ambtelijke benoemingen:</i>	De concerncontroller vertegenwoordigt de gemeente tijdens de ledenvergaderingen. Twee financieel medewerkers van de gemeente Leusden vormen de kascommissie van de VvE.

11. VvE MFC Antares

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Leefomgeving, accommodaties
<i>Doel</i>	De gemeente Leusden is eigenaar van de sportzaal in MFC Antares. De Vereniging van Eigenaren is opgericht voor het beheer en onderhoud van de gemeenschappelijke delen.
<i>Betrokkenen:</i>	Stichting Omthuis en gemeente Leusden. Als gebruikers Voila, Real-gym, Leusden ZET, horeca exploitant.
<i>Openbaar belang:</i>	Het beheren en exploiteren van de gemeenschappelijk delen van VvE Antares.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Het behartigen van de belangen van de gemeente Leusden als gedeeltelijke eigenaar van het complex. De VvE wordt bestuurd door Stichting Omthuis.
<i>Aandelen belang:</i>	In de splitsingsakte is vastgelegd dat de gemeente voor 12,5% eigenaar is (appartementenindex 5: sportzaal) en de stichting Omthuis voor 87,5% (Onderwijs, Horeca, kinderopvang, commercieel en woningen).
<i>Financieel belang:</i>	Jaarlijks wordt de begroting van de VvE besproken en vastgesteld door de Algemene Leden Vergadering.
<i>Gemeentelijke bijdrage 2023:</i>	€ 31.300
<i>Ambtelijke benoemingen:</i>	De beleidsadviseur vastgoed is door het college van B&W gemachtigd om namens de gemeente het stemrecht in de VvE uit te oefenen. Twee financiële medewerkers van de gemeente Leusden vormen de kascommissie van de VvE.

12. VvE Huis van Leusden

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur, dienstverlening
<i>Doel:</i>	De gemeente is eigenaar van kantoorruimte op de begane grond en de 1e en 2e verdieping van het Huis van Leusden. De Vereniging van Eigenaren is opgericht voor het beheer en onderhoud van de gemeenschappelijke delen.
<i>Betrokkenen:</i>	Gooi & Eemland VvE Beheer en Advies (bestuurder en beheerder), Gemeente Leusden (appartementenrecht 1: eigenaar van kantoorruimte op de begane grond, 1e en 2e verdieping. Stichting Omthuis: eigenaar van de stallingsruimten en bergingen in het souterrain van gebouw, (zorg)woonruimten op de 1e tot en met de 5e verdieping van het gebouw.
<i>Openbaar belang:</i>	Het beheren en exploiteren van de gemeenschappelijk delen van VvE Huis van Leusden.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	Het behartigen van de belangen van de gemeente Leusden als gedeeltelijke eigenaar van het complex. De VvE wordt bestuurd door Gooi & Eemland VvE Beheer en Advies.
<i>Aandelen belang:</i>	In de splitsingsakte is vastgelegd dat de gemeente voor 27,7% eigenaar is.
<i>Financieel belang:</i>	Jaarlijks wordt de begroting van de VvE besproken en vastgesteld door de Algemene Leden Vergadering.
<i>Gemeentelijke bijdrage 2023:</i>	€ 12.500
<i>Ambtelijke benoemingen:</i>	De beleidsadviseur vastgoed vertegenwoordigt de gemeente tijdens de ledenvergaderingen.

13. Inkoopbureau Midden Nederland

<i>Vestigingsplaats:</i>	Vianen
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Stichting
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten IJsselstein, Leusden, Molenlanden, Montfoort, Scherpenzeel, Vijfheerenlanden, Woudenberg, GR Avres, GR RMN.
<i>Doel deelname:</i>	Het behalen van financiële, kwalitatieve en procesmatige voordelen voor de leden door inkoop in te zetten als strategisch en tactisch instrument voor waarde creatie.
<i>Openbaar belang:</i>	Professionalisering inkoopproces voor deelnemende gemeenten.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	In het bestuur van de stichting wordt de gemeente vertegenwoordigd door de gemeentesecretaris.

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerking
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2023:</i>	De gemeente heeft zich contractueel vastgelegd tot een minimale dienstenaafname ter hoogte van € 30.000. In totaal werd in 2023 voor € 83.900 aan diensten afgenomen van het IBMN.
<i>Financieel belang:</i>	Op basis van de afgesloten dienstverleningsovereenkomst worden - rekening houdend met de minimale afnameverplichting – uren op basis van feitelijke afname vergoed aan het IBMN.
<i>Financieel belang in %</i>	De gemeente Leusden draagt met haar bijdrage voor circa 10% bij in de totale opbrengsten van het IBMN.
<i>Resultaat over 2023:</i>	€ -/- 2.042 (in 2022)
<i>Eigen vermogen eind 2023:</i>	€ 202.300 (eind 2022)
<i>Vreemd vermogen eind 2023:</i>	€ 97.800 (eind 2022)
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	Niet realiseren van doelstelling van kostendeckendheid organisatie IBMN (regulier bedrijfsvoeringsrisico IBMN).

14. Samenwerking Bedrijfsvoering BLNP

<i>Vestigingsplaats:</i>	Bij gastgemeente (Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten), dit is wisselend afhankelijk van het onderwerp.
<i>Juridische rechtsvorm:</i>	Regeling zonder meer
<i>Deelnemers:</i>	De gemeenten Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten.
<i>Gemeentelijk aandeelhouder</i>	Burgemeester G. Bouwmeester
<i>Doel deelname:</i>	De meerwaarde van deze samenwerking zit onder meer in het samenvoegen van werkzaamheden en het gezamenlijk inzetten van de ambtelijke capaciteit. Daardoor kunnen we elkaar versterken. Dat komt uiteindelijk de dienstverlening aan onze inwoners ten goede.
<i>Openbaar belang:</i>	Doel is om op een aantal bedrijfsvoeringgebieden (Financiën, Juridische Zaken, HRM en ICT) structureel samen te werken.
<i>Bestuurlijk belang:</i>	De Regeling zonder meer heeft geen eigen rechtspersoonlijkheid, bestuur en begroting. Wel kent de organisatie een stuurgroep waarin de

	burgemeesters zitting hebben een regiegroep waarin de gemeentesecretarissen deelnemen.
--	--

<i>Programma in jaarrekening:</i>	Domein Bestuur – programma Samenwerken
<i>Gemeentelijke bijdrage in 2023:</i>	
<i>Financieel belang:</i>	De verdeelsleutel voor de BLNP-samenwerking is de verhouding van de optelsom van de omvang van het begrotingsdeel in hun huidige gemeentelijke begroting op de vier samenwerkingstaken ten aanzien van personeelskosten, kosten inhuur derden en ICT-kosten. Deze verhouding is: Bunschoten 16,33%, Leusden 28,95%, Nijkerk 35,54%, Putten 19,19%. Deze verhouding wordt toegepast op enerzijds gezamenlijke investeringen en anderzijds op te realiseren besparingen binnen de samenwerking.
<i>Financieel belang in %:</i>	28,95%
<i>Resultaat over 2023:</i>	De samenwerking is in de vorm van een Regeling zonder meer. Deze vorm kent geen eigen begroting en rekening. Daarom is er geen sprake van een financieel resultaat zoals dat wordt bedoeld bij verbonden partijen.
<i>Eigen vermogen eind 2023:</i>	De samenwerking heeft geen eigen vermogen, hiervoor dient het eigen vermogen van de afzonderlijke gemeenten.
<i>Vreemd vermogen eind 2023:</i>	De samenwerking heeft geen rechtspersoonlijk, kan daarom geen geldleningen sluiten en er is geen sprake van vreemd vermogen.
<i>Risico's voor financiële positie gemeente:</i>	We zetten met de samenwerking BLNP in op zowel minder meerkosten, besparingen als op de opbrengsten op de andere K's, zijnde; kwaliteit, kwetsbaarheid verminderen en kansen voor medewerkers. Er heeft een onderzoek plaatsgevonden naar het functioneren van de samenwerking. Hieruit kwam naar voren dat de huidige regeling zonder meer door regelgeving (fiscaal, AVG) niet meer helpend is als construct. Ook in de aansturing van medewerkers kent de regeling beperkingen.

Paragraaf G Grondbeleid

Belang en doelstelling paragraaf

De paragraaf grondbeleid heeft tot doel te informeren over het beleid rondom de ontwikkeling van grond binnen de gemeente. Met grondbeleid wordt bedoeld de beleidsafweging aangaande de grondproductie en de keuze in het daarbij wettelijke en gemeentelijke instrumentarium. Daarbij wil de gemeente transparant zijn over haar handelen en de juiste instrumenten bieden voor de realisatie van de ruimtelijke programma's die al zijn vastgesteld. Hoe de gemeente invulling geeft aan het grondbeleid is verder uitgewerkt in de Nota Grondbeleid 2020.

Grondbedrijf en planning- en controlcyclus

In de planning- en controlcyclus wordt de gemeenteraad jaarlijks drie keer geïnformeerd over de exploitatie van grond in de gemeente Leusden. Dat is op de volgende momenten:

1. In november via de paragraaf grondbeleid in de programmabegroting
2. In mei/juni via de Actualisatie Grondexploitaties
3. In juli via de paragraaf grondbeleid in de jaarrekening

Beleidskaders

De Nota Grondbeleid 2020 geeft kaders die moeten bijdragen aan een voldoende adequaat grondbeleid. Dit gelet op de ontwikkeling van Leusden en de rol en positionering van de gemeente Leusden in de samenleving, in het bijzonder het ruimtelijk domein. De financiële beleidskaders zijn geactualiseerd en in het najaar 2020 vastgesteld door de Raad. Deze is als onderdeel toegevoegd aan de Nota Grondbeleid 2020. Hierdoor beschikken we voor zowel het beleid als de financiële sturing over actuele beleidskaders.

In onderstaand model is aangegeven in welke nota's de kaders rondom het grondbeleid zijn vastgelegd en in welke documenten de wijze van uitvoering van het grondbeleid naar voren komt.

Sturing Grondbeleid		
Kaders	Nota grondbeleid 2020	Nota financiële beleidskaders grondbeleid 2020
	Kaderbrief Grondprijsbeleid	Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (2010)
	Nota Kostenverhaal 2019	
Uitvoering	Paragraaf Grondbeleid / Weerstandsvermogen	Begroting en jaarrekening
	Actualisatie grondexploitaties	Prijzenbrief Kostenverhaal 2019
	Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken, Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording)	Grondprijzenbrief

Ontwikkelingen

Omgevingswet

In relatie tot de ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet wordt verwezen naar domein 'Ruimte' in het jaarverslag.

Inflatie

Bij het herijken van de ramingen voor 2024 zijn de gewijzigde marktomstandigheden die in 2023 zowel aan de kosten- als opbrengstenkant zijn ontstaan in de ramingen per 1 januari 2024 verwerkt.

Notitie grondbeleid

Eind 2023 heeft de commissie BBV de vernieuwde Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken uitgebracht vanwege de invoering van de Omgevingswet. Naast aanpassingen in terminologie vanwege wijzigingen in wet- en regelgeving heeft de invoering van de Omgevingswet met name gevolgen voor de verslaggevingsaspecten bij faciliterend grondbeleid. Alle wijzigingen in de notitie die te maken hebben met de Omgevingswet treden in werking gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Alle overige wijzigingen treden in werking met ingang van begrotingsjaar 2025.

Relatie met programma's

Het grondbeleid van de gemeente Leusden houdt nauw verband met de diverse programma's in de begroting en jaarrekening van de gemeente Leusden.

Tabel – Relatie met grondbeleid	
Hoofdstuk	Relatie met grondbeleid
Programma Ruimte	Met grondopbrengsten kan infrastructuur worden aangelegd.
Programma Ruimte	Grondexploitatie genereert nieuw uit te geven bedrijfskavels, alsmede kavels voor detailhandel.
Programma Ruimte	De doelstellingen op het gebied van Ruimte en Wonen houden nauw verband met grondbeleid.

Financieel resultaat Grondbedrijf 2023

Het resultaat van het Grondbedrijf over het jaar 2023 bedraagt € 145.000 positief. Dit resultaat bestaat uit het saldo van:

- Tussentijdse winstnemingen grondexploitatie Buitenplaats van in totaal € 21.000 (voordeel)
- Afsluiting grondexploitatie Valleipark € 205.000 (voordeel)
- Toevoeging gereserveerde middelen in voorziening afgesloten complexen van € 10.000 (nadeel)
- De geraamde dekking voor de VpB-last 2023 is niet onttrokken uit de reserve grondbedrijf € 71.000 (nadeel)

Tussentijdse winstnemingen

Het BBV stelt gemeenten verplicht om op basis van de zogeheten PoC-methode (Percentage of Completion) tussentijdse winsten te nemen bij grondexploitaties met een voorzien positief resultaat. In 2023 is bij het project Buitenplaats tussentijdse winst genomen voor een totaalbedrag van € 21.000. Periodiek zal bij de vaststelling van de 'Actualisatie Grondexploitaties' worden voorgesteld om tot tussentijdse winstnemingen over te gaan.

Tussentijdse winstnemingen (x € 1.000)	Type	Actualisatie 2024
Buitenplaats	Actieve grondexploitatie	21
Totale tussentijdse winstneming		21

Verliesvoorzieningen

Conform het BBV dient de gemeente een verliesvoorziening te treffen voor negatieve grondexploitaties ter grootte van het geprognosticeerde verlies op netto contante waarde. Op dit moment is geen sprake van verlieslatende grondexploitaties met als gevolg dat er geen verliesvoorzieningen zijn getroffen.

Voorziening afgesloten complexen

Voor het in 2023 afgesloten project Valleipark is € 10.000 toegevoegd aan de voorziening afgesloten complexen om de naar verwachting in 2024 en verder nog te maken kosten op te kunnen vangen.

Bestemming Resultaat Grondbedrijf 2023

Wij stellen voor het, per saldo, positieve resultaat ad. € 145.000 als volgt te bestemmen:

- € 145.000 te storten in de Algemene Reserve Grondbedrijf.

Het besluit van de raad tot toevoeging/storting algemene reserve is opgenomen in het raadsvoorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2023.

Reserves grondexploitaties en weerstandsvermogen

(x € 1.000)	Stand 01-01-2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2023
Algemene Reserve Grondbedrijf	545	73	414	204
Totaal Reserves Grondbedrijf				204
Totale 'vrij beschikbare ruimte' binnen ARG vóór resultaatbestemming				204
Bij: Storting vanuit resultaat grondbedrijf 2023				145
Totale 'vrij beschikbare ruimte' binnen ARG na resultaatbestemming				349

Om eventuele risico's op te vangen dient de gemeente, alsmede het grondbedrijf, te beschikken over een weerstandsvermogen. Voor een toelichting op de actuele ratio weerstandsvermogen wordt verwezen naar de paragraaf 'Weerstandsvermogen en Risicobeheersing' in deze jaarrekening.

Actuele prognose te verwachten resultaten

In deze paragraaf Grondbeleid is de uitkomst van de projecten gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2024. Dit om een reëel beeld te geven van de huidige stand van zaken. Zie voor een nadere toelichting hierop het rapport Actualisatie Grondexploitaties 2024.

Te verwachten resultaten actief grondbeleid

De gemeentelijke activiteiten inzake grondexploitatie zijn te onderscheiden in zogenoemd actief en faciliterend grondbeleid. Bij actief grondbeleid voert de gemeente zelf alle fasen van de grondexploitatie uit: van de aankoop van de gronden en eventuele opstallen, sloop, bouwrijp en woonrijp maken tot en met de uitgifte/verkoop van de bouwkaal. De gemeente heeft de te ontwikkelen grond in eigen bezit.

Tabel - Verwachte resultaten actieve grondexploitaties (bouwgronden in exploitatie)						(bedrag x € 1.000)
Complex	Boekwaarde 31-12-2023	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (eindwaarde)	Geraamd resultaat (netto contante waarde)	Afsluiting per
Buitenplaats	464	53	583	66	65	31-12-2024
Larikslaan	390	25	478	63	62	31-12-2024
Hamersveldseweg	952	12	1.113	149	145	31-12-2024
Mastenbroek II	3.297	4.403	10.348	2.648	2.484	31-12-2026
Totaal	5.103	4.493	12.522	2.926	2.756	

Boekwaarde 31-12-2023	5.103
Nog te verwachten opbrengsten actieve grondexploitaties	12.522
Nog te verwachten kosten actieve grondexploitaties	4.493
Te verwachten winstsaldo (nominale waarde 1-1-2024) (negatief = verlies)	2.926
Reeds verwerkte verliesvoorzieningen 31-12-2023	0
Te verwachten te nemen winst 2024 en verder	2.926

De huidige boekwaarde ad. € 5,1 miljoen zal in de toekomst terugverdiend moeten worden door het genereren van de hierboven genoemde opbrengsten.

De eindconclusie is dat de te verwachten te nemen winst in komende jaren € 2,9 miljoen (eindwaarde) bedraagt voor de actieve grondexploitaties. Ten opzichte van de vorige actualisering (winstprognose 2,4 miljoen) is sprake van een lichte stijging van de verwachte winst met ongeveer 0,5 miljoen. Dit wordt vooral veroorzaakt door een stijging van het geraamde resultaat van het project Mastenbroek II.

Te verwachten resultaten faciliterend grondbeleid

Bij faciliterend grondbeleid is de bouwkaal in het bezit van een private partij (ontwikkelaar, particulier, etc.) en wordt deze door die partij ontwikkeld. De gemeente treedt enkel c.q. vooral op als overheid, die de plannen van private partijen faciliteert als daarvoor een bestemmingswijziging noodzakelijk is.

Tabel - Verwachte resultaten passieve grondexploitaties (faciliterend)						(bedrag x € 1.000)
Complex	Boekwaarde 31-12-2023	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (eindwaarde)	Geraamd resultaat (netto contante waarde)	Afsluiting per
Plantage	-590	121	208	677	652	31-12-2024
Groot Agteveld	-417	15	0	402	396	31-12-2024
Mastenbroek II	36	69	112	7	6	31-12-2026
	-971	205	320	1.086	1.054	

Boekwaarde 31-12-2023	-971
Nog te verwachten opbrengsten passieve grondexploitaties	320
Nog te verwachten kosten passieve grondexploitaties	205
Te verwachten winstsaldo (nominale waarde 1-1-2024) (negatief = verlies)	1.086
Reeds verwerkte verliesvoorzieningen 31-12-2023	0
Te verwachten te nemen winst 2024 en verder	1.086

De hierboven genoemde nog te verwachten kosten en opbrengsten volgen uit de geactualiseerde passieve grondexploitaties per 1 januari 2024. De eindconclusie is dat de te verwachten te nemen winst in komende jaren € 1.086.000 (eindwaarde) bedraagt voor de faciliterende grondexploitaties.

De totale nog te nemen winst (eindwaarde) op alle grondexploitaties wordt geraamd op € 4.068.000 (€ 2.928.000 + € 1.086.000).

Voorzieningen grondexploitaties

Tabel - Stand voorzieningen grondexploitaties			(bedragen x € 1.000)
	Stand 1-1-2023	Stand 31-12-2023	
Voorz. Afgesloten complexen	23	33	
Totaal voorzieningen	23	33	

Voorziening afgesloten complexen

Voor de afgesloten projecten De Biezenkamp en Valleipark worden naar verwachting in totaal nog € 33.000 aan kosten in de toekomst gemaakt. Hiertoe zijn middelen gereserveerd in de voorziening afgesloten complexen. In 2023 is € 10.000 toegevoegd aan deze voorziening.

Verliesvoorziening

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de gemeente een verliesvoorziening te treffen voor negatieve grondexploitaties ter grootte van het geprognosticeerde verlies op netto contante waarde. Op dit moment heeft de gemeente geen grondexploitaties met een negatief resultaat. Er hoeft derhalve ook geen verliesvoorziening te worden ingesteld.

Risico's per complex

Voor een nadere beschrijving van de risico's per complex kan worden verwezen naar de Actualisatie Grondexploitaties 2024, welke in mei 2024 ter vaststelling aan de raad is aangeboden. Hierin zijn de risico's benoemd (en waar mogelijk gekwantificeerd) die de gemeente loopt met de uitvoering van alle grondexploitaties.

Vennootschapsbelasting

De te betalen vennootschapsbelasting (vpb) door de gemeente wordt bepaald op het totaal van activiteiten die vennootschapsbelastingplichtig zijn. Deze lasten worden gedekt uit de algemene reserve grondbedrijf. Doordat de vennootschapslast gedekt wordt vanuit de algemene reserve grondbedrijf heeft het een budgettair neutraal effect.

Paragraaf H Wet Open Overheid (Woo)

Transparantie en Openbaarheid

In de afgelopen jaren is er steeds meer aandacht gekomen voor transparantie en openbaarheid binnen de overheid. Ook Gemeente Leusden werkt aan het vergroten van de transparantie en het verbeteren van de dienstverlening aan inwoners. Dit doet de gemeente onder andere door vragen te blijven beantwoorden, door steeds meer informatie uit eigen beweging openbaar te maken en door de volledigheid en toegankelijkheid van de beschikbare informatie te verbeteren.

Bij het uitwerken van de verschillende Woo-onderwerpen wordt zoveel mogelijk samengewerkt met de BLNP-gemeenten

Informatie- en Woo-verzoeken

Gemeente Leusden staat altijd open voor vragen van inwoners en andere belanghebbenden. De medewerkers van het klantcontactcentrum staan iedere werkdag klaar om vraagstellers door te verwijzen naar een collega. In het geval van specifieke informatievragen in de vorm van Woo-verzoeken, wordt allereerst door de Woo-contactpersoon contact met de aanvrager opgenomen om te beoordelen of de aanvrager zich bewust is van het feit dat alle opgevraagde informatie niet alleen met de indiener wordt gedeeld, maar ook openbaar wordt gemaakt. Binnen vier weken na ontvangst krijgt de indiener van het verzoek een bericht van de gemeente: het verzoek is beantwoord, het verzoek is (deels) afgewezen of er is meer tijd nodig voor de beantwoording van het verzoek.

In 2023 heeft Gemeente Leusden 31 Woo-verzoeken in behandeling genomen. De informatie wordt, voordat deze met de aanvrager wordt gedeeld, waar nodig geanonimiseerd en gecontroleerd op belastende teksten.

Actieve openbaarmaking van informatie

De Gemeente Leusden maakt verschillende soorten informatie online voor iedereen toegankelijk. Voorbeelden daarvan zijn lokale regelgeving, agenda's, stukken en vergaderdata van de gemeenteraad en de begroting en jaarrekening.

Ook de komende jaren gaat Gemeente Leusden aan de slag om opener en transparanter te worden. Dit proces wordt gedreven door vragen uit de samenleving en door nieuwe wetgeving. De komende jaren komt er stapsgewijs steeds meer informatie online beschikbaar. Denk hierbij bijvoorbeeld aan onderzoeken, adviezen van adviescommissies, convenanten en Woo-dossiers. Bewoners krijgen hierdoor steeds meer inzicht in de besluitvormingsprocessen binnen de gemeente.

Bewustwordingscampagne

Om aan de eisen die uit de Woo voortkomen te kunnen voldoen, zal Gemeente Leusden de informatiehuishouding beter op orde moeten brengen. Enerzijds moet hiervoor nieuw beleid worden opgesteld en oud beleid worden geactualiseerd. Anderzijds moeten de medewerkers zich beter bewust worden van het belang van een goede informatiehuishouding. Informatie die niet vindbaar is draagt niet bij aan transparantie. Zaakgericht werken is hierin een belangrijk thema. Via intranetberichten, cursussen, flyers, uitleg in team overleggen, etc. zal in 2024 en '25 door een projectteam gezorgd worden voor de uitwerking en uitvoering hiervan.

Jaarrekening

Overzicht van baten & lasten 2023

Baten & Lasten 2023 <i>bedragen x € 1.000</i>	Lasten			Baten			Saldo Gerealiseerde B&L
	Begroting primitief	Begroting na wijz.	Rekening	Begroting primitief	Begroting na wijz.	Rekening	
Exploitatie (zonder reserve boekingen)							
Domein Bestuur	5.643	6.814	6.866	308	421	596	-6.270
Domein Leefomgeving	18.876	20.237	20.118	8.775	9.595	10.222	-9.896
Domein Samenleving	31.959	41.091	39.707	5.448	14.892	15.014	-24.693
Domein Ruimte	4.874	6.609	5.512	2.399	3.920	3.140	-2.372
Algemene dekkingsmiddelen	3.020	753	1.039	55.036	57.498	59.390	58.351
Overhead	8.943	10.068	10.181	319	258	576	-9.605
Heffing VPB	71	71	-54	0	0	0	54
Onvoorzien	63	0	0	0	0	0	0
Totaal	73.449	85.643	83.369	72.285	86.584	88.938	5.569
Reserve stortingen en onttrekkingen							
Domein Bestuur	0	0	0	44	27	29	29
Domein Leefomgeving	2.980	2.970	2.300	3.851	3.804	3.090	790
Domein Samenleving	103	3.649	3.649	278	833	775	-2.874
Domein Ruimte	721	1.369	427	660	1.235	829	402
Algemene dekkingsmiddelen	0	15.221	15.222	-71	16.128	16.200	978
Overhead	0	118	118	135	288	288	170
Heffing VBP	0	0	0	71	71	0	0
Totaal	3.804	23.327	21.716	4.968	22.386	21.211	-505
Totaal inclusief reserve boekingen							
Domein Bestuur	5.643	6.814	6.866	352	448	625	-6.241
Domein Leefomgeving	21.856	23.207	22.418	12.626	13.399	13.312	-9.106
Domein Samenleving	32.062	44.740	43.356	5.726	15.725	15.789	-27.567
Domein Ruimte	5.595	7.978	5.939	3.059	5.155	3.969	-1.970
Algemene dekkingsmiddelen	3.020	15.974	16.261	54.965	73.626	75.590	59.329
Overhead	8.943	10.186	10.299	454	546	864	-9.435
Heffing VPB	71	71	-54	71	71	0	54
Onvoorzien	63	0	0	0	0	0	0
Totaal/Resultaat	77.253	108.970	105.085	77.253	108.970	110.149	5.064

Onvoorzien uitgaven algemeen

Er zijn geen uitgaven ten laste van onvoorzien gekomen.

Onvoorzien (x € 1.000)	2023
31.349 inwoners x € 2	63
Totaal raming onvoorzien algemeen primitieve begroting 2023	63

Aanwending onvoorzien (x € 1.000)	2023
Primitieve raming 2023	63
Aframing najaarsnota	-63
Totaal	0

Overzicht van baten & lasten per taakveld

Baten & Lasten taakvelden 2023		Lasten			Baten			Saldo
Bedragen x €1.000		Begroting	Begroting	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
		Primitief	na wijziging		Primitief	na wijziging		toev Begroting
0.1	Bestuur	1.779	2.209	2.240	-	-	120	89
0.10	Mutaties reserves	3.804	24.249	22.638	4.968	22.386	21.211	436
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	479	-922	-922	-	-	-	-
0.2	Burgerzaken	1.219	1.737	1.690	280	392	441	96
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	614	814	791	203	237	209	-5
0.4	Overhead	8.943	10.068	10.181	319	258	576	205
0.5	Treasury	230	230	232	254	651	929	276
0.61	OZB woningen	361	361	367	5.397	5.248	5.245	-9
0.62	OZB niet-woningen	-	-	-	3.575	3.482	3.542	60
0.64	Belastingen Overig	-	-	6	24	24	53	23
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	507	-	10	45.631	47.695	48.980	1.275
0.8	Overige baten en lasten	1.371	27	291	7	161	387	-38
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	71	71	-54	-	-	-	125
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.958	2.204	2.234	12	12	27	-15
1.2	Openbare orde en veiligheid	687	664	702	17	17	8	-47
2.1	Verkeer en vervoer	4.302	4.594	4.585	65	74	352	287
2.2	Parkeren	96	93	107	10	1	1	-14
2.5	Openbaar vervoer	30	24	26	-	-	-	-2
3.1	Economische ontwikkeling	21	22	22	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	21	270	70	-	2.284	26	-2.058
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	113	130	147	7	7	11	-13
3.4	Economische promotie	96	54	49	234	317	321	9
4.1	Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-	-	-	-
4.2	Onderwijshuisvesting	1.511	1.813	1.751	277	348	349	63
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.280	1.383	1.315	242	298	323	93
5.1	Sportbeleid en activering	456	594	527	20	180	175	62
5.2	Sportaccommodaties	3.213	3.562	3.675	1.335	1.407	1.735	215
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	361	454	365	29	29	33	93
5.4	Musea	20	20	20	-	-	-	-
5.5	Cultureel erfgoed	86	91	89	-	-	-	2
5.6	Media	492	522	517	-	29	28	4
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.307	2.568	2.318	64	311	304	243
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.501	6.503	6.181	58	8.584	8.563	301
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	4.051	4.217	4.095	-	-	38	160
6.3	Inkomensregelingen	6.572	8.475	8.899	4.988	5.004	5.096	-332
6.4	WSW en beschut werk	1.528	1.535	1.503	-	-	-	32
6.5	Arbeidsparticipatie	312	1.074	727	-	562	472	257
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	799	1.014	1.144	86	105	83	-152
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	5.111	-	-	89	-	-	-
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	71	1.907	1.983	-	28	14	-90
6.71B	Begeleiding (WMO)	-	1.483	1.466	-	-	-	17
6.71C	Dagbesteding (WMO)	6.899	598	597	-	-	-	1
6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-240	448	353	-	-	69	164
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	-	-	-	-
6.72A	Jeugdhulp begeleiding	-	1.343	1.310	-	-	-	33
6.72B	Jeugdhulp behandeling	217	4.071	4.079	-	-	-	-8
6.72C	Jeugdhulp dagbesteding	-	248	236	-	-	-	12
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	136	86	-	-	-	50
6.73A	Pleegzorg	-	-	-	-	-	-	-
6.73B	Gezinsgericht	-	1.780	1.459	-	-	-	321
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	-	-	-	-	-	-	-
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-	-	-	-	-	-	-
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	479	492	535	-	-	-	-43
6.74C	Gesloten plaatsing	-	555	439	-	-	-	116

6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-	-	-	-	-
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	35	22	22	-	-	-	-
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	144	79	62	-	-	-	17
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-	-	-	-	-
6.82A	Jeugdbescherming	846	781	506	-	-	-	275
6.82B	Jeugdreclassering	-	-	-	-	-	-	-
7.1	Volksgezondheid	1.223	1.612	1.575	20	157	224	104
7.2	Riolering	1.769	1.650	1.761	2.127	2.112	2.114	-109
7.3	Afval	3.076	3.161	3.290	3.987	3.981	4.127	17
7.4	Milieubeheer	2.769	2.791	2.405	587	1.013	904	277
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	114	118	151	47	47	58	-22
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.314	1.859	1.663	303	517	540	219
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.243	1.861	1.690	1.527	398	1.609	1.382
8.3	Wonen en bouwen	992	1.251	879	464	614	852	610
Totaal		77.253	108.970	105.085	77.253	108.970	110.149	5.064

Overzicht van incidentele baten & lasten

In onderstaande overzicht wordt inzicht gegeven in de incidentele baten en lasten 2023 per programma.

x € 1.000

Programma / Omschrijving	B/L	Primitief	Begroting na wijziging	Rekening
Bestuur				
Tijdelijke huisvesting brandweer/politie	L	0	20	20
Dekking alg. reserve en flexibel	B	0	-20	-20
Subtotaal bestuur		0	0	0

Programma / Omschrijving	B/L	Primitief	Begroting na wijziging	Rekening
Leefomgeving				
Energie- en warmtetransitie (CUP 2.1)	L	187	128	76
Dekking reserve met aangewezen bestemming	B	-228	-228	-228
Duurzaamheidsagenda (CUP 2.2)	L	30	16	16
Lokaal hitteplan (CUP 2.2)	L	80	35	22
Dekking 50% rioolheffing	B	-40	-25	-22
Dekking 50% reserve toekomst bestendige OR	B	-40	0	0
Beleid maatschappelijk vastgoed (CUP 2.3)	L	31	0	0
Beleid sport (CUP 2.4)	L	33	33	30
Onderzoek toekomst de Korf (CUP 2.5)	L	152	152	0
Beleid cultuur (CUP 2.5)	L	33	33	16
Actualisatie Onderwijshuisvesting (Nw Bld 3.10)	L	50	0	0
Dekking reserve onderwijshuisvesting	B	-50	0	0
Milieubeleid (Nw Bld 2.1)	L	25	0	0
Onderzoek exploitatie begraafplaats (Nw Bld 2.6)	L	25	25	31
Sloop politiebureau	L	100	0	0
Dekking uit de algemene bedrijfsreserve	B	-100	0	0

Proeftuin Eurowoningen	L	537	522	346
Proeftuin Eurowoningen	B	-537	-537	-437
O&O beleidsadviseur OR en sporthalbeheerder	L	32	32	32
Dekking reserve toevoeging exploitatie	B	-32	-32	-32
Bouwagenda	L	117	117	97
Dekking reserve Bouwagenda en ontzorgingsexperiment	B	-117	-117	-117
Adviseur warmteplannen vanuit Bouwagenda	L	80	80	80
Dekking reserve met aangewezen bestemming	B	-80	-80	-80
Storting in reserve met aangewezen bestemming	L	64	31	29
Storting in reserve met aangewezen bestemming	L	16	16	16
Sloopkosten IKC Groenhouten	L	0	67	3
Dekking reserve grondbedrijf	B	0	-67	-67
Aanpak geluidsoverlast Biezenkamp	L	0	65	65
Dekking reserve met aangewezen bestemming	B	0	-65	-65
Tijdelijke huisvesting IKC Groenhouten	L	0	27	27
Dekking reserve onderwijshuisvesting	B	0	-27	-27
Procesbegeleiding onderwijs Achterveld	L	0	12	0
Dekking reserve onderwijshuisvesting	B	0	-12	0
Onderzoek Fila Tekna-Smederij schuifplan	L	0	75	75
Dekking reserve onderwijshuisvesting	B	0	-75	-75
Aanvulling eigen vermogen SRO	L	0	60	60
Dekking coronareserve	B	0	-60	-60
Extra bijdrage SRO exploitatie	L	0	178	178
Inhuur groenverkoop	L	0	80	82
Baten snippergroen	B	0	-169	-174
Baten groenverkoop tbv Princenhof storten in reserve met aangewezen bestemming	L	0	0	104
Huisvesting leerlingen OEK	L	0	180	180
SPUK	B	0	-180	-180
Zwembad MEOZ	L	0	0	214
SPUK	B	0	0	-214
Energiearmoede	L	0	101	78
SPUK	B	0	-101	-78
Klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	L	0	300	304
SPUK	B	0	-300	-304
Vouchers isolatiemaatregelen	L	0	47	47
Subsidie provincie vouchers	B	0	-19	-35
Tijdelijke huisvesting brandweer/politie	L	0	18	18
Dekking algemene reserve	B	0	-18	-18
Subtotaal Leefomgeving		368	318	13

Programma / Omschrijving	B/L	Primitief	Begroting na wijziging	Rekening
Samenleving				
Beleidskader sociaal domein (CUP 3.3)	L	150	0	0

Aangewezen bestemming jeugdmiddelen 2021	B	-150	0	0
Nationaal programma onderwijs	L	89	89	115
Dekking SPUK Nationaal programma onderwijs	B	-89	-89	-115
Bijdrage zendmachtiging	L	7	7	7
dekking reserve aangewezen bestemming	B	-7	-7	-7
Poortwachter dyslexie nb 3.6 (2022)	L	10	10	10
dekking reserve aangewezen bestemming	B	-10	-10	-10
Voorziening ouderen SBI (Nw Bld 2022)	L	20	20	20
Dekking reserve aangewezen bestemming	B	-20	-20	-20
Lokale initiatieven (2022 CUP 3.6b)	L	35	35	35
Dekking reserve sociaal domein	B	-35	-35	-35
Pilot Wijkkamers	L	5	5	5
dekking reserve corona	B	-5	-5	-5
Saneringskrediet - schuldsanering	L	0	80	40
Dekking reserve aangewezen bestemming	B	0	-80	-40
Pilot budgetbeheer	L	0	17	17
Dekking coronareserve	B	0	-17	-17
Pilot dak- en thuislozenproblematiek	L	0	21	8
Dekking reserve aangewezen bestemming	B	0	-21	-8
OAB middelen	L	0	17	17
Dekking reserve aangewezen bestemming	B	0	-17	-17
Opstartkosten Met Maya	L	0	242	242
Dekking reserve sociaal domein	B	0	-242	-242
Coronabudget eenzaamheid ouderen	L	0	18	0
Dekking coronareserve	B	0	-18	-18
Fitnessstoestellen corona	L	0	16	2
Dekking coronareserve	B	0	-16	-16
Continuïteitsbijdragen en kwijtscheldingen huur	L	0	30	30
Dekking coronareserve	B	0	-30	-30
Deltaplan Jeugd	L	0	44	45
Dekking coronareserve	B	0	-44	-44
Meerkosten energietoeslag	L	0	90	90
Dekking coronareserve	B	0	-90	-90
Stimuleren sport en bewegen	L	0	51	51
SPUK	B	0	-51	-51
Brede GALA uitgaven	L	0	163	163
SPUK	B	0	-327	-327
Opvang OEK	L	0	4.787	4.671
Restant opvang OEK naar reserve OEK	L	0	3.573	3.573
SPUK	B	0	-8.360	-8.311
Inburgeringskosten	L	0	562	472
SPUK	B	0	-562	-472
Kosten lokale inzet integraal zorgakkoord	B	0	0	190
SPUK IZA (via Gem. Amersfoort)	L	0	0	-190
Subtaal Samenleving		0	-164	-262

Programma / Omschrijving	B/L	Primitief	Begroting na wijziging	Rekening
Ruimte				
Actualisatie bomenbeleid (CUP 2.2)	L	37	0	0
Woonzorgvisie (CUP 4.1)	L	20	40	0
Dekking woonzorgvisie reserve Volkshuisvesting	B	-20	-40	0
Wooninnovatie (CUP 4.1)	L	50	5	0
Optoppen en splitsen bestaande woningen (CUP 4.1)	L	75	0	0
Transformeren kantoren/bedrijven (CUP 4.1)	L	105	0	0
Dekking Transformeren reserve Volkshuisvesting	B	-25	0	0
Visie zoekgebieden WVG (CUP 4.1.5)	L	20	20	0
Dekking visie WVG via uitvoeringskosten OMW	L	-20	-20	0
Herziening landschapsontwikkelingsplan (Nw Bld 4.1)	L	15	0	0
Intensivering ruimte bedrijventerreinen (Nw Bld 4.2)	L	25	0	0
Werkbudget ondernemersloket (Nw Bld 4.3)	L	15	0	0
Dekking reserve starters- en duurzaamheidsleningen	B	-4	0	0
Kosten Omgevingswet	L	0	385	275
Dekking reserve aangewezen bestemming	B	0	-385	-275
Inhuur tbv anterieure ovk	L	0	180	175
Dekking reserve aangewezen bestemming	B	0	-82	-82
Projectinkomsten anter.ovk	B	0	-46	-61
Storting in reserve aangewezen bestemming	L	0	10	19
Storting in fonds bovenwijks	L	0	36	42
SMP soorten managementplan	L	0	40	26
Dekking reserve aangewezen bestemming	B	0	-40	-26
Coronapakket ondernemers	L	0	7	7
Dekking coronareserve	B	0	-7	-7
Subtotaal Ruimte		293	103	93

Programma / Omschrijving	B/L	Primitief	Begroting na wijziging	Rekening
Overhead				
Visie Dienstverlening (CUP 1.2)	L	40	0	0
I-visie (CUP 1.2)	L	29	29	0
Organisatie ontwikkeling strategisch adviseur.	L	71	71	71
Dekking reserve toevoeging exploitatie	B	-71	-71	-71
Organisatie ontwikkeling, tijdelijk extra teammanagers	L	151	151	151
Dekking reserve toevoeging exploitatie	B	-135	-135	-135
Wet Open Overheid	L	0	58	59

Subtotaal overhead	85	103	75
---------------------------	-----------	------------	-----------

Programma / Omschrijving	B/L	Primitief	Begroting na wijziging	Rekening
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Minder dividendopbrengsten Vitens	B	63	0	0
Restantbudgetten -> 2024 via storting in reserve met aangewezen bestemming	L	0	458	458
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen		63	458	458
Saldo van incidentele baten, lasten en reservemutaties		809	818	377

In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in baten en lasten welke structureel worden toegevoegd en onttrokken aan reserves.

Structurele mutaties reserves

x € 1.000	Begroting na		Rekening	
	Structurele		Structurele	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Domein Bestuur; dekking kapitaallasten (onttrekkingen)		9		9
Domein Leefomgeving; dekking kapitaallasten (onttrekkingen)		1.680		1.636
Domein Leefomgeving; vervangingsinvesteringen (onttrekkingen)		122		136
Domein Leefomgeving; rijksmiddelen onderwijshuisvesting	811		811	
Domein Leefomgeving; jaarlijkse storting IBOR	773		773	
	1.584	1.811	1.584	1.781

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

Topfunctionarissen in het kader van de WNT zijn diegenen die leiding geven aan de gehele organisatie en in de WNT als zodanig zijn aangemerkt. Voor gemeenten zijn de gemeentesecretaris en raadsgriffier aangemerkt als topfunctionaris.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	G.J. Schutte - van der Schans	R.B. van den Brink
Functiegegevens	Raadsgriffier	Gemeente secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12	01/06 – 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,89	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	80.086	74.056
Beloningen betaalbaar op termijn	12.756	11.719
<i>Subtotaal</i>	<i>92.842</i>	<i>85.775</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	198.222	130.745
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	92.842	85.775
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022		
bedragen x € 1	G.J. Schutte - van der Schans	H.W. de Graaf - Koelewijn
Functiegegevens	Raadsgriffier	Gemeente secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,89	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	77.244	109.437
Beloningen betaalbaar op termijn	13.788	20.147
<i>Subtotaal</i>	<i>91.032</i>	<i>129.584</i>

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	192.000	216.000
Bezoldiging	91.032	129.584

Tabel 1B

Gegevens 2023				
bedragen x € 1	Bertus Brinkman		Bert Schouten	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris a.i.		Griffier a.i.	
Kalenderjaar	2023	2022	2023	2022
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	[01/01] t/m [04/06]	[21/11] t/m [31/12]	[01/01] t/m [06/04]	[01/09] t/m [31/12]
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	6	2	4	4
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	725	198	295	312
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum				
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 212	€ 206	€ 212	€ 206
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 153.700	€ 40.788	€ 62.540	€ 64.272
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 194.488		€ 126.812	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)				
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	[Ja]		[Ja]	
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 101.500	27.720	€ 33.868	€ 35.880
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 129.220		€ 69.748	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	€ 129.220		€ 69.748	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.	

2. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 14 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3.153.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Balans per 31 december 2023

ACTIVA	(bedragen x € 1.000)	
	Ultimo 2023	Ultimo 2022
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	494	342
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	409	254
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	85	88
Materiële vaste activa	67.125	67.174
- Investerings met een economisch nut:		
- Inv. econ. nut, waar voor de kosten een heffing kan worden geheven	2.739	2.951
- Overige investeringen met een economisch nut	49.726	50.029
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	14.660	14.194
Financiële vaste activa	4.747	3.593
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	31	31
- Leningen aan:		
- Deelnemingen	0	0
- Overige verbonden partijen	0	0
- Leningen aan openbare lichamen	0	0
- Overige langlopende leningen u/g	4.716	3.562
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd van één jaar of langer	0	0
- Uitzettingen in Nederlands schuld papier met looptijd van één jaar of langer	0	0
- Overige uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer	0	0
Totaal vaste activa	72.366	71.109
Vlottende activa		
Voorraden	5.102	3.529
- Grond- en hulpstoffen:		
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	5.102	3.526
- Gereed product en handelsgoederen	0	3
Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	27.196	27.327
- Vorderingen op openbare lichamen	5.140	3.875
- Verstrekte kasgeldleningen	0	0
- Rekening-courantverhoudingen met het Rijk	20.183	21.615
- Rekening-courantverhoudingen niet financiële instellingen	0	0
- Overige vorderingen	1.873	1.837
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met looptijd < 1 jaar	0	0
- Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met looptijd < 1 jaar	0	0
- Overige uitzettingen	0	0
Liquide middelen:	77	52
- Kassaldi	4	2
- Bank- en giroaldi	73	50
Overlopende activa	1.951	1.183
Nog te ontv. voorschotten Europese en Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	1.951	1.183
Totaal vlottende activa	34.326	32.091
Totaal-generaal	106.692	103.200
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969	876	328

PASSIVA	(bedragen x € 1.000)	
	Ultimo 2023	Ultimo 2022
Vaste passiva		
Eigen vermogen	60.633	55.062
- Algemene reserves	13.482	11.522
- Bestemmingsreserves	42.087	38.997
- Overige bestemmingsreserves	0	0
- Nog te bestemmen resultaat	5.064	4.543
Voorzieningen	9.024	9.131
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.369	2.440
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	4.152	3.620
- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwending	2.503	3.071
- Bijdragen aan vervangingsinvesteringen waarvoor heffing wordt geheven	0	0
Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar	20.267	22.368
- Obligatieleningen	0	0
- Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	20.260	22.361
- Waarborgsommen	7	7
Totaal vaste passiva	89.924	86.561
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar	4.486	5.500
- Kasgeldleningen van openbare lichamen	0	0
- Kasgeldleningen	0	0
- Banksaldi	0	0
- Overige vlottende schulden	4.486	5.500
Overlopende passiva	12.282	11.139
Vooruitontvangen uitkeringen met een specifiek doel	5.482	4.652
Overige vooruitontvangen bedragen	864	0
Overige nog te betalen bedragen	5.936	6.487
Totaal vlottende passiva	16.768	16.639
Totaal-generaal	106.692	103.200
Gewaarborgde geldleningen	2.495	2.565

Toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In de financiële verordening zijn de uitgangspunten voor het financiële beleid opgenomen. Net als de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Baten en winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Algemene uitkering

De uitkering gemeentefonds is gebaseerd op de meest recente circulaire van het ministerie van BZK. Voor zover maatstaven nog niet definitief vastgesteld zijn, hanteren wij onze eigen raming. Voor wat betreft het accres gaan wij uit van de laatst verwerkte stand zoals die in de septembercirculaire is opgenomen.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Stelselwijziging

In de jaarrekening 2023 zijn geen stelselwijzigingen doorgevoerd.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. De continuïteit van gemeenten is op grond van artikel 12 van de financiële verhoudingenwet wettelijk verankerd. Om die reden is de continuïteit van gemeente Leusden in voldoende mate gewaarborgd. Tevens zijn in de begroting 2024 of andere besluiten geen stellige voornemens om majeure aanpassingen te doen in beleid, taken, activiteiten of locaties die mogelijk materiële effecten hebben op vermogen of resultaat.

Grondslagen Activa

Algemeen

Activa die bedoeld zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de gemeente duurzaam te dienen. Waardering tegen verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen.

Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende drie soorten immateriële vaste activa:

- De kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio.
- De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.
- De bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Het saldo van agio en disagio wordt lineair gedurende de looptijd van een geldlening afgeschreven. Afsluitkosten voor geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen onder voorwaarden worden geactiveerd. De geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volledig afgeschreven in maximaal vijf jaar.

De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de kosten passen binnen de kostensoortenlijst (artikel 6.2.4) van het Bro; en
- de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar hebben de kosten geleid tot een actieve grondexploitatie, dan wel worden deze afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en
- plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een raads- of — indien gedelegeerd — collegebesluit.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen onder voorwaarden worden geactiveerd.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd.

Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven geldt dat (indien van toepassing) vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Over het resterende bedrag wordt afgeschreven.

Vanaf 1 januari 2017 worden ook alle investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut verplicht geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven. Het is niet meer toegestaan om reserves direct op deze activa in mindering te brengen en/of versneld af te schrijven.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in

aanmerking genomen.

Alle materiele vaste activa worden lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur. Op voorstel van het college kan hiervan worden afgeweken door annuïtaire afschrijving toe te passen. Bijdragen van derden worden in mindering gebracht op de investeringssom. Het saldo vormt de afschrijvingsbasis.

De te hanteren afschrijvingstermijn wordt per actief beoordeeld aan de hand van de verwachte economische levensduur. De afschrijving vangt bij alle investeringen aan met ingang van het boekjaar volgend op de ingebruikneming/oplevering.

Binnen de onderstaande hoofdgroepen worden globaal de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

- Gronden en terreinen: op gronden wordt niet afgeschreven
- Aanlegkosten terreinen: 15 tot 60 jaar
- Bedrijfsgebouwen: 15 tot 40 jaar
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken: 15 tot 60 jaar
- Vervoermiddelen: 8 tot 15 jaar
- Machines, apparaten en installaties: 4 tot 20 jaar

Financiële vaste activa

Onder uitzettingen worden aandelen, obligaties, maar ook leningen en vorderingen verstaan. Uitzettingen met een oorspronkelijke rente typische looptijd korter dan één jaar worden opgenomen onder de vlottende activa. Uitzettingen met een oorspronkelijke rente typische looptijd van langer dan één jaar worden gedurende de gehele looptijd onder financiële vaste activa opgenomen.

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Wanneer de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Voorraden (grondexploitatie)

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen.

De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen in artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening) die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen.

De waardering van de gronden in exploitatie per 31 december 2023 is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties per 1 januari 2024 en de uitkomsten van de door de gemeente uitgevoerde risicoanalyses ter zake. Dit betreft de beste inschatting op dit moment die omgeven is door de nodige risico's, aannames en veronderstellingen die periodiek (jaarlijks) zullen worden herzien. Deze periodieke herziening kan leiden tot een aangepaste waardering van de gronden in exploitatie en de hiermee samenhangende voorziening voor negatieve grondexploitaties. Hieronder zijn de gehanteerde uitgangspunten toegelicht. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Uitzettingen met een looptijd van korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt hierop een voorziening in mindering gebracht die gevormd wordt op basis van een inschatting van het oninbare bedrag.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen Passiva

Algemeen

De vaste passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld.

Reserves – Eigen Vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke

omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (en al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming op basis van een actueel beheerplan van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid hiervoor nader uiteengezet.

Van derden ontvangen bijdragen welke zijn bestemd voor een specifiek doel, bekleemde middelen, worden gewaardeerd na aftrek van de in het kader van deze middelen relevante gemaakte kosten. Deze staan op de balans vermeld als 'voorziening – door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwending'.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Verstreckte borg- en garantstellingen

De schuldrestanten per het einde van het boekjaar van de door de gemeente gewaarborgde geldleningen en garantstellingen zijn buiten de balanstelling opgenomen. Nadere informatie is in de toelichting op de balans opgenomen.

Overige waarderingsgrondslagen

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de Financiële verordening en op basis van de Kadernota Rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 21 november 2023 door de raad is vastgesteld;
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de Nota beleidskaders rechtmatigheidsverantwoording 2023 is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten,

- onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
- Ten aanzien van het M&O criterium is de Nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik- en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid, zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
 - De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen Financiële verordening en de Nota beleidskaders rechtmatigheidsverantwoording 2023. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 3% is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - Een rapporteringstolerantie van € 50.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf Bedrijfsvoering worden opgenomen.

Toelichting Vaste Activa

Immateriële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de immateriële vaste activa weer.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 1 Verloop immateriële vaste activa	Boek-waarde 31-12-2022	Naar bouw- grond in exploitatie	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-12-2023
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	254	0	155	0	0	0	0	409
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	88		0	0	3	0	0	85
Totaal	342	0	155	0	3	0	0	494

Materiële vaste activa - totaal

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de totale materiële vaste activa weer (economisch en maatschappelijk nut). De systematiek van activering en afschrijving is voor alle investeringen gelijk. Alle nieuwe investeringen worden verplicht geactiveerd en worden over de verwachte levensduur afgeschreven.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 2 Verloop materiële vaste activa - totaal	Boek- waarde 31-12-2022	Investe- ringen	Desin- veste- ringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	3.293	0	0	53	0	0	3.240
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	42.255	1.587	0	1.673	0	0	42.169
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	17.093	1.037	0	719	0	85	17.326
Vervoermiddelen	140	35	0	38	0	0	137
Machines, apparaten en installaties	2.041	424	0	265	0	0	2.200
Overige materiële vaste activa	2.352	28	0	327	0	0	2.053
Totaal	67.174	3.111	0	3.075	0	85	67.125

De bijdragen van derden betreffen exploitatiebijdragen van projectontwikkelaars van woningen voor aanpassingen in de openbare ruimte in het kader van het Masterplan Openbare Ruimte Princenhof.

Materiële vaste activa – economisch nut waar voor de kosten een heffing kan worden geheven

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de materiële vaste activa met economisch nut waar voor de kosten een heffing kan worden geheven.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 3 Verloop materiële vaste activa met economisch nut waar voor de kosten een heffing kan worden geheven.	Boek- waarde 31-12-2022	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-12-2023
Bedrijfsgebouwen	1.616	0	0	103	0	0	1.513
Vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0	0
Machines, apparaten en installaties	198	52	0	23	0	0	227
Overige materiële vaste activa	1.137	0	0	138	0	0	999
Totaal	2.951	52	0	264	0	0	2.739

Overige materiële vaste activa – economisch nut

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de overige materiële vaste activa met economisch nut weer.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 4 Verloop overige materiële vaste activa met economisch nut	Boek-waarde 31-12-2022	Investe- ringen	Desin- veste- ringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	3.277	0	0	50	0	0	3.227
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	40.639	1.587	0	1.571	0	0	40.656
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	3.092	0	0	268	0	0	2.823
Vervoermiddelen	140	35	0	39	0	0	137
Machines, apparaten en installaties	1.843	372	0	241	0	0	1.973
Overige materiële vaste activa	1.038	28	0	157	0	0	909
Totaal	50.029	2.022	0	2.326	0	0	49.725

Materiële vaste activa – maatschappelijk nut

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de materiële vaste activa met maatschappelijk nut weer.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 5 Verloop materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	Boek- waarde 31-12-2022	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- -vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	16	0	0	2	0	0	13
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	14.001	1.037	0	451	0	85	14.502
Overige materiële vaste activa	177	0	0	32	0	0	145
Totaal	14.194	1.037	0	485	0	85	14.660

Voor de bijdragen van derden, zie de toelichting bij tabel 2.

Investerings

Onderstaand overzicht geeft de investeringen 2023 weer op de beschikbaar gestelde kredieten hoger dan € 25.000.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 6 Investerings groter dan 25.000	Beschikbaar gesteld krediet	Ten laste van krediet 2023	Cumulatief ten laste van krediet
Kosten onderzoek en ontwikkeling bepaald actief			
Vorbereidingskosten ruimtelijke projecten 2018	375	155	331
	375	155	331
Bedrijfsgebouwen			
Aanpassing balies receptie en burgerzaken - 2023	35	44	44
Renovatie install brandweerkaz. Lsd.centrum - 2021	660	525	534
Ren. bouwkundig brandweerkaz. Lsd. centrum - 2021	1.240	905	974

Voorbereiding- en Uitvoeringskrediet IKC	4.920	25	4.919
Groenhouten onderwijskundig 2021	45	88	88
Aanpassingen Fort 33 ihkv brandveiligheid - 2023	6.600	1.587	6.284
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken			
Voorber./planvorming Burg. de Beaufortweg - 2019	55	31	60
IKC Groenhouten infrastructurele maatregelen 2020	630	128	244
Princenhof – deelgebied 3 Larikslaan Oost - 2023	50	48	48
Vervanging en renovatie wegen - 2023	229	287	287
Vervanging speelvoorzieningen - 2023	267	256	256
Vervanging beplanting algemeen - 2023	117	124	124
Loopgraven Asschatterkeerkade - 2022	75	78	78
	1.394	952	1.097
Machines, apparaten en installaties			
Renault Kangoo E-Tech Extra 22 kW - 2023	35	35	35
	35	35	35
Machines, apparaten en installaties			
Netwerkcomponenten 2023	60	60	60
Server en storage omgeving 2023	253	275	275
Vervanging ondergrondse containers 10 jaar - 2023	32	52	52
	345	387	387

- Aanpassing balies receptie en burgerzaken; de overschrijding van € 9.000 (meerwerkkosten door aanvullende werkzaamheden) is reeds gemeld in de Najaarsnota 2023.

- Aanpassingen Fort 33 brandveiligheid; tijdens de verbouwing bleken aanzienlijk meer bouwkundige- en installatietechnische aanpassingen noodzakelijk te zijn, dan vastgesteld kon worden tijdens de opname van de werkzaamheden. Via de RIB van 8-2-2024 is een overschrijding van € 31.000 reeds gemeld. Uiteindelijk is de overschrijding € 43.000 geworden.

- Voorbereiding Burgemeester de Beaufortweg; deze overschrijding wordt meegenomen bij de aanvraag en instelling van het uitvoeringskrediet.

- Server en storage omgeving; bij de implementatie kreeg de gemeente het advies om andere kabels en ontvangmodules te gebruiken wat resulteerde in meerkosten van € 22.000, deze overschrijding is reeds gemeld bij de Najaarsnota 2023.

- Voor de overschrijding op de vervangingsinvesteringen wegen, beplanting en ondergrondse containers wordt verwezen naar de analyse en verklaring in de paragraaf C (groot onderhoud en vervanging van kapitaalgoederen) van dit jaarverslag.

Financiële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de financiële vaste activa weer.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 7 Verloop van de financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2022	Verstrekkingsen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	31	0	0	31
Leningen aan deelnemingen	0	0	0	0
Overige langlopende leningen	3.562	1.252	98	4.716
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	0	0	0	0
Totaal	3.593	1.252	98	4.747

In 2023 is het fonds waaruit de stimuleringsleningen duurzaamheid worden verstrekt uitgebreid met € 1.200.000 (via SVN).

Vorraden

Onderstaand overzicht geeft de stand van de voorraden weer.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 8 Voorraden uitgesplitst naar categorieën	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:		
Onderhanden werk, w.o. bouwgronden in exploitatie	3.526	5.102
Af: Voorziening onderhanden werk	0	0
Totaal onderhanden werk	3.526	5.102
Gereed product en handelsgoederen	3	0
Totaal	3.529	5.102

Toelichting Vlottende Activa GB

Uitgangspunten actualisatie grondexploitatie

Het BBV (Besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies) schrijft voor dat de jaarrekening een reëel beeld moet schetsen van de financiële positie van de gemeente, wat onder andere betekent dat het onderhanden werk reëel gewaardeerd moet worden.

Dat houdt in dat de grondexploitaties moeten worden begroot op basis van reële uitgangspunten. Het realiteitsgehalte van een grondexploitatiebegroting wordt bepaald door de (combinatie van de) volgende begrotingselementen:

- nominaal geraamde kosten (hoeveelheden x eenheidsprijzen)
- nominaal geraamde opbrengsten (hoeveelheden x eenheidsprijzen)
- kostenstijging (% en fasering)
- opbrengstenstijging (% en fasering)
- rentelasten en rentebaten (% en fasering)

Hierna wordt een toelichting gegeven op de gehanteerde uitgangspunten en de daarbij gemaakte keuzes.

De parameters voor prijsontwikkeling en rente

Om reële uitgangspunten te kunnen bepalen voor verwachte prijsontwikkelingen en renteontwikkelingen, is beoordeeld hoe in het verleden de prijsstijgingen werden begroot en hoe de grondprijzen en de kostprijs van bouwgrond zich in werkelijkheid hebben ontwikkeld.

Op basis hiervan hanteert het college voor het doorrekenen van iedere jaarschijf de volgende parameters:

- Kostenstijging 7,0% (2023), 4,0% (2024), 2,5% (2025 en verder)
- Opbrengstenstijging 0% (tenzij met ontwikkelende partijen contractuele afspraken zijn gemaakt over een jaarlijkse indexering)
- Rente 0%

Binnen de gemeente is geen financiering aanwezig in relatie tot de grondexploitatie. Daarom hanteert de gemeente een rentepercentage van 0%.

Disconteringsvoet

De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2020: 2%).

De fasering van het programma (geraamde opbrengsten)

Het eindproduct van grondexploitaties is bouwrijpe grond voor woningbouw, bedrijven, kantoren en overige voorzieningen. Het 'bouwprogramma' vormt daarom een belangrijk kader voor de grondexploitatie. Het college hanteert ten aanzien van de nog te realiseren opbrengsten de volgende uitgangspunten:

- Het bouwprogramma wordt in de tijd gezet (gefaseerd) op basis van de woningbouwprogramma's en;
- De prijscomponent is gebaseerd op de Grondprijzenbrief.

Grondexploitaties mogen maximaal een looptijd hebben van 10 jaar. Als de grondexploitatie een looptijd kent van meer dan 10 jaar dan moeten aanvullende beheersmaatregelen worden genomen. De gemeente Leusden

kent geen grondexploitaties met een horizon langer dan 10 jaar, waarmee deze wijziging op dit moment geen effect heeft op de lopende grondexploitaties.

Fasering en raming kosten

Het college hanteert ten aanzien van de nog te maken kosten de volgende uitgangspunten:

- raming van de externe planontwikkelingskosten (POK-kosten) is gebaseerd op door de projectleiders opgestelde meerjarige opgave van de te verwachten planontwikkelingskosten en;
- kosten voor bouw- en woonrijp maken en engineering zijn gebaseerd op kengetallen of, indien de plannen ver genoeg gevorderd zijn, opgaves van de afdeling Dienstverlening en/of externe adviseurs.

In exploitatie genomen gronden

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de in exploitatie genomen gronden.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 9 Overzicht bouwgronden in exploitatie						
	Boek- waarde 31-12-2022	Investe- ringen	Inkom- sten	Winst- uitname	Boek- waarde 31-12-2023	Balans- waarde 31-12-2023
Buitenplaats	437	6	0	0	443	443
Larikslaan	378	12	0	21	411	411
Hamersveldseweg	948	4	0	0	952	952
Valleipark	-663	469	12	206	0	0
Mastenbroek II	2.426	870	0	0	3.296	3.296
Totaal	3.526	1.361	12	227	5.102	0

Resultaat bouwgronden in exploitatie

Onderstaand overzicht geeft het resultaat weer van de in exploitatie genomen gronden.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 10 Overzicht resultaat bouwgronden in exploitatie		Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (netto contante waarde)
	Boekwaarde 31-12-2023				
De Buitenplaats	443	53	583	66	66
Larikslaan	411	23	478	63	62
Hamersveldseweg	952	12	1.113	148	145
Mastenbroek II	3.296	4.403	10.348	2.636	2.484
Totaal	5.102	4.491	12.522	2.913	2.757

Toelichting Vlottende Activa AD

Uitzettingen korter dan één jaar

De uitzettingen korter dan één jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 11 Specificatie uitzettingen met een looptijd ≤ 1 jaar	Gecorrigeerde boekwaarde 31-12-2022	Saldo 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerde boekwaarde 31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	3.875	5.140	0	5.140
RC-verhoudingen met het Rijk	21.615	20.183	0	20.183
Overige vorderingen	1.837	2.351	-478	1.873
Overige uitzettingen ≤ 1 jr.	0	0	0	0
Totaal	27.327	27.674	-478	27.196

Rekeningcourant verhoudingen met het Rijk

Deze post bevat het totaal aan overtollige middelen die verplicht worden aangehouden bij het Rijk (schatkist). Dit gebeurt in een rekening-courantverhouding met het ministerie van Financiën (Agentschap).

Drempelbedrag schatkistbankieren

Alle (tijdelijke) overtollige middelen moeten verplicht in de schatkist aangehouden worden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag is in 2023 niet overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1459,39444			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	62	71	77	63
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.397	1.389	1.382	1.396
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	72.970			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	72.970			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1459,39444			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	5.602	6.433	7.125	5.818
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	62	71	77	63

Liquide middelen

De liquide middelen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 12 Overzicht liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Kassaldi	2	4
Bank- en girosaldi	50	73
Totaal	52	77

Overlopende activa

De overlopende activa kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 13 Overzicht overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
Vooruitbetaalde bedragen	384	220
Nog te ontvangen bedragen	1.396	1.695
Nog te verhalen kosten grondexploitatie	9	36

Totaal	1.789	1.951
---------------	--------------	--------------

De vooruitbetaalde bedragen bestaan uit meerjarige onderhoudsabonnementen (€ 211.000), projectsubsidies (€ 26.000), te ontvangen voorschotten sociale uitkeringen (-/- € 11.000) en te ontvangen salarisvoorschotten (-/- € 6.000).

De te ontvangen bedragen bestaan uit: rente schatkistbankieren (€ 230.000), huur Huis van Leusden (€ 153.000), vergoeding gescheiden afvalinzameling 4e kwartaal 2023 (€ 169.000), Belastingdienst vennootschapsbelasting (€ 274.000), GBLT diverse belastingen (€ 441.000), SPUK-uitkeringen (€ 198.000), precariobelasting (€ 24.000), terug te ontvangen kosten sociaal domein (€ 182.000) en overige vorderingen (€ 24.000).

De nog te verhalen kosten Grondexploitatie kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 14 Nog te verhalen kosten grondexploitatie	Boekwaarde 31-12-2022	Mutaties 2023	Boekwaarde 31-12-2023
De Biezenkamp	1	-1	0
Mastenbroek II	16	20	36
Totaal	17	19	36

Toelichting Vaste Passiva - Eigen vermogen

Eigen vermogen

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de reserves weer, ingedeeld naar hoofdgroep.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 15 Overzicht reserves	Saldo 31-12-2022	Toe- voeging	Onttrek- king	Bestemming resultaat 2022	Vermindering ter dekking kapitaallasten	Saldo 31-12-2023
<u>Algemene reserves</u>						
Algemene (bedrijfs)reserve	10.426	6.750	5.800	1.902		13.278
Alg. reserve grondbedrijf	544	1	413	72		204
Alg. res. toevoeging exploitatie	433	0	433			0
Alg. res. flexibel inzetbaar	120	0	120			0
	11.523	6.751	6.766	1.974	0	13.482
<u>Bestemmingsreserves</u>						
Alg. res. aangewezen bestemming	8.340	424	5.521	466		3.709
Res bovenwijkse voorz./ infrastr. projecten	333	242	0			575
Best. reserve rente Startersleningen	784	0	784			0
Onderwijshuisvesting	1.045	6.311	107		834	6.415
Res. dekking kap.lasten inv. econ. nut	5.374	-12	0		364	4.998
Res. dekking kap.lasten inv. maatsch. nut	15.237	-887	0		441	13.909
Res. vervangingsinvesteringen openbare ruimte	461	773	333			901
Res. toekomstbestendige openbare ruimte	5.940	0	0			5.940
Egalisatiereserve Sociaal Domein	450	0	450			0
Egalisatiereserve COVID-19	1.032	0	1.068	36		0
Reserve opvang vluchtelingen Oekraïne	0	3.573	0	2.067		5.640
	38.996	10.424	8.263	2.569	1.639	42.087
<u>Nog te bestemmen resultaat</u>	4.543	0		-4.543		0
	4.543	0	0	-4.543		0
Totaal reserves	55.062	17.175	15.029	0	1.639	55.569

Toelichting Vaste Passiva – Voorzieningen

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de voorzieningen weer, ingedeeld naar hoofdgroep.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 16 Overzicht voorzieningen	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2023
<u>Voorz. voor verplichtingen, verliezen en risico's:</u>					
Voorziening afgesloten complexen	23	10	0	0	33
Voorziening voormalig personeel	9	24	0	3	30
Voorziening verlofsaldo's	0	17	0	0	17
Voorz. pensioenen en uitkeringen wethouders	2.408	196	120	195	2.289
Subtotaal	2.440	247	120	198	2.369
<u>Onderhoudsegalisatievoorzieningen:</u>					
Voorz. egal. wegbeheer deklagen	1.323	1.212	0	1.152	1.383
Voorz. egal. wegbeheer elementen	375	258	0	146	487
Voorz. egal. waterbeheer	415	141	0	70	486
Voorz. egal. gebouwenbeheer	1.049	886	0	815	1.120
Voorz. egal. sportterreinen	351	239	0	38	552
Voorz. egal. groenbeheer	106	63	0	45	124
Subtotaal	3.619	2.799	0	2.266	4.152
<u>Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwending</u>					
Voorz. egal. rioolbeheer	2.565	371	0	465	2.471
Voorz. egal. tarieven afvalstoffenheffing/rein.rechten	506	0	474	0	32
Subtotaal	3.071	371	474	465	2.503
Totaal voorzieningen	9.130	3.417	594	2.929	9.024

Toelichting Vaste schulden

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de vaste schulden met een looptijd > 1 jaar weer.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 17 Overzicht verloop van de vaste schulden	Saldo 31-12-2022	Vermeer-deringen	Aflos-singen	Saldo 31-12-2023
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	22.361	0	2.101	20.260
Waarborgsommen	7	0	0	7
Totaal	22.368	0	2.101	20.267

De verplichte aflossingen voor het komende jaar zijn € 1.051.000.

De totale rentelasten voor het jaar 2023 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 223.000.

Toelichting Vlottende Passiva

Vlottende Passiva

De vlottende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 18 Overzicht vlottende passiva	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
<u>Schulden < 1 jaar</u>		
Kasgeldleningen	0	0
Saldi bankrekeningen	0	0
Overige vlottende schulden	5.500	4.486
	5.500	4.486
<u>Overlopende passiva</u>		
Vooruitontvangen uitkeringen met een specifiek doel	4.652	5.482
Overige vooruitontvangen bedragen	0	864
Overige nog te betalen bedragen	6.487	5.936
	11.139	12.282
Totaal	16.639	16.768

Overige schulden

De overige schulden (crediteuren) kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 19 Overige vlottende schulden	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
ABP - af te dragen premies december	171	180
Belastingdienst - saldo af te dragen loonheffing en BTW	508	730
Florijn Aannemingsbedrijf B.V.	0	106
Waterschap Vallei en Veluwe	104	0
E.W. Ossendrijver	0	117
Willemsen-de Koning Groep B.V.	0	108
Gemeente Amersfoort	245	310
GGD regio Utrecht	253	0
M.J. Oomen Inspectie B.V.	143	0
Previder B.V.	0	102
Wernsen B.V.	355	163
Ministerie VWS	24	0
Bechtie direct B.V.	270	0
Marvel Holding B.V.	0	114
Vattenfal Sales Nederland NV	0	115
Bouwbedrijf Osnabrugge	0	363
SRO Leusden B.V.	845	0
Stichting Lariks	132	230
Bouwbedrijf H.J. Klomps B.V.	172	0
Talenter	129	111
Overige	2.149	1.737
Totaal	5.500	4.486

Vooruit ontvangen uitkeringen met een specifiek doel

De vooruit ontvangen uitkeringen met een specifiek doel kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 20 Vooruitontvangen uitkeringen met een specifiek doel	Saldo 31-12- 2022	Toevoe- gingen	Vrijval/ afboeking	Saldo 31-12- 2023
Min. van VWS - SPUK Sportakkoord	38	0	38	0
Belastingdienst - SPUK gedupeerden toeslagenproblematiek	14	4	0	18
Dienst Uitvoering Onderwijs - Covid gerelateerde onderwijsvertragingen	48	0	48	0
Rijksdienst voor Ondernemend Ned. - reductie energiegebruik woningen	17	0	0	17
Aanpak energiearmoede	291	23	0	314
Versterking centrumgebied de Hamershof	52	0	26	26
Herinrichting kruispunt Asschatterweg-Torenakkerweg	2	0	0	2
Eurowoningen Toekomstbestendig	84	0	87	-3
Proeftuin aardgasvrije wijken	3.758	0	270	3.488
Intelligente verkeersregelininstallaties	118	0	2	116
Voucher isolatiemaatregelen	45	0	35	10
Naleving controle coronatoegangsbewijzen	117	0	117	0
Volwassen Educatie (NT1)	6	0	0	6
Leefstijlakkkoord 2023	31	0	0	31
Onderwijsroute 2022	26	0	26	0
Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	5	0	5	0
Prov. Utrecht SUB V1, veiligheid voetgangers Burg. v.d. Postlaan	0	2	0	2
Min. VWS SPUK Preventie Akkoord 2023	0	20	0	20
Prov. Utrecht 8242D923 SUB SLT Eurowoningen Toekomstbestendig jaarschijf 2023	0	3	0	3
CDOKE 1e jaarschijf 2023 via RVO Extra klimaatmiddelen	0	237	0	237
Brede SPUK 2023-2026 sociaal domein jaarschijf 2023	0	41	0	41
Prov. Utrecht project Groen Leusden	0	50	0	50
Prov. Utrecht subsidie Voucher isolatiemaatr. Deel II	0	45	0	45
DUO 2023 SPUK voorschoolse educatie ontheemde peuters	0	63	0	63
SPUK impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027	0	108	0	108
Min van Sociale Zaken SPUK Onderwijsroute november	0	28	0	28
Lokale aanpak isolatie – Jaarschijf 2023 deel 1	0	372	0	372

Lokale aanpak isolatie – Jaarschijf 2023 deel 2	0	90	0	90
Subsidie verduurzaming maatsch. vastgoed Spiegelweg 2	0	69	0	69
SPUK Startbouwimpuls	0	305	0	305
Nationaal programma onderwijs 2023	0	22	0	22
Middelen Informatiepunten Digitale Overheid 2023	0	2	0	2
Totaal	4.652	1.484	654	5.482

Dit zijn van derden ontvangen bedragen. Deze bedragen moeten besteed of terugbetaald worden.

Overige vooruit ontvangen en nog te betalen bedragen

Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 21 Overige vooruitontvangen en nog te betalen bedragen	
Vooruitontvangen bedragen	
Vooruitontvangen bedragen grondexploitatie	819
Overige vooruitontvangen bedragen	45
	864
Nog te betalen bedragen	
<i>Grondexploitatie</i>	
Westflank-De Plantage	590
Groot Agteveld	417
<i>Algemeen:</i>	
BNG en NWB rente leningen	385
Gemeente Amersfoort	272
Batches SDO en SoZa	830
SPUK Opvang Oekraïense vluchtelingen	166
Wernsen BV sloop scholen en bouwrijp maken Mastenbroek II	263
Osnabrugge renovatie brandweerkazerne Leusden centrum	242
Rijksoverheid terug te betalen specifieke uitkeringen	691
Gemeente Bunschoten te betalen BLNP	70
Huisvesting Oekraïeners Sine Cura 2022+2023	50
Verrekening Algemene Uitkering 2023	202
Te verrekenen TOZO Rijk	412
Overige nog te betalen bedragen	295
Totaal	4.885

Gewaarborgde geldleningen

De gewaarborgde geldleningen aan natuurlijke- en rechtspersonen kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(bedragen x € 1.000)

Tabel balans 22 Specificatie waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen					
Geldnemer	Aard / omschrijving	Oorspr. bedrag	Percentage borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind jaar
Directe borgstellingen					
Scouting Manitoba	Uitbr./renovatie accommodatie	100	100	43	37
Stichting De Vallei	Clubhuis (op hockeycomplex)	350	100	152	138
SV Achterveld	Uitbr./renovatie accommodatie	60	100	20	17
Scouting Manitoba	Uitbr./renovatie accommodatie	25	100	10	9
Stichting De Wetering	Vervangen dak accommodatie	110	100	28	20
Roda '46	Vervanging kleedruimtes	350	100	291	284
Stichting De Vallei	Blaashal	250	50	68	56
VvE de Hamershof	Renov./verduurz. 97 woningen	3.400	50	1.700	1.700
LTV Lockhorst	Blaashal en led-verlichting	150	50	60	55
MHCL en Stichting De Vallei	Led-verlichting	145	50	68	63

LTV Lockhorst	Aanleg padelbanen	250	50	125	116
Totaal directe borgstellingen				2.565	2.495
Indirecte borgstellingen					
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)	Woningstichting Leusden	Achtervang		108.250	143.579
	De Alliantie	Achtervang		1.050	1.284
Waarborgfonds Eigen Woningbezit (WEW)	Nationale Hypotheek Garantie	Achtervang		57.000	54.300
Totaal indirecte borgstellingen				166.300	199.163
Totaal directe en indirecte borgstellingen				168.865	201.658

In 2023 is de gemeente niet aangesproken en hebben geen betalingen plaatsgevonden wegens verleende borg- en garantiestellingen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Per 31 december 2023 is onder meer sprake van de volgende verplichtingen:

- + Diverse verzekeringscontracten waarvan de grootste zijn: de brandverzekering voor gemeentelijke en onderwijsgebouwen (€ 105.000) en de aansprakelijkheidsverzekering (€ 57.000) die beide jaarlijks stilzwijgend verlengd worden.
- + Met Renewi van Vliet Groep Milieu-dienstverleners is in 2018 voor het ledigen/huren van containers en het afvoeren van afvalstoffen een contract afgesloten voor een periode van 4 jaar, met een verlengoptie van 2 keer 2 jaar. De totale contractwaarde bedraagt € 492.000.
- + Met Noot personenvervoer en Willemsen- de Koning Groep B.V. is een overeenkomst aangegaan voor een periode van twee jaar voor leerlingenvervoer en groepsvervoer, ingaande voor het schooljaar 2017-2018, met een optie tot verlenging van 4 keer 1 jaar. Voor het schooljaar 2023-2024 is er gebruikgemaakt van de verlengingsoptie. De contractwaarden liggen jaarlijks tussen de € 170.000 en € 250.000.
- + Op basis van bestek IBMN-2015-LEU-ES-005 is in 2016 met Ziut B.V. (Spie) en Van Gelders Verkeerstechniek voor het beheer en onderhoud Openbare Verlichting inclusief telemanagementsysteem een contract afgesloten voor 15 jaar. De aanneemsom bedraagt € 2.655.000.
- + Met Remondis Nederland BV is in 2019 een contract afgesloten voor inzameling en transport van huishoudelijk afval. De duur van de overeenkomst is 4 jaar met een mogelijkheid om tweemaal 2 jaar te verlengen. De contractwaarde is jaarlijks € 479.000.
- + Op basis van bestek IBMN-2018-LEU-HW-001 is met SDO Support B.V. voor een zorgadministratiesysteem een contract afgesloten. De duur van de overeenkomst is 3 jaar en kan tweemaal 1 jaar verlengd worden. Verder is er ook een mogelijkheid van een overbruggingsovereenkomst voor één jaar. De totale contractwaarde is € 390.000.
- + Op basis van bestek IBMN-2020-LEU-RR-001 is in september 2020 een contract afgesloten met Heijmans voor jaarlijks en groot onderhoud van diverse gemeentelijke gebouwen. De looptijd is tot en met 1 april 2024 en kan vervolgens verlengd worden met 4 jaar. De contractwaarde bedraagt maximaal € 2.794.000.
- + Op basis van bestek IBMN-2019-LEU-CM-002 is met Den Ouden Groenrecycling een contract afgesloten voor het inzamelen, transporteren en verwerken van gemengd tuingroen per 1 januari 2021 voor 2 jaar, met een verlengoptie van 2 keer 2 jaar. De totale opdrachtwaarde is € 748.000.
- + Met Circle Software Group B.V. is een overeenkomst aangegaan voor de aanschaf van een nieuw zaakstelsel. De duur van de overeenkomst is 4 jaar dat jaarlijks stilzwijgend verlengd wordt. De totale contractwaarde is € 260.000.

Sisa bijlage

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 								
SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
Jen V	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 8.243.643			€ 0	€ 0	€ 37.314

			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			<i>Aard controle R Indicator: A16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: A16/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10</i>		
			€ 0	€ 30.030	€ 8.310.987	€ 14.229.707		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)
			<i>Aard controle R Indicator: B2/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: B2/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06</i>
			2	32	1	11	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10</i>		
			N.V.T.	Nee				
			Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1

			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Werkelijke kosten
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/11</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/12</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/13</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/14</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/16</i>
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/18</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/20</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/22</i>
			€ 760	€ 12.160	€ 3.468	€ 38.148	€ 1.795	€ 1.795
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/27</i>	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/23</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/24</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/25</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/26</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 6.023	
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	Beschikingsnummer/n aam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle D1</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>

			Indicator: C43/01	Indicator: C43/02	Indicator: C43/03	Indicator: C43/04	Indicator: C43/05	Indicator: C43/06
			RREW2020-00449239	€ 0	€ 162.750	2.067		Ja
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06
			344	€ 31.761	€ 31.761	350	€ 14.360	€ 14.360
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09			
			350	€ 31.516	€ 31.516			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen

			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15
			949	1.379	26	7	350	506
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagena ffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen Aard controle R Indicator: C62/01	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 48	Nee				
BZK	C72	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 3e ronde	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: C72/01	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie Aard controle n.v.t. Indicator: C72/02	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk Aard controle D2 Indicator: C72/03	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-ready gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk Aard controle D2 Indicator: C72/04	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator 06 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld Aard controle n.v.t. Indicator: C72/05	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 05 'Nee' is ingevuld Aard controle n.v.t. Indicator: C72/06
		Gemeenten	€ 356.267	€ 386.084	2	129	Ja	
			Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C72/07					

			Nee					
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			<i>Aard controle R Indicator: C92/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C92/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05</i>	
			€ 26.433	€ 2.138	1	50	3	
BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...]	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...]	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C94/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: C94/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C94/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: C94/06</i>
		1	LAI/23-03619521	€ 0	0	0	0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)		
			<i>Aard controle R Indicator: C94/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: C94/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: C94/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10</i>		

BZK	C10 5	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T)	
			Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)				
				Aard controle n.v.t. Indicator: C105/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/02	Aard controle D1 Indicator: C105/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/04	Aard controle D1 Indicator: C105/05	Aard controle R Indicator: C105/06	
			1	Project 1: Olmenlaan 8 Princenhof	0	Ja	0	Ja	€ 0	
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)		
				Aard controle n.v.t. Indicator: C105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/11	Aard controle D1 Indicator: C105/12	
			1	Project 1: Olmenlaan 8 Princenhof	€ 0	Ja	startdatum realisatie: Q1- 2024 cf aanvraag. Hierom vooralsnog Ja ingevuld bij de indicatoren.	0	Ja	
			Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)						
				Aard controle n.v.t. Indicator: C105/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/14					
			1	Project 1: Olmenlaan 8 Princenhof	Nee					

OC W	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			<i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/05</i>
		Gemeenten	€ 130.419	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfor matie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenb eleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfor matie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenb eleid Bedrag	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/09</i>	
		1					
OC W	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>

			Indicator: D14/01	Indicator: D14/02	Indicator: D14/03	Indicator: D14/04	Indicator: D14/05	
			€ 117.040	€ 0	€ 0	€ 1.745	€ 21.933	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09		
		1						
OC W	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D19/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/03			
			€ 180.000	€ 180.000	Ja			
OC W	D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D22/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/03			
		1	€ 36.000	€ 36.000	Nee			
Ien W	E44 B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)

			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
		1	060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2023/31695	€ 103.399	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
		1	060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2023/31695	Nee			
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
		1	060307 Gemeente Amersfoort	IENW/BSK-2023/31695	project Leusden-Zuid Noord.	Nee		
Ien W	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten	Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 2.900	€ 153.639	€ 75.739	Ja		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08</i>		
Ien W	E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelininstallaties	1 350 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/h-zone aantal in Stuks	Ja	1		Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties in (jaar T)	Cumulatief aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties (t/m jaar T)	Totale besteding aan het project (jaar T)	Cumulatieve besteding aan het project (t/m jaar T)		
			<i>Aard controle R Indicator: E85/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E85/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E85/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E85/04</i>		
			0	3	€ 1.458	€ 51.049		
EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			<i>Aard controle R Indicator: F28/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: F28/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: F28/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: F28/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06</i>
			€ 125.143	€ 178.538	€ 0	€ 303.681	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07</i>					
			Nee					
			Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente

	Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
		Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
		€ 4.932.680	€ 111.177	€ 269.957	€ 28.563	€ 59.042	€ 0
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente
		Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
		€ 61.987	€ 19.227	€ 0	€ 208.087	€ 6.491	€ 0
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				

			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeente deel 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 35.000	€ 4.586	€ 3.000	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinder-opvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinder-opvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinder-opvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinder-opvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>	
			<i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)

Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 3.502	€ 46.601	€ 3.543
	2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 4.972	€ 23.276	€ 1.166
	3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 2.106	€ 11.536	€ 804
	4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 141		
	5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0			
	6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 10.721	€ 81.413	€ 5.513
		Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
	2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee		
	3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
	4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
	5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
	6	Totaal	0	0	N.v.t.		

		Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
6	Totaal		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinder- opvangtoeslagaffaire		Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kijwt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de herstel- operatie kinderopvang- toeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinder- opvangtoeslagaffaire	
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)		€ 0	€ 0	€ 0	
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)		€ 0	€ 0	€ 0	

			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6	Totaal	0	0	0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2023		Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente		
				<i>Aard controle R Indicator: G10/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G10/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03</i>		
				€ 416.029	€ 0	Ja		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gemeentedeel 2023		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de herstel-operatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente		
				<i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03</i>		
				€ 0	€ 0	Nee		

SZW	G13	Onderwijsroute_ deelgemeente 2023 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle R Indicator: G13/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VW S	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			<i>Aard controle R Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>				
			€ 171.863	€ 113.893				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08</i>
			1 onderhoud onroerende zaken	€ 15.199	€ 15.199	€ 0	€ 0	
			2 aankoop roerende zaken	€ 2.863	€ 0	€ 2.863	€ 0	
			3 dienstverlening door derden	€ 90.825	€ 0	€ 90.825	€ 0	
			4 overige kosten	€ 5.006	€ 0	€ 0	€ 5.006	

VW S	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
			1 1042034	€ 37.717	€ 0	€ 37.466	€ 0	€ 37.466
			Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
			1 1042034	Ja				
VW S	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R Indicator: H12/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/04</i>		
			€ 10.930	€ 50.480	Ja	Nee		
VW S	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06</i>
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 16.487	€ 14.096	€ 2.390	€ 14.096	Ja

		2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 113.504	€ 113.504	€ 0	€ 113.504	Ja
		3	Terugdringen Gezondheidsachterstan den	€ 25.364	€ 25.364	€ 0	€ 25.364	Ja
		4	Kansrijke Start	€ 19.023	€ 19.023	€ 0	€ 19.023	Ja
		5	Mentale Gezondheid	€ 8.877	€ 7.102	€ 1.775	€ 8.877	Ja
		6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 22.194	€ 17.755	€ 4.439	€ 22.194	Ja
		7	Valpreventie	€ 65.312	€ 50.232	€ 13.062	€ 65.312	Ja
		8	Leefomgeving	€ 12.682	€ 11.000	€ 2.536	€ 12.682	Ja
		9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.171	€ 2.316	€ 634	€ 3.171	Ja
		10	Versterken sociale basis	€ 46.289	€ 30.300	€ 9.258	€ 46.289	Ja
		11	Mantelzorg	€ 12.682	€ 10.146	€ 2.536	€ 12.682	Ja
		12	Eén tegen eenzaamheid	€ 12.682	€ 7.600	€ 2.536	€ 12.682	Ja
		13	Welzijn op recept	€ 6.975	€ 6.975	€ 0	€ 6.975	Ja
		14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.171	€ 3.171	€ 0	€ 3.171	Ja
		15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 11.287	€ 9.030	€ 2.257	€ 11.287	Ja
			Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08</i>				
		1	Lokaal Sportakkoord	N.v.t.				
		2	Brede regeling combinatiefuncties	N.v.t.				
		3	Terugdringen Gezondheidsachterstan den	N.v.t.				
		4	Kansrijke Start	N.v.t.				
		5	Mentale Gezondheid	N.v.t.				
		6	Aanpak overgewicht en obesitas	N.v.t.				

			7	Valpreventie	N.v.t.					
			8	Leefomgeving	N.v.t.					
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	N.v.t.					
			10	Versterken sociale basis	N.v.t.					
			11	Mantelzorg	N.v.t.					
			12	Eén tegen eenzaamheid	N.v.t.					
			13	Welzijn op recept	N.v.t.					
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	N.v.t.					
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	N.v.t.					
				Eindverantwoording (Ja/Nee)						
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/09</i>						
				Nee						
VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikkingnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen					
				<i>Automatisch berekend</i>	<i>Automatisch berekend</i>					
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H32/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H32/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H32/03</i>					
			MEOZ23043.	€ 558.221	€ 214.161					
			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H32/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H32/06</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: H32/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H32/08</i>			
		1	Zwembad Octopus	€ 558.221	€ 214.161	Ja				